

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

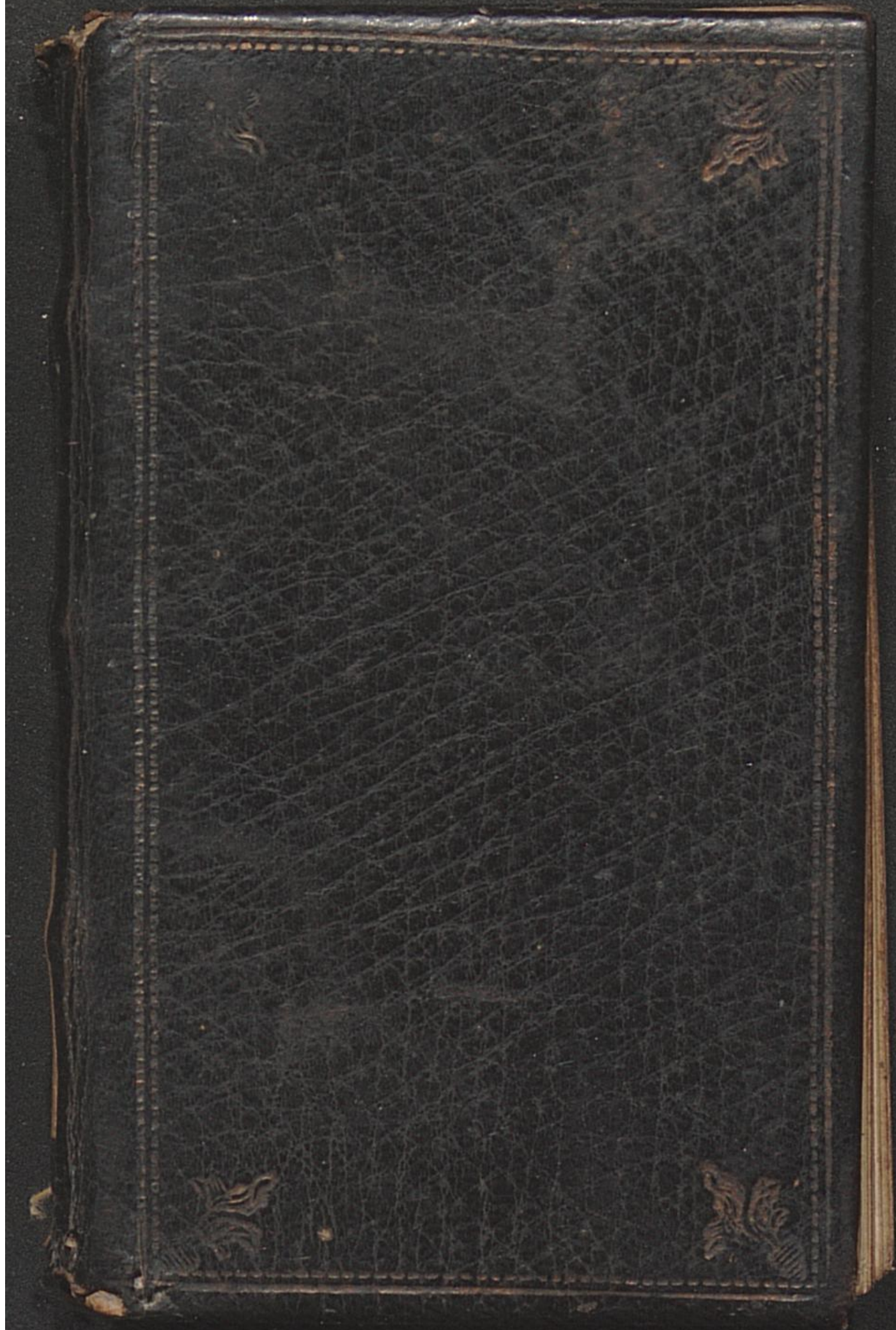
Universitätsbibliothek Paderborn

**Thomæ A Kempis Canonici Regularis Ord. S. Augustini De
Imitatione Christi Libri Quatuor**

Thomas <von Kempen>

Coloniæ, 1723

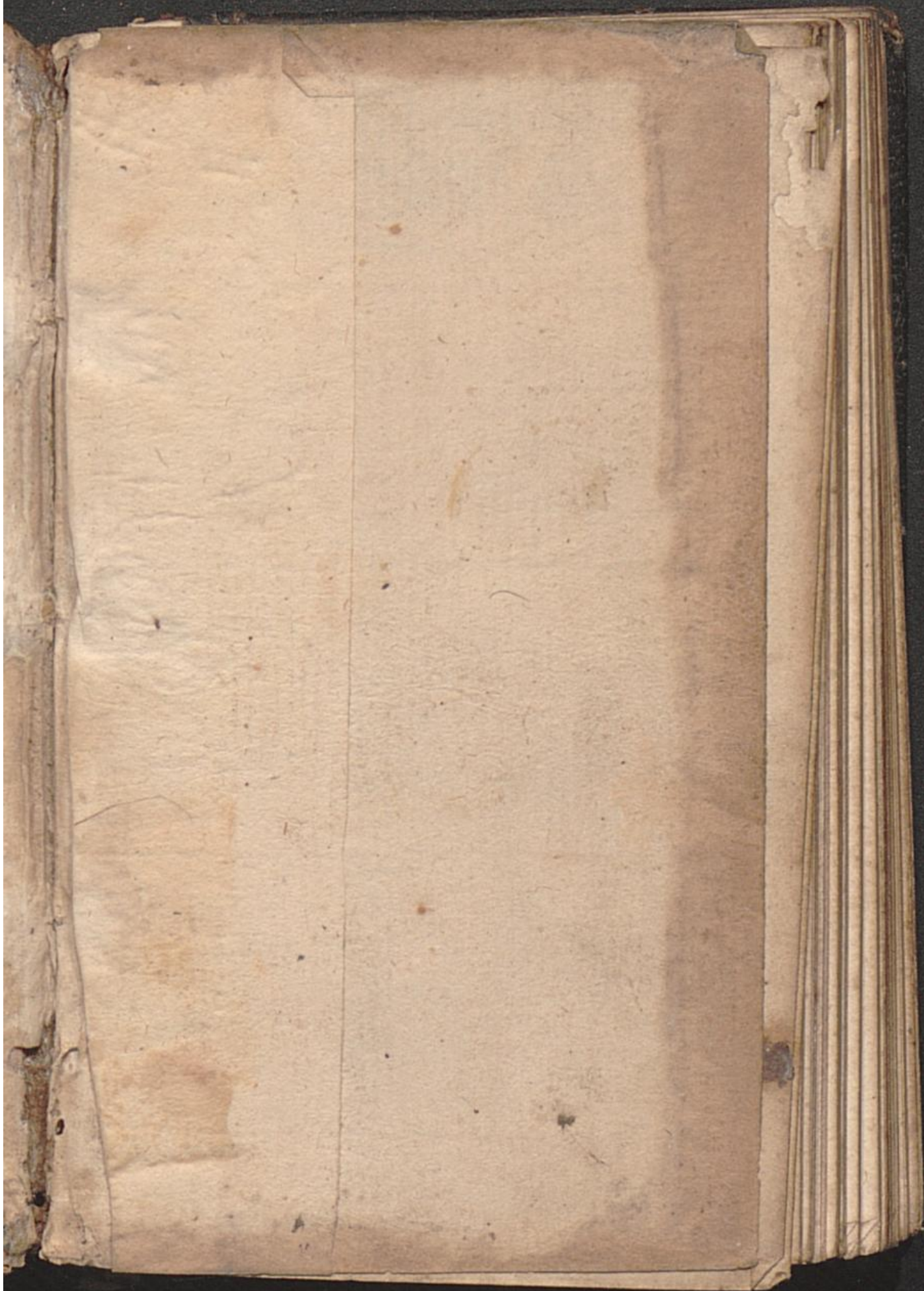
[urn:nbn:de:hbz:466:1-45773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45773)

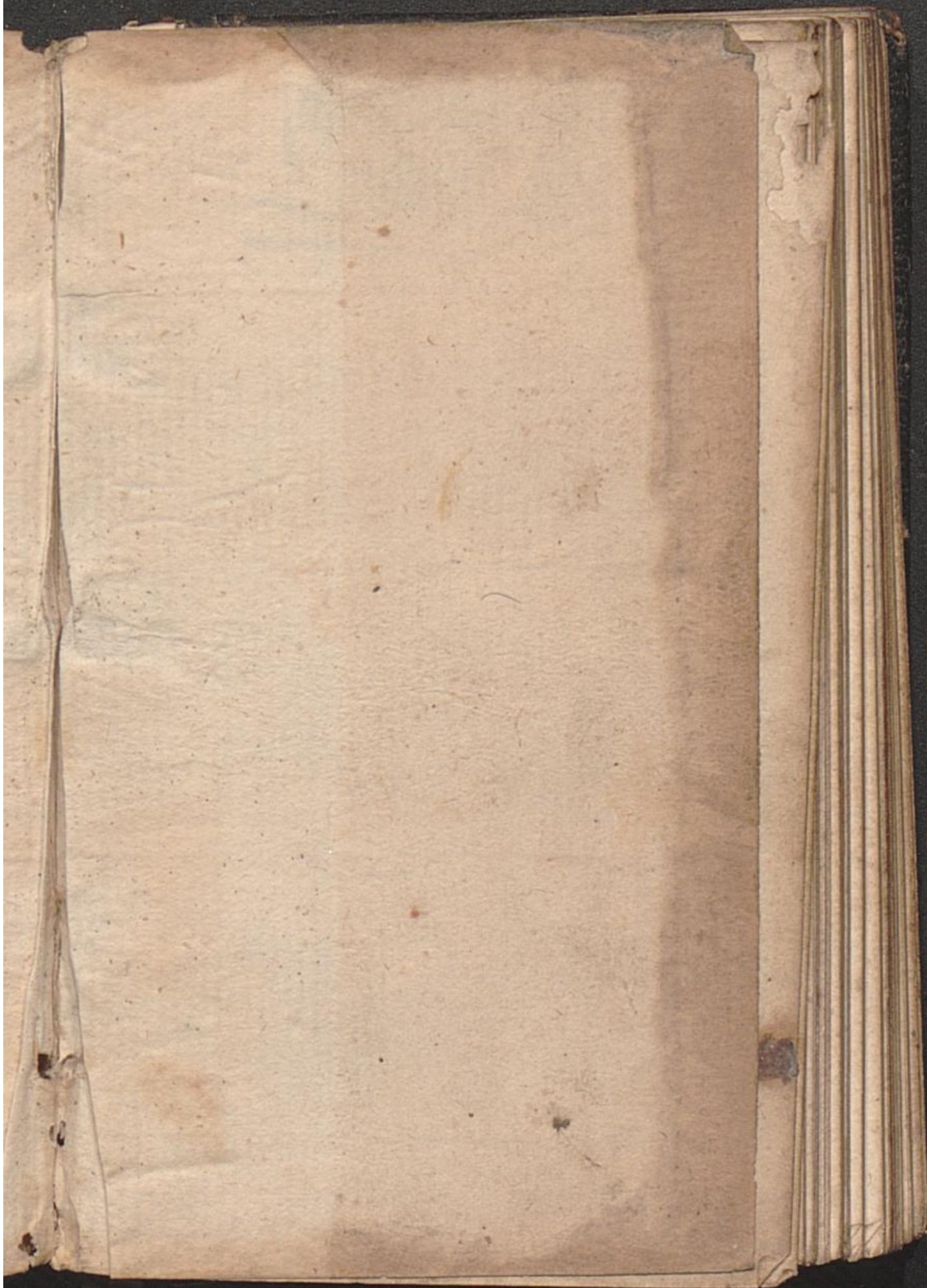

Th. 2622 I

THOMAS A KEMPIS Canonicus Regularis
Obiit 1471: 25. Iulij ætate 92.

E. Bäck. q. H. sculp.

THOMÆ
A KEMPIS
CANONICI REGULARIS
ORD. S. AUGUSTINI
DE
IMITATIONE
CHRISTI
LIBRI QUATUOR.

COLONIÆ
Apud PETRUM LANGENBERG
Anno M. DCCXXIII.

ELOGIA
MAGNORUM
VIRO RUM

DE

HISCE LIBRIS, QUI OLIM,
maximè in Italia, JOANNI GER-
SONI *falsò inscribebantur.*

B. P. IGNATII LOYOLÆ
Societ. JESU fundatoris.

*Ludovicus Gonzalez in Actis B. IG-
NATII summâ diligentia rogatu
Joannis III. Lusitaniæ Regis an-
notatis, quæ manuscripta Romæ in
domo Professa asservantur, ita te-
statur:*

Olitum fuisse sanctum Pa-
trem quotidie legere unum
caput ex libello Joannis
Gersonis: & quidem unum
eo ordine, quo in eo disposita sunt
capita. A prandio verò, & aliis horis,
foli-

solitum alterum caput evolvere ,
quod veluti casu , aperto libello sine
ullo foliorum discrimine obtigisset :
semperque invenisse in eo materi-
am , presenti animi statui accom-
modatam , & quam ipse beatus Pa-
ter eo tempore in animo impressam
haberet , adeoque familiarem ei fu-
isse istum libellum , ut moribus suis ,
verbis , motibus , actionibus denique
omnibus , salutaris illius libri docu-
menta perfectissime exprimeret ; ut
qui cum beato Patre assidue versa-
bantur , agnoverint in ejus vita vi-
vam imaginem expressam Joannis
Gersonis , cujus lectionem commen-
dabat omnibus quibuscum tra-
ctabat.

Petrus Ribadeneira libr. 1. cap. XIII.
Vita B. P. IGNATII.

Thomæ de Kempis de Imitatio-
ne Christi libello plurimum
utebatur , illiusque lectionem
valde semper probavit , atque ita il-
lius libri spiritum & doctrinam
hanc

hanc tam avidè arripuit , tam perfectè in se expressit , ut (multorum iudicio) IGNATII vita solida quædam , eminens ac viva esset imago eorum præceptorum omnium, quæ aureo illo libello continentur.

*Nicolaus Orlandinus par. I. lib. 5.
Histor. Societatis JESU,
num. 9.*

QUo domum receptus est die Hieronymus Natalis, monuit beatus IGNATIUS , ut biduo post ministrare coquo & hortulano inciperet , & quotidie caput ex Gersone , in quo meditaretur, legeret : tum alia capita , ut necessitas vel infirmitas postularet. Idque dixit beatus Pater cum mirifica (uti semper solebar) laude ejus libelli : addens, fore, quod in se ipse quidem esset expertus , ubi etiam fortuito aperiret , ut quæ præsentī necessitati convenientia essent, occurrerent.

CAR-

CARDINALIS BELLARMINI.

Ipse de se in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis, in Joanne Gersone.

Opusculum est utilissimum, & jure in tota Ecclesia summo omnium consensu receptum & frequentatum, & in omnes linguas conversum. Ego certè ab adolescentia & usque ad senectam, hoc opusculum sæpissimè volvi, & revolvi: & semper mihi novum apparuit, & nunc etiam mirificè cordi meo sapit.

REGIS MAURITANIÆ.

*Henricus Sommalius Societatis JESU
in epistolâ ad Leonardum Bette-
nium Cœnobii S. Trudonis
Abbatem.*

Quanta sit hujus libelli dignitas, quâ se omnibus longè latèque probavit, vel ex hoc liquido patet: quod post sacros codices, nullus tam crebro typis fuerit excusus: nullus tam cupidè ab omnibus expetitus ac

lectitatus, à summis, mediis, infimis : nullus qui in tam varias sit linguas transfusus, atque omnium calculis approbatus. Referam hic, quod nili gravissimis testimoniis niteretur, incredibile videri posset. Cum quidam è Societate JESU ante annos plus minus duodeviginti, Argirium Mauritaniae profectus fuisset, pretium redemptionis captivorum laturus; Rex, qui aliquando Christianus fuerat, eum in suam duxit Bibliothecam, varia librorum suppellectili instructam: varios hic illi codices visendos porrigit, atque in his librum de Imitatione Christi, vulgari Turcarum lingua conversum, adjecit autem, pluris se unicū illum facere, quàm reliquos omnes Mahumetanorum.

DE

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spirituales vi-
tam utiles.

CAPUT I.

*De Imitatione Christi, & contemptu
omnium vanitatum mundi.*

UI sequitur me , non am-
bulat in tenebris : dicit
Dominus. Hæc sunt ver-
ba Christi , quibus admo-
nemur , quatenus vitam ejus & mo-
res imitemur , si velimus veraciter
illuminari, & ab omni cæcitate cor-
dis liberari.

Summum igitur studium no-
strum

strum fit, in vita J E S U Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum præcellit : & qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quòd multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt : quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plenè & sapidè Christi verba intelligere ; oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare : si careas humilitate, unde displiceas Trinitati ?

Verè, alta verba non faciunt sanctum & justum : sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem, quàm scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam exterius, & omnium Philosophorum dicta : quid totum prodesset sine charitate Dei & gratia ?

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas

nititas, præter amare Deum, & illi soli
servire.

Ista est summa sapientia, per con-
temptum mundi tendere ad regna
cælestia.

4. Vanitas igitur est, divitias pe-
rituras quærere, & in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores am-
bire, & in altum statum se extol-
lere.

Vanitas est, carnis desideria sequi:
& illud desiderare, unde postmo-
dum graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare,
& de bona vita parum curare.

Vanitas est, præsentem vitam so-
lùm attendere: & quæ futura sunt,
non prævidere.

Vanitas est, diligere quod cum
omni celeritate transit: & illuc non
festinare, ubi sempiternum gau-
dium manet.

5. Memento illius frequenter pro-
verbii: quia non satiatur oculus vi-
su, nec auris impletur auditu.

Stude ergo cor tuum ab amore
visibilium abstrahere, & ad invisi-
bilia te transferre.

Nam sequentes suam sensualitatem, maculant conscientiam, & perdunt Dei gratiam.

C A P U T II.

De humili sentire sui ipsius.

OMNIS homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei, quid importat?

Melior est profectò humilis rusticus, qui Deo servit; quàm superbus Philosophus, qui se neglecto, cursum cæli considerat.

Qui benè seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia quæ in mundo sunt, & non essem in charitate: quid me juvaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto?

2. Quiesce à nimio sciendi desiderio; quia magna ibi invenitur distractio, & deceptio.

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Muh

Multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ profunt.

Et valde insipiens est, qui aliquibus intendit, quàm his, quæ salutis suæ deserviunt.

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus & melius scis, tantò gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia: sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur, quòd multa scis, & satis benè intelligis: scito tamen, quia sunt multò plura, quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere.

Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inveniantur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, & discere: ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio & despectio.

De seipso nihil tenere, & de aliis semper benè & altè sentire, magna sapientia est & alta perfectio.

Si videres alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quamdiu possis in bono statu permanere.

Omnes fragiles sumus; sed tu neminem fragiliorem teipso tenebis.

C A P U T III.

De doctrina veritatis.

1. **F**elix, quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeuntes, sed sicuti se habet.

Nostri opinio, & noster sensus, sæpè nos fallit, & modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio
de

de occultis & obscuris rebus, de quibus nec arguemur in iudicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quòd neglectis utilibus & necessariis, ultrò intendimus curiosis & damnosis. Oculos habentes non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus & speciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & hoc est principium, quod & loquitur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut rectè iudicat.

Cui omnia unum sunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, & in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus, fac me unum tecum, in charitate perpetua.

Tædet me sæpe multa legere & audire: in te est totum, quod volo & desidero.

Taceant omnes Doctores ; fileant universæ creaturæ in conspectu tuo ; tu mihi loquere solus.

3. Quantò aliquis magis sibi unitus & interiùs simplicatus fuerit, tantò plura & altiora sine labore intelligit ; quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, & stabilis spiritus, in multis operibus non dissipatur ; quia omnia ad Dei honorem operatur , & in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur.

Quis te magis impedit & molestat, quàm tua immortificata affectio cordis ?

Bonus & devotus homo opera sua priùs intus disponit , quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis ; sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen , quàm qui nititur vincere seipsum ?

Et hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet seipsum , & quo-

quotidie se ipso fortiozem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quandam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum, quam profunda scientiæ inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & à Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita.

Quia verò plures magis student scire, quam benè vivere; ideo sæpe errant, & penè nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, sicuti ad movendas & virtutes inferendas quæstiones: non fierent tanta mala & scandala in populo, nec tanta dissolutio in cœnobiis.

Certè adveniente die iudicii, non quæretur à nobis, quid legimus, sed

A 5

quid

quid fecimus : nec quàm benediximus, sed quàm religiosè viximus.

Dic mihi, ubi sunt modò omnes illi Domini & magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent, & studiis florerent?

Jam eorum præbendas alii possident; & nescio utrùm de eis recogitant. In vita sua aliquid esse videbantur, & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò transit gloria mundi! Utinam vita eorum, scientiæ ipsorum concordâset! tunc bene studuissent & legissent.

Quàm multi pereunt per vanam scientiam in sæculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis eligunt magni esse quàm humiles; ideo evanescunt in cogitationibus suis.

Verè magnus est, qui magnam habet charitatem.

Verè magnus est, qui in se parvus est, & pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Verè prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et

Et verè bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit.

C A P U T IV.

De prudentia in agendis.

1. **N**ON est credendum omni verbo, nec instinctui; sed cautè & longanimitè res est secundum Deum ponderanda.

Proh dolor! sæpe malum faciliùs, quàm bonum de alio creditur & dicitur: ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facilè credunt omni enarranti: qui sciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro consilium habe: & quære potiùs à

meliore instrui, quàm tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundùm Deum, & expertum in multis.

Quantò quis in se fuerit humilior, & Deo subiectior: tantò in omnibus erit sapientior, & pacatior.

C A P U T V.

De lectione Sanctarum Scripturarum.

1. **V**ERITAS est in Scripturis sanctis quærenda, non eloquentia.

Omnis Scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo facta est.

Quærere potius debemus utilitatem in scripturis, quàm subtilitatem sermonis.

Ita libenter devotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis utrum parvæ vel magnæ literaturæ fuerit; sed amor puræ veri-

veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras, quis hoc dixerit ; sed quid dicatur attende.

2. Homines transeunt , sed veritas Domini manet in æternum.

Sine personarum acceptione , variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpè nos impedit in lectione Scripturarum , cum volumus intelligere & discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter , simpliciter, & fideliter : nec unquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter , & audi tacens verba Sanctorum ; nec displiceant tibi parabolæ seniorum : sine causa enim non proferuntur.

C A P U T VI.

De inordinatis affectionibus.

I. **Q**UANDOCUNQUE homo aliquid inordinatè appetit, statim in se fit inquietus.

Superbus & avarus nunquam quiescunt.

Pauper & humilis spiritu, in multitudinem pacis conversantur.

Homo qui necdum perfectè in se mortuus est, citò tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, & quodammodo adhuc carnalis, & ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest à terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem, quam quæsit.

Resistendo igitur passionibus, invenitur vera pax cordis; non autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed fervido in spirituali.

C A P U T VII.

De vana spe & elatione fugienda.

1. V A-

1. **V**ANUS est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis.

Non te pudeat aliis servire, amore JESU Christi; & pauperem in hoc sæculo videri.

Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue.

Fac, quod in te est, & Deus aderit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia, vel astutia cujuscumque viventis; sed magis in Dei gratia, qui humiles adjuvat, & de se præsumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adfunt; nec in amicis, quia potentes sunt: sed in Deo, qui omnia præstat, & seipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine, vel pulchritudine corporis, quæ modica infirmitate corrumpitur & defædatur.

Non placeat tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non

3. Non te reputes aliis meliorem, ne fortè coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia Dei, quàm hominum; cui sæpè displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te præponas.

Jugis pax cum humili: in corde autem superbi, zelus & indignatio frequens.

C A P U T VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

1. **N**ON omni homini reveles secretum: sed cum sapiente & timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus & extraneis rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri; & coram

coram magnatibus non libenter appareas.

Cum humilibus & simplicibus, cum devotis & morigeratis, sociare: & quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri: sed in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo & Angelis ejus opta familiaris esse; & hominum notitiam devita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota, ex bona fama luceat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat.

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; & incipimus magis displicere, ex morum improbitate in nobis considerata.

C A P U T IX.

De obedientia & subjectione.

1. **V**ALDE magnum est, in obedientia stare, & sub Prælato vivere, & sui juris non esse.

Multò

Multò tutius est , stare in subjectione , quàm in prælatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate: & illi pœnam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirant, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant.

Curre hîc vel ibi : non invenies quietem , nisi in humili subjectione sub Prælati regimine.

Imaginatio locorum & mutatio multos fefellit.

2. Verum est , quòd unusquisque libenter agit pro sensu suo ; & inclinatur ad eos magis , qui secum sentiunt.

Sed si DEUS est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire , propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens , qui omnia plenè scire potest ?

Ergo, noli nimis in sensu tuo confidere : sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire , & hoc ipsum

ipsum propter Deum dimittis , & alium sequeris , magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpe, securius esse audire & accipere consilium , quàm dare.

Potest etiam contingere , ut bonum sit uniuscujusque sentire : sed nolle aliis acquiescere , cùm id ratio aut causa postulat, signum est superbix & pertinaciæ.

C A P U T X.

De cavenda superfluitate verborum.

1. **C**AVEAS tumultum hominum, quantum potes : multum enim impedit tractatus sæcularium gestorum , etiam si simplici intentione proferantur.

Citò enim inquinamur vanitate, & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse , & inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur : cùm tamen
rarò,

rarò, sine læsione conscientia, ad silentium redimus?

Ideò tam libenter loquimur: quia per mutuas locutiones, ab invicem consolari quærimus: & cor diversis cogitationibus fatigatum, optamus relevare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare.

2. sed proh dolor! sæpè inaniter & frustra. Nam hæc exterior consolatio, interioris & divinæ consolationis non modicum detrimentum est.

Ideò vigilandum est, & orandum, ne tempus otiosè transeat.

Si loqui licet & expedit, quæ ædificatoria sunt loquere.

Malus usus, & negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spirituale, devota spiritualium rerum collatio: maximè ubi pares animo & spiritu in Deo sibi sociantur.

CA-

C A P U T XI.

*De pace acquirenda, & zelo
proficiendi.*

1. **M**ULTAM possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet; qui occasiones forinsecus querit; qui parum vel rarò se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omninò seipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: & ideò totis medullis cordis Deo adhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis minimis sollicitamur.

Rarò

Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfectè mortui, & interiùs minimè implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cælesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & concupiscentiis liberi; nec perfectam sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis citò deijcitur, & ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in prælio: profectò auxilium Domini super nos videremus de cælo.

Ipse enim certantes, & de sua gratia sperantes, paratus est adjuvare: qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus ob-
servant-

servantiis profectum religionis ponimus, citò finem habebit devotio nostra.

Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati à passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur.

Sed modò è contrario sæpe sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nostræ nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis.

Fervor & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resi-

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem : ne fortè paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres quantam tibi pacem, & aliis lætitiā faceres, teipsum benè habendo; puto quòd sollicitior esses ad spiritualem profectum!

C A P U T XII.

De utilitate adversitatis.

I. **B**ONUM nobis est, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates & contrarietates; quia sæpè hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quòd patiamur quandoque contradictores, & quòd malè & imperfectè de nobis sentiatur, etiam si benè agimus & intendimus. Ista sæpè juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim meliùs interiorem testem Deum quærimus, quando foris vili-

vilipendimur ab hominibus, & non
benè nobis creditur.

2. Ideò deberet se homo in Deo
taliter firmare, ut non esset ei ne-
cesse multas humanas consolationes
quærere.

Quando homo bonæ voluntatis
tribulatur, vel tentatur, aut malis
cogitationibus affligitur: tunc DEUM
sibi magis necessarium intelligit, si-
ne quo nihil boni se posse depre-
hendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, & orat
pro miseriis, quas patitur.

Tunc tædet eum diutiùs vivere,
& mortem optat venire: ut possit
dissolvi, & cum Christo esse.

Tunc etiam benè advertit, perfe-
ctam securitatem & plenam pacem,
in mundo non posse constare.

C A P U T XIII.

De tentationibus reprimendis.

I. **Q**UAMDIU in mundo vivi-
mus, sine tribulatione & ten-
tatione non esse possumus.

B

Unde

Unde in Job scriptum est : Tentatio est vita humana super terram.

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas , & vigilare in orationibus ; ne diabolus locum inveniret decipiendi , qui nunquam dormitat , sed circuit, quærens, quem devoret.

Nemo tam perfectus est & sanctus, qui non habeat aliquando tentationes : & plenè eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpe valde utiles , licèt molestæ sint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur,

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes transiêrunt & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt , & defecerunt.

Non est aliquis Ordo tam sanctus , nec locus tam secretus , ubi non sint tentationes , vel adversitates.

3. Non est homo securus à tentationibus

tionibus totaliter, quamdiu vixerit; quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus, quia bonum felicitatis primordialis perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & gravius incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam & veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit, parum proficiet: imò citius ad eum tentationes redient, & pejùs sentiet.

Paulatim, & per patientiam cum longanimitate (Deo juvante) melius superabis, quàm cum duritia & importunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tentatione, & cum tentatis noli duriter agere: sed consolationemingere, sicut tibi optares fieri.

4. Initium omnium malarum tenta-

B 2

tatio.

tationum in constantia animi , & parva ad Deum confidentia.

Quia sicut navis sine gubernaculo hinc inde à fluctibus impellitur ; ita homo remissus , & suum propositum deserens, variè tentatur.

Ignis probat ferrum , & tentatio hominem justum.

Nescimus sæpè quid possumus : sed tentatio aperit , quid sumus.

Vigilandum est tamen , præcipuè circa initium tentationis : quia tunc facilius hostis vincitur , si ostium mentis nullatenus intrare finitur ; sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur.

Unde quidam dixit :

Principiis obsta, serò medicina paratur.

Nam primò occurrit menti simplex cogitatio : deinde fortis imaginatio : postea delectatio , & motus parvus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et

Et quantò diutiùs ad resistendum quis torpuerit ; tantò in se quotidie fit debilior, & hostis contra eum potentior.

5. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur ; quidam autem in fine.

Quidam verò, quasi per totam vitam suam malè habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinæ ordinationis sapientiam & æquitatem, quæ statum & merita hominum pensat, & cuncta ad electorum suorum salutem præordinat.

6. Ideò non debemus desperare, cum tentamur ; sed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare : qui utique, secundum dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei, in omni tentatione & tribulatione : quia humiles spiritu salvabit, & exaltabit,

7. In tentationibus & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum existit, & virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devotus sit & fervidus, cum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam à magnis tentationibus custodiuntur, & in parvis quotidianis sæpe vincuntur: ut humiliati, nunquam de seipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

C A P U T XIV.

De temerario judicio vitando.

I. **A**D teipsum oculos reflecte, & aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo frustra laborat, sæpius errat, & leviter peccat: seipsum verò judicando & discutendo semper fructuosè laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus: nam verum judi-

judicium, propter privatum amorem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non tam faciliter turbaremur pro resistētia sensus nostri.

2. Sed sæpe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occultè seipsum quærunt in rebus quas agunt, & nesciunt.

Videntur etiam in bono pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, & sentire: si autem aliter fit, quàm cupiunt, citò moventur & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos & cives, inter religiosos & devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quàm virtuti subjectivæ JESU Christi, rarò & tardè eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfectè subjici, & omnem

rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

1. **P**RO nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum, sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum liberè aliquando intermitendum est, aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur.

Sine charitate, opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcumque etiam parvum sit & despectum, totum elicitur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat ex quanto quis desiderio & amore opus agit, quàm quantum fecit.

2. Multum facit, qui multum diligit.

Multum facit, qui rem benè facit.

Benè

eo
cap

Benè facit, qui communitati magis quàm suæ voluntati servit.

Sæpè videtur esse charitas, & est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, rarò abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam charitatem habet, in nulla re seipsum quærit; sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in seipso vult gaudere; sed in Deo, super omnia bona, optat beatificare.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter quiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profectò omnia terrena sentiret plena fore vanitatis!

C A P U T XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

1. **Q**UÆ homo in se vel in aliis emen-

emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius est pro tua probatione & patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra,

Debes tamen pro talibus impeditis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, & possis benignè portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, & honor in omnibus servis ejus, qui scit bene mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescumque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non poteste talem facere, qualem vis; quomodo alium poteris ad tuum habere beneplacitum.

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quòd alii strictè corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus nos patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quàm rarò proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu, nemo sine onere; nemo sibi sufficiens; nemo sibi satisfaciens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasiones namque hominem fragilem non faciunt: sed qualis sit, ostendunt.

CA-

CAPUT XVII.

De vita monastica.

1. **O**portet quòd discas teipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum in monasteriis vel in congregatione habitare, & inibi sine querela conversari, & usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem benè vixerit, & feliciter consummaverit.

Si vis debitè stare & proficere, teneas te tanquam exulem peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus & tonsura modicum confert: sed mutatio morum, & integra mortificatio passionum, verum faciunt Religiosum.

Qui aliud quærit quàm purè Deum, & animæ suæ salutem, non inveniet nisi tribulationem & dolorem.

Non

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, & omnibus subiectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum : ad patiendum & laborandum scias te vocatum, non ad otium vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

C A P U T X V I I I .

De exemplis sanctorum Patrum.

I. **I**NTUERE sanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulsit & religio, & videbis quam modicum sit, & penè nihil, quod nos agimus.

Heu! quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti & amici Christi, Domino servierunt in fame & siti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus

C

&

& sanctis meditationibus, in persecutionibus & opprobriis multis.

2. O quàm multas & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi!

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in vitam æternam possiderent eas.

O quàm strictam & abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati sunt! quàm crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abstinencias peregerunt, quàm magnum zelum & fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quàm forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quàm puram & rectam intentionem ad Deum tenuerunt!

Per diem laborabant, & noctibus orationi diutinæ vacabant: quamquam laborando ab oratione mentali minimè cessarent.

3. Om-

eo
cap

3. Omne tempus utiliter expendebant : omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur : & præ magna dulcedine contemplationis , etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis.

Omnibus divitiis , dignitatibus , honoribus , amicis & cognatis renuntiabant : nil de mundo habere cupiebant , vix necessaria vitæ sumebant : corpori servire , etiam in necessitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terrenis , sed divites valde in gratia & virtutibus.

Foris egebant , sed intus gratiâ & consolatione divinâ reficiebantur.

4. Mundo erant alieni , sed Deo proximi ac familiares amici.

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili , & huic mundo despecti : sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti.

In vera humilitate stabant , in simplici obedientia vivebant , in charitate & patientia ambulabant : & ideo quotidie in spiritu proficie-

bant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus Religiosis : & plus provocare nos debent ad benè proficiendum, quàm tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium Religiosorum, in principio suæ sanctæ institutionis fuit !

O quanta devotio orationis ! quanta æmulatio virtutis ! quàm magna disciplina viguit ! quanta reverentia & obediencia, sub regula magistri, in omnibus effloruit !

Testantur adhuc vestigia derelicta, quòd verè viri sancti & perfecti fuerunt : qui tam strenuè militantes, mundum suppeditaverunt.

Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit : si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. Ah tepor & negligentia statûs nostri, quòd tam citò declinamus à pristino fervore : & jam tædet vivere, præ lassitudine & tepore !

Uti-

Utinam in te peritus non dormiret profectus virtutum, qui multa sæpius exempla vidisti devotorum?

C A P U T XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

1. **V**ITA boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet: ut sit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs.

Et meritò, multò plus debet esse intus, quàm quòd cernitur foris: quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, & tanquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me Domine Deus in bono proposito, & sancto servitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè inci-

pere, quia nihil est, quod hæcenus feci.

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est, bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens, sæpe deficit: quid ille, qui rarò aut minùs fixè aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: & levis omisio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum, in gratia Dei potiùs quàm in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causâ, aut fraternæ utilitatis proposito quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem tædio animi aut negligentia, faciliter relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur quantum possumus, adhuc

adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipue, quæ ampliùs non impediunt.

Exteriora nostra, & interiora pariter nobis scrutanda sunt & ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere, saltem interdum: & ad minus semel in die, manè videlicet, aut vespere.

Manè propone, vespere discute mores tuos: qualis hodie fuisti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his sæpiùs forsitan offendisti Deum & proximum.

Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam, & omnem carnis inclinationem faciliùs frenabis.

Nunquam sis ex toto otiosus: sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discretè sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in secreto tutius exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia, & ad singularia promptior: sed expletis integrè & fideliter debitis & injunctis, si jam ultra vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium: sed aliud isti; aliud illi magis deservit.

Etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia: quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis & quietis.

Alia, cùm tristamur, libet cogitare; & alia, cùm læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia: & Sanctorum

etorum suffragia ferventiùs implo-
randa.

De festo in festum proponere de-
bemus, quasi tunc de hoc sæculo mi-
graturi, & ad æternum festum per-
venturi.

Ideoque sollicitè nos præparare
debemus in devotis temporibus, &
devotiùs conversari, atque omnem
observantiam strictiùs custodire,
tanquam in brevi præmium laboris
nostri à Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus
nos minùs bene præparatos atque
indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ
revelabitur in nobis tempore præfi-
nito: & studeamus nos meliùs ad
exitum præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lu-
cas) quem, cùm venerit Dominus,
invenerit vigilantem. Amen dico
vobis, super omnia bona sua
constituet eum.

* * * *

CAPUT XX.

De amore solitudinis & silentii.

1. **Q**UÆRE aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa.

Tales perlege materias, quæ compunctionem magis præstant, quam occupationem.

Si te subtraxeris à superfluis locutionibus & otiosis circuitionibus, nec non à novitatibus & rumoribus audiendis; invenies tempus sufficiens & aptum, pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto vivere eligebant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc sæpius experimur, quando diu confabulamur.

Facilius est omnino tacere, quam verbo non excedere.

Faci-

Facilius est domi latere, quàm foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora & spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu à turba declinare.

Nemo securè apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo securè præest, nisi qui libenter subest.

Nemo securè præcipit, nisi qui benè obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet, nisi bonæ conscientiae in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit.

Nec eò minùs solliciti & humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus & gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas, ex superbia & præsumptione oritur, & in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus

videaris cœnobita, aut devotus eremita.

4. Sæpe meliores in æstimatione hominum, gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur; ne nimium securi sint, ne fortè in superbiam eleventur, ne etiam ad exteriores consolationes licentiùs declinent.

O qui nunquam transitoriam lætitiâ quæreret, qui nunquam cum mundo se occuparet, quàm bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam in DEO constitueret, quàm magnam pacem & quietem possideret?

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus

tus

eo

cap

tus mundi, sicut scriptum est: In cubilibus vestris compungimini. In cella invenies, quod de foris sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, & malè custodita tædium generat & vilescit. Si in principio conversionis tuæ bene eam incolueris & custodieris: erit tibi postea dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In silentio & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet & mundet: ut conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longiùs ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit à notis & amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & suam curam agere; quàm se neglecto, etiam signa facere.

Laudabile est homini religioso, rarò foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Transit mundus, & concupiscentia ejus.

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae, & cordis dispersionem reportas?

Lætus exitus tristem sæpe reditum parit: & læta vigilia serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blandè intrat: sed in fine mortet & perimit.

Quid potes alibi videre, quod hiis non vides? Ecce cælum, & terra, & omnia elementa; ex istis namque omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, & ora pro peccatis tuis & negligentis.

Dimitte

Dimitte vana vanis : tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude super te ostium tuum, & voca ad te JESUM, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella tua, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quicquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permanisses. Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

I. **S**I vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, & noli esse nimis liber : sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio citò perdere consuevit.

Mirum est, quòd homo potest
unquam

unquam perfectè in hac vita lætari: qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ, considerat & pensat.

2. Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpè vanè ridemur, quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se recolligere sanctæ compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest, vel gravare.

Certa viriliter, consuetudo consuetudine vincitur.

Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te primum, & admoneas teipsum specia-

specialiter , præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum, noli exinde triftari : sed hoc fit tibi grave , quia non habes te satis bene & circumfpectè , ficut deceret Dei fervum , & devotum Religiofum converfari.

Utilius eft sæpe & fecurius , quòd homo non habeat multas confolationes in hac vita fecundùm carnem præcipuè.

Tamen quòd divinas non habemus , aut rariùs fentimus , nos in culpa fumus : quia compunctionem cordis non quærimus , nec vanas & externas omninò abjicimus.

4. Cognofce te indignum divina confolatione , fed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo eft perfectè compunctus, tunc gravis & amarus eft ei totus mundus.

Bonus homo fufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim fe confiderat , five de
proxi-

proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quantò strictiùs sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ justî doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vitia nostra; quibus ita involuti jacemus, ut rarò cælestia contemplari valeamus.

5. Si frequentiùs de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium quin ferventiùs te emendares.

Si etiam futuras Inferni sive Purgatorii pœnas cordialiter perpenderes, credo quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiri-

Spiritum , & die cum Propheta :
Ciba me, Domine, pane lacryma-
rum, & potum da mihi in lacrymis,
in mensura.

CAPUT XXII.

*De consideratione humana mi-
seria.*

1. **M**ISER es , ubicumque fue-
ris , & quocumque te ver-
teris nisi ad Deum te convertas.

Quid turbaris , quia non succedit
tibi , sicut vis & desideras ? Quis
est , qui habet omnia secundum
suam voluntatem ? nec ego , nec
tu , nec aliquis hominum super ter-
ram.

Nemo est in mundo sine aliqua
tribulatione vel angustia , quamvis
Rex sit, vel Papa.

Quis est , qui melius habet ?
utique qui pro Deo aliquid pati
valet.

2. Dicunt multi imbecilles & in-
firmi. Ecce, quàm bonam vitam ille
homo habet , quàm dives , quàm
magnus.

magnus, quàm potens & excelsus?

Sed attende ad cælestia bona, & videbis quòd omnia ista temporalia nulla sunt; sed valde incerta & magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine & timore possidentur.

Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam; sed sufficit ei mediocritas.

Verè miseria est vivere super terram.

Quantò homo voluerit esse spiritualior, tantò præsens vita fit ei amarior; quia sentit melius, & videt clariùs, humanæ corruptionis defectus.

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, & cæteris naturæ necessitatibus subjacere; verè magna miseria est, & afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, & liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devotè rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens:

cens : De necessitatibus meis erue me Domine.

Sed væ non cognoscentibus suam miseriam : & ampliùs væ illis , qui diligunt hanc miseram & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur , (licèt etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hìc semper vivere , de regno Dei nihil curarent.

4. O infani & infideles corde, qui tam profundè in terrenis jacent , ut nihil nisi carnalia sapiant !

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient , quàm vile & nihilum erat, quod tam vehementer amaverunt.

Sancti autem Dei , & omnes devoti amici Christi , non attenderunt , quæ carni placuerunt , nec quæ in hoc tempore floruerunt : sed tota spes eorum & intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura & invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

Noli,

Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia : adhuc habes tempus & horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum ? Surge, & in instanti incipe, & dic : Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est vitam emendandi.

Quando malè habes, & tribularis, tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem & aquam, antequam venias in refrigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis.

Quandiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine tædio & dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere patientiam, & Dei expectare misericordiam;

diam; donec transeat iniquitas, & hæc mortalitas absorbeat à vita.

6. O quanta fragilitas humana, quæ semper prona est ad vitia!

Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confessa.

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Meritò ergo nos ipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles & instabiles sumus.

Citò etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam manè?

Væ nobis, si sic volumus declinare ad quietem, quasi jam pax sit & securitas, cùm necdum appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Bene opus esset, quòd adhuc iterum instrueremur, tanquam boni novitii, ad mores optimos: si fortè

tè spes esset de aliqua futura emendatione, & majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

1. **V**alde citò erit tecum hìc factum, vide aliter, quomodo te habeas: hodie homo est, & cras non comparet.

Cùm autem sublatuſ fuerit ab oculis, citò etiam transit à mente.

O hebetudo & duritia cordis humani, quod solùm præsentia meditatur, & futura non magis prævidet!

Sic te in omni facto & cogitatu deberes tenere, quasi statim esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes, non multùm mortem timeres.

Meliùs esset peccata cavere, quàm mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quomodo cras eris?

Cras est dies incerta; & quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah! longa vita non semper emendat, sed sæpe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidiisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eandem viam transibis.

3. Cum manè fuerit, puta te ad vespereum non perventurum.

Vespere autem facto, manè non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto: & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito & improvisè moriuntur. Nam horâ, quâ non putatur, Filius hominis venturus est.

D

Quan-

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua præterita: & valde dolebis, quia tam negligens & remissus fuisti.

4. Quam felix & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui, & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona operari potes, dum sanus es? sed infirmatus, nescio quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos & proximos, nec in futurum tuam differas salutem: quia citius obliviscuntur tui homines, quam æstimas.

Melius est nunc tempestivè providere,

dere, & aliquid boni præmittere, quàm super aliorum auxilio post mortem sperare.

Si non es pro te ipso sollicitus modò, quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est valde pretiosum. Nunc sunt dies salutis. Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor, quòd hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas!

Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis; & nescio, an impetrabis.

6. Eja, charissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quàm magno timore eripere, si modò semper timoratus fueris, & suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potiùs gaudere, quàm timere.

Disce nunc mori mundo; ut tunc incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemnere,

D 2

ut

ut tunc possis liberè ad Christum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte! quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas securum?

Quàm multi putantes diu vivere decepti sunt, & insperatè de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit?

Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: & sic omnium finis mors est, & vita hominum tanquam umbra subitò pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age, age nunc, charissime, quidquid agere potes; quia nescis quando morieris; nescis etiam, quid te post mortem sequetur.

Dum

Dum tempus habes, congrega divitias immortales.

Præter salutem tuam nihil cogites, solum quæ Dei sunt cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando: ut cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna Tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

C A P U T XXIV.

De iudicio & pœnis peccatorum.

IN omnibus rebus respice finem, & qualiter ante districtum stabis Iudicem, cui nihil est occultum: qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit; sed quod justum est, iudicabit.

O miserrime & insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati?

Ut quid non prævides tibi in die iudicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quàm de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui faciliùs miseretur, quàm irascitur; qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, & carnem omnino spiritui subjugare conatur.

Melius est modò purgare peccata, & vitia refecare, quàm in futuro purganda reservare.

Verè

Verè nos ipsos decipimus, per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi peccata tua?

Quantò ampliùs tibi ipsi nunc parcis, & carnem sequeris: tantò duriùs postea lues, & maiorem materiam comburendi reservas.

In quibus homo magis peccavit, in illis graviùs punietur. Ibi acediosi ardentibus stimulis perurgentur; & gulosi ingenti siti ac fame cruciabuntur.

Ibi luxuriosi, & voluptatum amatores, ardenti pice & foetido sulphure perfundentur: & sicut furiosi canes, præ dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit.

Ibi superbi omni confusione replebuntur: & avari miserrima egestate arctabuntur.

Ibi erit una hora gravior in pœna, quàm hic centum anni in gravissima pœnitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur à laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modò sollicitus & dolens pro peccatis tuis, ut in die iudicii securus sis cum beatis.

Tunc enim iusti stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & depresserunt.

Tunc stabit ad iudicandum, qui modò se subicit humiliter iudiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus & despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & moerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quàm si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc

Tunc splendeat habitus vilis, &
obtenebrescat vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum
domicilium, quàm deauratum
palatium.

Tunc iuvabit plus constans patientia,
quàm omnis mundi potentia.

Tunc ampliùs exaltabitur simplex
obedientia, quàm omnis sæcularis
astutia.

6. Tunc plus lætificabit pura &
bona conscientia, quàm docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contemptus
divitiarum, quàm totus thesaurus
terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super
devota oratione, quàm super delicata
comestione.

Tunc potiùs gaudebis de servato
silentio, quàm de longa fabulatione
aut multo eloquio.

Tunc plus valebunt sancta opera,
quàm multa pulchra verba.

Tunc plus placebit stricta vita &
ardua poenitentia, quàm omnis delectatio
terrena.

Disce

Disce te nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari.

Hic primò proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum non vales sustinere, quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si te modò modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Ecce verè non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus & voluptatibus vixisses: quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret?

Omnia ergo vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec supplicium, nec iudicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non est mirum, si mortem & iudicium timeat.

Bo-

Bonum tamen est, ut si necdum amor à malo te revocat, saltem timor gehennalis coërceat.

Qui verò timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citiùs incurret.

C A P U T XXV.

De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.

I. **E** Sto vigilans & diligens in Dei servitio; & cogita frequenter, ad quid venisti, & cur seculum reliquisti. Nonne ut Deo viveres, & spiritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies: nec erit tunc ampliùs timor, aut dolor, in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imò perpetuam lætitiā invenies.

Si tu permanferis fidelis & fervidus in agendo, Deus procul-dubio
erit

erit fidelis & largus in retribuendo.

Spem bonam & firmam retinere debes, quòd ad palmam pervenies: sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cùm quidam anxius inter metum & spem frequenter fluctuaret, & quadam vice mœrore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, hæc intra se revolvit, dicens: O si scirem quòd adhuc perseveraturus essem! Statimque audivit divinum intus responsum: Quòd si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & bene securus eris.

Moxque consolatus, & confortatus, divinæ se commisit voluntati, & cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque ampliùs curiosè investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei bene placens & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. Spera

3. Spera in Domino , & fac bonitatem (ait Propheta) & inhabita terram , & pascaris in divitiis ejus.

Unus est, quod multos à profectu & ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis seu labor certaminis.

Enimverò illi maximè præ cæteris in virtutibus proficiunt , qui ea, quæ sibi magis gravia & contraria sunt, viriliùs vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit , & gratiam meretur ampliorem , ubi magis se ipsum vincit , & in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent æquè multum , ad vincendum & mortificandum.

Diligens tamen æmulator , valentior erit ad proficiendum , etiam si plures habeat passiones , quàm alius bene morigeratus , minùs tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem juvant : videlicet , subtrahere se violenter , ad quod natu-

E

ra

ra vitiosè inclinatur ; & ferventer instare pro bono , quo ampliùs quis indiget.

Illa etiam studeas magis cavere & vincere , quæ tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias : ut si bona exempla videas vel audias , ad imitandum accendaris.

Si quid autem reprehensibile consideraveris , cave , ne idem facias : aut si aliquando fecisti , citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat , sic iterum ab aliis notaris.

Quàm jucundum & dulce est videre fervidos & devotos fratres bene morigeratos & disciplinatos !

Quàm triste est & grave videre inordinatè ambulantes , qui ea , ad quæ vocati sunt , non exercent !

Quàm nocivum est negligere vocationis suæ propositum , & ad non commissam sensim inclinare !

6. Me-

6. Memor esto arrepti propositi,
& imaginem tibi propone Crucis
fixi.

Bene verecundari potes, inspectâ
vitâ JESU Christi; quia necdum ma-
gis illi te conformare studuisti, licet
diu in vita Dei fuisti.

Religiosus qui se intentè & devo-
tè in sanctissima vita & passione Do-
mini exercet, omnia utilia & neces-
saria sibi abundanter ibi inveniet:
nec opus est, ut extra JESUM aliquid
melius quærat.

O si JESUS crucifixus in cor no-
strum veniret, quàm citò & suffi-
cienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene
portat & capit, quæ illi jubentur.

Religiosus negligens & tepidus
habet tribulationem super tribula-
tionem, & ex omni parte patitur
angustiam; quia interiori consola-
tione caret, & exteriorem quærere
prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vi-
vens, gravi patet ruinæ.

Qui laxiora quærit & remissiora, semper in angustiis erit ; quia aut unum aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi , qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali ?

Rarò exeunt , abstractè vivunt, pauperrimè comedunt , grossè vestiuntur, multùm laborant, parum loquuntur , diu vigilant , maturè surgunt , orationes prolongant, frequenter legunt , & se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses , & diversæ Religionis Monachos ac Moniales : qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset , ut tu deberes in tam sancto tempore pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo jubilaré.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde & ore laudare !

O si

O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire; sed semper posses Deum laudare, & solum spiritualibus studiis vacare! tunc multò felicior esses quàm modò, cùm carni ex qualicunque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solummodo spirituales animæ refectiones, quas (heu) satis rarò degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus primò perfectè sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur: sed ponit se integrè & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, & quia perditum non redit tempus. Sine

sollicitudine & diligentia, nunquam acquires virtutes.

Si incipis tepescere, incipies malè habere.

Si autem dederis te ad fervorem, inuenies magnam pacem, & senties leviozem laborem, propter Dei gratiam, & virtutis amorem.

Homo fervidus & diligens, ad omnia est paratus.

Major labor est res sistere vitiis & passionibus, quàm corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad maiora.

Gaudebis semper vesperè, si diem expendas fructuosè.

Vigila super te ipsum, excita te ipsum, admone te ipsum; quidquid de aliis fit, non negligas te ipsum,

Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. Amen.

* * * *

DE

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

CAPUT I.

De interna conversatione.

1. **R**egnum DEI intra vos est, dicit Dominus. Converte te ex toto corde ad Dominum: & relinque hunc miserum mundum, & inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire.

Est enim regnum Dei, pax & gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis.

E 4

Ve-

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, & decor, ab intra est, & ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eja anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & mansionem apud eum faciemus.

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter; Christus autem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili & mortali, etiam si utilis sit & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur & contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; & è converso, sæpe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, & sit ipse timor tuus, & amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet bene, sicut melius fuerit.

Non habes hinc manentem civitatem; & ubicunque fueris, extraneus es & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intimè fueris unitus.

4. Quid hinc circumspicis, cum iste non sit locus tuæ requietionis?

In cælestibus debet esse habitatio tua; & sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda.

Transeunt omnia, & tu cum eis pariter.

Vide, ut non inhæreas; ne capiaris, & pereas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua , & deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta & cælestia, requiesce in passione Christi : & in sacris vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad vulnera , & pretiosa stigmata Jesu devotè confugis , magnam in tribulatione confortationem senties : nec multum curabis hominum despectiones , faciliterque verba detrahentia proferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus : & in maxima necessitate , à notis & amicis, inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit & despici , & tu audes de aliquo conqueri ?

Christus habuit adversarios & oblocutores ; & tu vis omnes habere amicos & benefactores ?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit ?

Si

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo & pro Christo: si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfectè introisses in interiora Jesu, & modicum de ardenti amore ejus sapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem se ipsum contemnere.

Amator Jesu & veritatis, & verus internus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè convertere & elevare supra se ipsum in spiritu, ac fruitivè quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimantur: hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus citò se recolligit, quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & perverfos hominum gestus.

Tantum homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent & profectum.

Ideo multa tibi displicent, & sæpe conturbant: quia adhuc non es perfectè tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat & implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris speculari cælestia, & frequenter jubilare interius.

CA-

C A P U T II.

De humili submissione.

1. **N**on magni pendas, quis pro te vel contra te sit: sed hoc age & cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis.

Habeas conscientiam bonam, & Deus bene te defensabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit.

Si tu scis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus & modum liberandi te, & ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, & ab omni confusione liberare.

Sæpe valde prodest ad maiorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt & redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios

E 7

pla-

placat, & leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit, & consolatur: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam, & post ejus depressionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat: & ad se dulciter trahit & invitat.

Humilis, acceptâ confusione, satis bene est in pace: quia stat in Deo, & non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

C A P U T III.

De bono pacifico homine.

1. **T**ene te primò in pace, & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest, quàm bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit, & faciliter malum credit.

BONUS

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem malè contentus est & commotus, variis suspitionibus agitur : nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpe, quod dicere non deberet : & omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quod alii facere tenentur : & negligit, quod ipse teneatur.

Habe ergo primò zelum super te ipsum, & tunc justè zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu beneficis facta tua excusare & colorare, & aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta & alium.

Vide, quàm longè es adhuc à vera charitate & humilitate : quæ nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantum sibi.

Non

Non est magnum cum bonis & mansuetis conversari ; hoc enim omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacificè posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui se ipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt : aliis sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui se ipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Et tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quàm in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, majorem tenebit pacem. Iste est victor sui & Domi-

Dominus mundi, amicus Christi & hæres cæli.

C A P U T IV.

De pura mente, & simplici intentione.

1. **D**Uabus alis homo sublevatur à terrenis, simplicitate scilicet & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. SimPLICITAS intendit Deum, puritas apprehendit eum, & gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud quàm Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis & quæris, interna libertate perfrueris.

Si rectum esset cor tuum, tunc omnis creatura speculum vitæ, & liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva, & vilis, quæ Dei bonitatem non repræsentet.

2. Si

2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes.

Cor purum penetrat cælum & infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, & totum candens efficitur: sic homo integrè ad Deum se convertens, à torpore exuitur; & in novum hominem transformatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfectè incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare: tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs gravia esse sentiebat.

CA.

C A P U T V.

De propria consideratione.

1. **N**on possumus nobis ipsis nimis credere, quia sæpe gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quòd tam cæci intus sumus.

Sæpe malè agimus, & pejùs excusamus.

Passione interdum movemur, & zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, & nostra majora pertransimus.

Satis citò sentimus & ponderamus, quid ab aliis sustinemus: sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus.

Qui bene & rectè sua ponderaret, non esset, quòd de alio graviter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius curam

ram omnibus curis anteponit : & qui sibi ipsi diligenter intendit , faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus & devotus , nisi de alienis filueris , & ad te ipsum specialiter respexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis , modicum te movebit , quod foris percipis.

Ubi es , quando tibi ipsi præsens non es ? Et quando omnia percurristi , quid (te neglecto) profecisti ?

Si cupis habere pacem , & unionem veram : oportet quòd cætera cuncta postponas , & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi fit, nisi purè Deus, aut de Deo fit.

Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura.

Amans

Amans Deum anima sub Deo despicit universa.

Solus Deus æternus & immensus, implens omnia, solatium animæ, & vera cordis lætitia.

C A P U T VI.

De lætitia bonæ conscientie.

GLoria boni hominis, testimonium bonæ conscientie.

Habe bonam conscientiam, & habebis semper lætitiam.

Bona conscientia valde multa potest portare, & valde læta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est & inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari, nisi cum bene feceris.

Mali nunquam habent veram lætitiam, nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impiis, dicit Dominus.

Et si dixerint: In pace sumus, non
venient

venient super nos mala: & quis nobis nocere audebit? ne credas eis, quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione, non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur & accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, & non in ore hominum.

Iustorum lætitia de Deo & in Deo est: & gaudium eorum, de veritate.

Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur cælestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Fa-

3. Facile erit contentus & pacatus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris; nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es: nec major dici vales, quam Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus, non curabis, quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus verò pensat intentiones.

Bene semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis & internæ fiduciæ signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet quod totaliter se Deo commisit.

Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CA-

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

i. **B**Eatus, qui intelligit, quid sit
amare JESUM; & contem-
nere se ipsum propter JESUM.

Oportet dilectum pro dilecto re-
linquere, quia JESUS vult solus super
omnia amari.

Dilectio creaturæ, fallax & insta-
bilis.

Dilectio JESU, fidelis & perseve-
rabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum
labili.

Qui amplectitur Jesum, firmabi-
tur in ævum.

Illum dilige, & amicum tibi reti-
ne, qui omnibus recedentibus, te
non relinquet, nec patietur in fine
perire.

Ab omnibus oportet te aliquando
separari, siue velis, siue nolis.

2. Teneas te apud Jesum, vivens,
ac moriens: & illius fidelitati te com-
mitte,

mitte , qui omnibus deficientibus,
solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ , ut
alienum non velit admittere : sed
solus vult cor tuum habere , & tan-
quam rex in proprio throno se-
dere.

Si scires te bene ab omni créatura
evacuare , Jesus deberet libenter te-
cum habitare.

Penè totum perditum invenies,
quidquid extra Jesum in hominibus
posueris.

Non confidas, nec innitaris super
calamum ventosum : quia omnis
caro fœnum , & omnis gloria ejus,
ut flos fœni cadet.

3. Citò decipieris , si ad externam
hominum apparentiam tantum
aspexeris.

Si enim tuum in aliis quæris sola-
tium & lucrum , senties sæpius detri-
mentum.

Si quæris in omnibus Jesum , in-
venies utique Jesum.

Si autem quæris te ipsum , inve-

F

nies

nies etiam te ipsum, sed ad tuam
perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi, si
Jesum non quærit, quàm totus
mundus, & omnes sui adversarii.

C A P U T VIII.

De familiari amicitia Jesu.

I. **Q**uando Jesus adest, totum
bonum est, nec quidquam
difficile videtur: quando verò Jesus
non adest, totum durum est.

Quando Jesus intus non loquitur,
consolatio vilis est: si autem Jesus
unum tantum verbum loquitur,
magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim
surrexit de loco, in quo flevit, quan-
do Martha illi dixit: Magister adest,
& vocat te?

Felix hora, quando Jesus vocat
de lacrymis ad gaudium spiritus!

Quàm aridus & durus es sine Jesu!
Quàm insipiens & vanus, si cupis
aliquid extra Jesum! Nonne hoc est
majus

majus damnum, quàm si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre, sine Jesu?

Esse sine Jesu, gravis est infernus: & esse cum Jesu, dulcis paradisus.

Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus.

Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, imò bonum super omne bonum.

Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum, & plus quàm totum mundum.

Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu: & ditissimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari; & scire Jesum tenere, magna prudentia.

Esto humilis & pacificus, & erit tecum Jesus.

Si devotus & quietus, & manebit tecum Jesus.

Potes citò fugare Jesum, & gra-

tiam ejus perdere , si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris & perdideris , ad quem fugies , & quem tunc quæres amicum ?

Sine amico non potes bene vivere : & si Jesus non fuerit tibi præ omnibus amicus , eris nimis tristis & desolatus.

Fatuè igitur agis , si in aliquo altero confidis , aut lætaris.

Eligendum est magis totum mundum habere contrarium , quàm Jesum offensum.

Ex omnibus ergo charis , fit Jesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Jesum , Jesus autem propter se ipsum.

Solus Jesus Christus singulariter est amandus , qui solus bonus & fidelis præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum , & in ipso tam amici , quàm tibi sint chari : & pro omnibus his exorandus est , ut omnes ipsum cognoscant & diligant.

Nun-

Nunquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore: sed sit Jesus in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus & liber ab intus, sine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere; si vis vacare & videre, quàm suavis est Dominus.

Et reverà ad hoc non pervenies, nisi gratiâ ejus fueris præventus & intractus: ut omnibus evacuatis & licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei æquanimitè stare, & cuncta supervenientia

nientia sibi ad laudem Jesu Christi
perpeti : quia post hiemem sequi-
tur æstas ; post noctem redit dies ; &
post tempestatem magna serenitas.

C A P U T IX.

De carentia omnis solatii.

I. **N**on est grave humanum
contemnere solatium, cum
adest divinum.

Magnum est, & valde magnum,
tam humano quàm divino posse ca-
rere solatio : & pro honore Dei, li-
benter exilium cordis velle sustine-
re : & in nullo se ipsum quærere,
nec ad proprium meritum respi-
cere.

Quid magni est, si hilaris sis & de-
votus adveniente gratiâ ? optabilis
cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gra-
tia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sen-
tit, qui portatur ab omnipotente, &
ducitur à summo ductore ?

2. Li-

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exiit à se ipso.

Vicit sanctus martyr Laurentius sæculum, cum suo Sacerdote; quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat pro amore Christi, etiam à se tolli clementer ferebat.

Amore igitur creatoris, amorem hominis superavit: & pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & tu aliquem necessarium & dilectum amicum, pro amore Dei disce relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris: sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum & diu oportet hominem in se ipso certare, antequam discat seipsum plenè superare, & totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super se ipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores.

4. Cùm igitur spiritualis à Deo consolatio datur, cum gratiarum actione suscipe eam: sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.

Cùm ablata fuerit consolatio, non statim desperes: sed cum humilitate & patientia expecta cælestem visitationem: quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare consolationem.

Istud non est novum nec alienum
viam

viam Dei expertis : quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis fuit sæpe talis alternationis modus.

5. Unde quidam, præsentē jam gratiā, dicebat : Ego dixi in abundantia mea ; Non movebor in æternum.

Absente verò gratiā, quid in se fuerit expertus, adjungit dicens : Avertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat & dicit : Ad te, Domine, clamabo, & ad Deum meum deprecabor.

Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur dicens : Audivit Dominus, & misertus est mei : Dominus factus est adjutor meus.

Sed in quo ? Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, & circumdediti me lætitiā.

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis, & pauperibus, si interdum
in

in fervore, & interdum in frigiditate sumus; quoniam spiritus venit & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: Visitas eum diluculo, & subito probas illum.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cælestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulcis cantus & hymni; omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium, quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus

Nullus sanctus fuit tam altè raptus
& illuminatus, qui priùs vel postea
non fuerit tentatus.

Non enim dignus est altâ Dei con-
templatione, qui pro Deo non est
exercitatus aliquâ tribulatione.

Solet enim sequentis consola-
tionis tentatio præcedens esse si-
gnum.

Nam tentationibus probatis, cæ-
lestis promittitur consolatio. Qui
vicerit, inquit, dabo ei edere de li-
gno vitæ.

3. Datur autem consolatio divi-
na, ut homo fortior sit ad sustinen-
dum aduersa.

Sequitur etiam tentatio, ne se ele-
vet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro
adhuc mortua est: ideo non cesses te
præparare ad certamen: quia à dex-
tris & à sinistris hostes sunt, qui
nunquam quiescunt.

* * *

CA-

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

1. **C**Ur quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis quàm ad consolationes : & ad crucem portandam magis quàm ad lætitiā.

Quis enim sæcularium non libenter consolationem & lætitiā spirituales acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciæ mundanæ aut vanæ sunt, aut turpes; spirituales verò deliciæ solæ jucundæ & honestæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infusæ.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Mul-

2. Multum autem contrariatur supernæ visitationi falsa libertas animi, & magna confidentia sui.

Deus bene facit consolationis gratiam dando : sed homo malè agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati sumus auctori; nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia dignè gratias referenti : & auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem : nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, sanctum : nec omne dulce, bonum : nec omne desiderium, purum : nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior & timoratiores inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam.

G

Doctus

Doctus dono gratiæ, & eruditus subtractionis verbere, non tibi audebit quidquam boni attribuere: sed potius se pauperem & nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei est; & tibi adscribe quod tuum est; hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam, & dignam pœnam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum: nam summum non stat sine infimo.

Summi sancti apud Deum minimi sunt apud se: & quantò gloriores, tantò in se humiliores.

Pleni veritate & gloria cœlesti, non sunt inanis gloriæ cupidi.

In Deo fundati & confirmati, nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo ascribunt, quidquid boni acceperunt: gloriam ab invicem non quærunt: sed gloriam, quæ à solo Deo est, volunt; & Deum in se, & in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt,

piunt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, & eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo: & magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod à summo Deo donatur.

Etiam si pœnas & verbera dederit, gratum esse debet: quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret ut redeat: cautus sit & humilis, ne amittat.

C A P U T XI.

De paucitate amatorum Crucis Jesu.

HABET JESUS nunc multos amatores regni sui cœlestis, sed paucos bajulatores suæ crucis.

G 2

Mul-

Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis.

Plures invenit socios mensæ, sed paucos abstinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem panis: sed pauci usque ad bibendum calicem passionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur.

Multi JESUM diligunt, quandiu adversa non contingunt.

Multi illum laudant & benediciunt, quandiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem Jesus se absconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum propter Jesum, & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia

gustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt?

Nonne amatores sui magis quam Christi probantur, qui sua commoda & lucra semper meditantur?

Ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis!

4. Rarò invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul & de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest : scilicet unum quod sibi summè necessarium est.

Quid illud ? Ut omnibus relictis se relinquat ; & à se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cùmque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit : sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait : Cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite : Servi inutiles sumus.

Tunc verè pauper & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere : Quia unicus & pauper sum ego.

Nemo tamen isto ditior, nemo potenter-

potentior, nemo liberior qui se & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctæ Crucis.

I. **D**Urus multis videtur hic sermo: Abnega temetipsum, tolle crucem tuam, & sequere Jesum.

Sed multò durius erit audire illud extremum verbum: Discedite à me maledicti in ignem æternum.

Qui enim modò libenter audiunt, & sequuntur verbum crucis; tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.

Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

G 4

2. Quid

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus.

In cruce infusio supernæ suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus.

In cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, & sequere Jesum, & ibis in vitam æternam.

Præcessit ille bajulans sibi crucem, & mortuus est pro te in cruce; ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce.

Quia si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. Et si socius fueris poenæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in cruce totum constat, & in moriendo totum jacet: & non est alia via ad vitam & ad veram internam pacem, nisi via sanctæ Crucis, & quotidianæ mortificationis.

Ambula

Ambula ubi vis, quære quodcum-
que volueris : & non invenies altio-
rem viam suprà , nec securiorem
viam infrà , nisi viam sanctæ Cru-
cis.

Dispone & ordina omnia secun-
dum tuum velle & videre : & non
invenies , nisi semper aliquid pati
debere , aut sponte , aut invitè ; & ita
crucem semper invenies.

Aut etiam in corpore dolorem
senties , aut in anima spiritus tribu-
lationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinquêris,
interdum à proximo exercitaberis:
& quod amplius est, sæpe tibi metip-
si gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel so-
lacio liberari , sed alleviari poteris:
sed donec Deus voluerit, oportet, ut
sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem
sine consolatione pati discas, & ut il-
li totaliter te subicias , & humilior
ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit passio-

nem Christi, sicut is, cui contigerit
similia pati.

Cruce ergo semper parata est, &
ubique te expectat.

Non potes effugere ubicunque
cucurreris: quia ubicunque veneris,
te ipsum tecum portas, & semper
te ipsum invenies.

Converte te suprà, converte te in-
fra: converte te extrà, converte te
intrà: & in his omnibus invenies
crucem.

Et necesse est te, ubique tenere pa-
tientiam, si internam vis habere pa-
cem, & perpetuam promereri co-
ronam.

5. Si libenter crucem portas, por-
tabit te, & ducet ad desideratum fi-
nem, ubi scilicet finis patiendi erit,
quamvis hîc non erit.

Si invitè portas, onus tibi facis, &
te ipsum magis gravas: & tamen
oportet ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam
proculdubio invenies, & forsitan
graviolem.

6. Cre-

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis Sanctorum in mundo sine cruce & tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, unâ horâ sine dolore passionis fuit, quandiu vixit. Oportebat (ait) Christum pati, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam.

Et quomodo tu aliam viam quæris quàm hanc regiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit & martyrium: & tu quæris requiem & gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia ista vita mortalis plena est miseriis & circumsignata crucibus.

Et quantò altius quis in spiritu profecerit, tantò graviores sæpe cruces inveniet; quia exilii sui pœna magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus non est sine levamine

G 6

conso-

consolationis : quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subijcit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quantò caro magis per afflictionem atteritur , tantò spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis & adversitatis , ob amorem conformitatis Crucis Christi , ut se sine dolore & tribulatione esse non vellet : quoniam tantò se acceptiorem Deo credit , quantò plura & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus , sed gratia Christi , quæ tanta potest & agit in carne fragili, ut quod naturaliter semper abhorret & fugit , hoc fervore spiritûs aggrediatur & diligat.

9. Non est secundum hominem
crucem

crucem portare, crucem amare, corpus castigare, & servituti subicere: honores fugere, contumelias libenter sustinere, se ipsum despiciere & despici optare: adversa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo, & subicientur ditioni tuæ mundus & caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus & fidelis servus Christi, ad portandam viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa & varia incommoda in hac misera vita: quia sic tecum erit, ubicunque fueris, & sic reverà invenies, ubicunque latueris.

Oportet ita esse; & non est remedium

dium evadendi à tribulatione malorum & dolore, quàm ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, & partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu verò pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes: quia non sunt condignæ passionis hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam; etiam si solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene tecum esse æstima, quia invenisti paradisum in terra.

Quandiu pati grave tibi est, & fugere quæris; tandiu malè habebis, & sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum & moriendum, fiet citò melius, & pacem invenies.

Etiā

Etiana si raptus fueris usque ad tertium cælum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. Ego (inquit Jesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, & perpetuò illi servire placeat.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati: quàm magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus sanctis Dei, quanta quoque ædificatio esset proximi!

Patientiam quidem omnes commendant: sed heu! quàm pauci sunt, qui pati desiderant!

Meritò deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quantò quisque plus sibi moritur, tantò magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cælestia, nisi se submiserit
ad

ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similior esses, & omnibus Sanctis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, & profectus status nostri, in multis suavitatibus & consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus & tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius & utilius saluti hominum, quam pati, fuisset; Christus utique verbo & exemplo ostendisset.

Nam & sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifestè ad crucem portandam hortatur, dicens: si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.

Omni-

Omniſus ergo perfectis & ſcrutatis, ſit hæc conclusio finalis : Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER TERTIUS.

De interna Consolatione.

CAPUT I.

*De interna Christi locutione ad
animam fidelem.*

I. **A**udiam quid loquatur in
me Dominus Deus.

Beata anima, quæ Dominum in se loquentem
audit: & de ore ejus, consolationis
verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini
furri

furri suscipiunt, & de mundi huius susurrationibus nihil advertunt.

Beatae planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cælestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student præparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt & ab omni impedimento sæculi se excutunt.

Animadvertite hæc anima mea, & claude sensualitatis tuæ ostia, ut possis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus.

2. Hæc dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua, & vita tua.

Serva te apud me, & pacem invenies.

Dimitte omnia transitoria, quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia, nisi sedu-

seductoria ? Et quid juvant omnes creaturæ, si fueris à creatore deserta?

Omnibus ergo abdicatis, creatori tuo te redde placitam ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem.

CAPUT II.

Quòd veritas intus loquitur sine strepitu verborum.

I. **L**oquere, Domine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui; fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israel ad Moysen: Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur.

Non sic, Domine, non sic oro: sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro: Loquere, Domine, quia audit servus tuus.

Non

Non loquatur mihi Moyſes , aut aliquis ex Prophetis : ſed tu potiùs loquere , Domine Deus, inſpirator & illuminator omnium Prophetarum : quia tu ſolus finè eis potes me perfectè imbuere ; illi autem finè te nihil proficient.

2. Poſſunt quidem verba ſonare, ſed ſpiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt ; ſed te tacente cor non accendunt.

Litteras tradunt , ſed tu ſenſum aperis ; Myſteria proferunt , ſed tu reſeras intellectum ſignatorum.

Mandata edicunt, ſed tu juvas ad perficiendum.

Viam oſtendunt, ſed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantùm agunt, ſed tu corda inſtruïs & illuminas.

Illi exteriùs rigant , ſed tu fœcunditatem donas.

Illi clamant verbis, ſed tu auditui intelligentiam tribuiſ.

3. Non ergo loquatur mihi Moyſes , ſed tu Domine Deus meus æter-

na

na veritas: ne fortè moriar, & sine fructu efficiar, si fuero tantùm foris admonitus, & intus non accensus.

Ne fit mihi ad iudicium, verbum auditum, & non factum: cognitum, nec amatum: creditum, & non servatum.

Loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus: verba enim vitæ æternæ habes.

Loquere mihi ad qualemcumque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

C A P U T III.

Quòd verba Dei cum humilitate sunt audienda, & quòd multi ea non ponderant.

1. **A** Udi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum & sapientium hujus mundi scientiam excedentia.

Verba

Verba mea spiritus & vita sunt, nec humano sensu pensanda. Non sunt ad vanam complacentiam, trahenda, sed in silentio audienda, & cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

2. Et dixi : Beatus, quem tu erudieris, Domine, & de lege tua docueris eum : ut mitiges ei à diebus malis, & non desoletur in terra :

3. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non cesso omnibus loqui :

Sed multi ad vocem meam surdi sunt, & duri.

Plures mundum libentius audiunt, quàm Deum : facilius sequuntur carnis suæ appetitum, quàm Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia & parva, & servitur ei aviditate magnâ: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis tantâ curâ mihi in omnibus servit & obedit, sicut mundo & Domini eius servitur? Erubescite Sidon,

ait

ait mare. Et si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promissione, die noctuque fatigari non timeatur.

4. Sed proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore, & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo, serve piger & querulose, quòd illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quàm tu ad vitam.

Gaudent illi ampliùs ad vanitatem, quàm tu ad veritatem.

Equidem spe suâ nonnunquam frustrantur; sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.

Quod

Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet, qui iudicet eum in novissimo die.

* * * *

ORA-

O R A T I O

Ad implorandam devotionis gratiam.

6. **D**omine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui?

Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus: multò pauperior & contemptibilior, quàm scio, & dicere audeo.

Memento tamen, Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, justus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare:

H

noli

noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Domine, doce me facere voluntatem tuam, doce me coram te dignè & humiliter conversari, quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti, antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

C A P U T IV.

Quòd in veritate & humilitate coram Deo conversandum est.

I. **F**lli, ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurfibus malis, & veritas liberabit eum à seductoribus & detractionibus iniquorum.

Si veritas te liberaverit, verè libereris, & non curabis de vanis hominum verbis.

Domine verum est. Sicut dicis, ita, quæso, mecum fiat. Veritas tua
me

me doceat, ipsa me custodiat, & usque ad salutarem finem conservet.

Ipsa me liberet ab omni affectione mala, & inordinata dilectione : & ambulabo tecum in magna cordis libertate.

2. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta sunt & placita coram me.

Cogita peccata tua, cum dispendentia magna & mœrore : & nunquam reputes te aliquid esse propter opera bona.

Reverà peccator es, & multis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis ; citò laberis, citò vinceris ; citò turbaris, citò dissolveris.

Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa unde te debeas vilificare: quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum; nil altum, nil verè laudabile,

bile, & desiderabile, nisi quod æternum est.

Placeat tibi super omnia æterna Veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes & fugias, sicut vitia & peccata tua, quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna.

Quidam non sincerè coram me ambulant, sed quadam curiositate & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se & suam salutem negligentes.

Hi sæpe in magnas tentationes & peccata, propter suam superbiam & curiositatem, me eis adversante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quàm multa bona neglexisti.

Quidam solùm portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus,

ginibus, quidam autem in signis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati, & affectu purgati, ad æterna semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturæ dolenter inserviunt: & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despiciere, & amare cælestia; mundum negligere, & cælum totâ die ac nocte desiderare.

C A P U T V.

De mirabili effectû divini amoris.

I. **B**enedico te, Pater cælestis, Pater Domini mei JESU Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoque tuâ recreas consolatione.

H 3

Bene-

Benedico te semper & glorifico,
cum unigenito Filio tuo & Spiritu
Sancto Paraclito in sæcula sæculo-
rum.

Eja, Domine Deus amator sancte
meus, cum tu veneris in cor meum,
exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloria mea & exultatio cor-
dis mei.

Tu spes mea & refugium meum
in die tribulationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis sum in
amore, & imperfectus in virtute;
ideo necesse habeo à te confortari, &
consolari: propterea visita me sæ-
pius, & instrue disciplinis san-
ctis.

Libera me à passionibus malis, &
sana cor meum ab omnibus affe-
ctionibus inordinatis: ut intus sa-
natus & bene purgatus, aptus effi-
ciar ad amandum, fortis ad pa-
tiendum, stabilis ad perseveran-
dum.

3. Magna res est amor, magnum
omnino bonum: quod solum leve
facit

facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale.

Nam ōnus sine onere portat, & omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna operanda impellit, & ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in cæle & in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit & lætatur; liber est, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno

summo super omnia quiescit, ex quo
omne bonum fluit & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad do-
mantem se convertit super omnia
bona.

Amor modum sæpe nescit, sed su-
per omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores
non reputat; plus affectat, quàm va-
let de impossibilitate: non causatur,
quia cuncta sibi posse & licere arbi-
tratur.

Valet igitur ad omnia, & multa
implet, & effectui mancipat, ubi non
amans deficit & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non
dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus
non arctatur, territus non contur-
batur: sed sicut vivax flamma & ar-
dens facula sursum erumpit, securè-
que pertransit.

Si quis amat, novit, quid hæc vox
clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est
ipse ardens affectus animæ, quæ di-
cit:

cit : Deus meus , amor meus : tu totus meus, & ego totus tuus.

6. Dilata me in amore , ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare , & in amore liquefieri & natare.

Tenear amore , vadens supra me, præ nimio fervore & stupore.

Cantem amoris canticum , sequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plusquam me , nec me nisi propter te : & omnes in te , qui verè amant te , sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. Est amor velox , sincerus, pius, jucundus & amœnus, fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & se ipsum nunquam quærens.

Ubi enim se ipsum aliquis quærit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus , humilis & rectus , non mollis , non levis, nec vanis intendens rebus ; sobrius , castus , stabilis , quietus, & in

& in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus & obediens Prælati, sibi vilis & despectus, Deo devotus & gratificus, fidens & sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus; quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem, omnia dura & amara propter dilectum libenter amplecti; nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

C A P U T VI.

De probatione veri amatoris.

1. **F**ili, non es adhuc fortis & prudens amator.

Quare, Domine?

Quia propter modicam contrarietatem deficis à cœptis, & nimis avidè consolationem quæris.

Fortis

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator, non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem.

Affectum potius attendit, quam censum: & infra dilectum omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis sentis, quam velles.

Affectus ille bonus & dulcis, quem interdum percipis, affectus gratiæ præsentis est, & quidam prægustus patriæ cælestis: super quo non nimium innitendum, quia vadit, & venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis & magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienæ phan-

phantasiæ, de quacunque materia ingestæ.

Fortè serva propositum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quòd aliquando in excessum subito raperis, & statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invitè magis pateris, quàm agis; & quandiu displicent & reniteris, meritum est & non perditio.

4. Scito, quòd antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à Sanctorum scilicet cultu, à pia passionis meæ memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis custodia, & à firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat & horrorem: ut ab oratione revocet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis confessio, & (si posset) à Communionem cessare faceret.

Non

Non credas ei, neque cures illum,
licet sapius tibi deceptionis terende-
rit laqueos.

Sibi imputa, cum mala inserit &
immunda. Dicit illi:

Vade immunde spiritus, erubescere
miser, valde immundus es tu, qui
taliter inferis auribus meis.

Discede à me, seductor pessime,
non habebis in me partem ullam:
sed JESUS mecum erit tanquam bel-
lator fortis, & tu stabis confusus.

Malo mori, & omnem poenam
subire, quam tibi consentire.

Tace & obmutescere; non audiam
te amplius, licet plures mihi moliris
molestias. Dominus illuminatio
mea, & salus mea, quem timebo?

Si consistent adversum me castra,
non timebit cor meum. Domi-
nus adiutor meus, & redemptor
meus.

5. Certa tanquam miles bonus: &
si interdum ex fragilitate corruis,
resume vires fortiores prioribus;
confidens de ampliori gratia mea:

I

&

& multum præcave à vana complacentia & superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur, & in cæcitatem penè incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam & perpetuam humilitatem, ruina hæc superborum de se stultè præsumantium.

C A P U T VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

1. **F**ili, utilius est tibi & securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare: sed magis temetipsum despiciere, & tanquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenaciùs inhærendum, quæ citiùs potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia quàm miser & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis
vitæ

vitæ profectus, cū consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter & abnegatè patienterque tuleris ejus subtractionem: ita quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas.

Sed sicut melius potueris & intellexeris, libenter quod in te est, facias: nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cū non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper & in potestate hominis via ejus; sed Dei est dare, & consolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, sicut sibi placuerit, & non ampliùs.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, se ipsos destruxerunt: quia plus agere voluerunt quàm potuerunt, non pensantes suæ parvitatæ mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quàm rationis judicium.

I 2

Et

Et quia maiora præsumpserunt, quàm Deo placitum fuit : idcirco gratiam citò perdiderunt.

Facti sunt inopes, & viles relictì, qui in cælum posuerunt nidum sibi: ut humiliati & depauperati discant non in alis suis volare, sed sub pen- nis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt & imperiti in via Domini, nisi consilio discre- torum se regant, faciliter decipi pos- sunt, & elidi.

3. Quòd si suum sentire magis se- qui, quàm aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus; si tamen retrahi à proprio conceptu noluerint.

Rarò sibi ipsis sapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est sapere modicum cum humilitate & parva intelligentia, quàm magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quàm multum, unde posses super- bire.

Non

Non satis discretè agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens pristinæ inopiæ suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuosè sapit, qui tempore adversitatis & cujusque gravitatis, nimis desperatè se gerit, & minùs fidenter de me, quàm oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus & formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis & modicus in te permanere, necnon spiritum tuum bene moderare & regere, non incideres tam citò in periculum & offensam.

Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita & denuò lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est sæpe talis probatio, quàm si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc estimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu.

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus: si Dei honorem purè & integrè semper quærat: si se ipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici & humiliari magis gaudeat, quàm honorari.

C A P U T VIII.

De vili estimatione sui ipsius in oculis Dei.

1. **L**Oquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis? Si me ampliùs reputavero, ecce tu stas contra me: & dicunt testimonium verum iniquitates meæ, nec possum contradicere.

Si au-

Si autem me vilificavero, & ad nihilum redegero, & ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis æstimatio, quantulacunque minima, in valle nihileiratis meæ submergetur, & peribit in æternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, & quò deveni; quia nihil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce nihil, & tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, & novo repleor gaudio.

Et mirum valde, quòd sic repente sublevor, & tam benignè à te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens me, & in tam multis subveniens necessitatibus, à gravibus quoque custodiens me periculis, & ab innumeris (ut verè dicam) eripiens malis.

Me siquidem malè amando , me perdididi : & te solum quærendo , & purè amando, me & te pariter inveni , atque ex amore profundius ad nihilum me redegi.

Quia tu, ô dulcissime , facis mecum supra meritum omne, & supra id , quàm audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis Deus meus; quia licèt ego omnibus bonis sim indignus , tua tamen nobilitas & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis , & longè à te averfis.

Converte nos ad te , ut simus grati , humiles , & devoti ; quia salus nostra tu es, virtus & fortitudo nostra.

C A P U T IX.

Quòd omnia ad Deum , sicut ad finem ultimum , sunt referenda.

I. **F**lli , ego debeo esse finis tuus supremus & ultimatus , si verè desideras esse beatus.

Ex

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sapiens ad seipsum & ad creaturas malè incurvatus.

Nam si te ipsum in aliquo quæris, statim in te deficiis & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas; quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tanquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt.

Et qui mihi spontè & liberè deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impediatur & angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtu-

tem attribuas : sed totum da Deo,
sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te ha-
bere volo, & cum magna districtio-
ne gratiarum actionis requiro.

3. Hæc est veritas, quâ fugatur
gloriæ vanitas.

Et si intraverit cælestis gratia &
vera charitas, non erit aliqua invi-
dia, nec contractio cordis, neque
privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina chari-
tas, & dilatat omnes animæ vires.

Si rectè sapias, in me solo gaudebis,
in me solo sperabis : quia nemo bo-
nus : nisi solus Deus, qui est super
omnia laudandus, & in omnibus
benedicendus.

C A P U T X.

*Quod spreto mundo, dulce est ser-
vire Deo.*

6. **N**unc itaque loquar, Domi-
ne, & non filebo ; dicam
in auribus Dei mei, Domini mei, &
Regis mei, qui est in excelso :

O quàm

O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te! sed quid es amantibus? quid toto corde tibi servientibus?

Verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maximè ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ; quia cum non essem, fecisti me: & cum errarem longè à te, reduxisti me, ut servirem tibi: & præcepisti, ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te?

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui & perii?

Fecisti, ultra omnem spem, misericordiam cum servo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, sæculo

renuntient, & monasticam vitam assumant.

Nunquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi: sed hoc potius magnum mihi & mirandum apparet, quod tam pauperem & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis servis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

Veruntamen vice versâ, tu magis mihi servis, quam ego tibi.

Ecce cælum & terra, quæ in ministerium hominis creasti, præstò sunt tibi, & faciunt quotidie quæcunque mandasti.

Et hoc parum est; quin etiam Angelos in ministerium hominis ordinasti.

Transcendit autem hæc omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, & te ipsum daturum ei promisti.

4. Quid

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitæ meæ!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Verè tu es dignus omni servitio, omni honore, & laude æterna.

Verè Dominus meus es, & ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic volo, sic desidero: & quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire, & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuæ sanctissimæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritûs Sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem.

Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, & om-

nem mundanam neglexerint curam.

6. O grata & jucunda Dei servitus, quā homo veraciter efficitur liber & sanctus!

O sacer status religiosi famulatūs, qui hominem Angelis reddit æqualem, Deo placabilem, dæmonibus terribilem, & cunctis fidelibus commendabilem!

O amplectendum, & semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, & gaudium acquiritur sine fine mansurum!

C A P U T X I.

Quòd desideria cordis examinanda sunt & moderanda.

1. **F**lli, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum bene didicisti.

Quæ sunt hæc, Domine?

Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tui ipsius amator non sis, sed
meæ

meæ voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocunque ordina-vero: si autem de proprio quæsitum aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio præconcepto, me non consulto: ne fortè postea poeniteat, aut displiceat, quod primò placuit, & quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedi interdum refrænatione uti, etiam in bonis studiis & desideriis: ne per importunitatem, mentis distractionem incurras; ne aliis per
indisci-

indisciplinationem scandalum generes ; vel etiam per resistentiam aliorum , subito turberis & corruas.

3. Interdum verò oportet violentiâ uti , & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro , & quid non velit : sed hoc magis satagere, ut subiecta sit etiam nolens spiritui.

Et tandiu castigari debet , & cogi servituti subesse , donec parata sit ad omnia , paucisque contentari discat, & simplicibus delectari , nec contra aliquod inconveniens mustitare.

C A P U T XII.

De informatione patientie , & luctamine adversus concupiscentias.

1. **D**omine Deus ut video, patientia est mihi valde necessaria: multa enim in hac vita accidunt contraria.

Nam qualitercunque ordinavero
de

de pace mea, non potest esse sine bello & dolore vita mea.

2. Ita est, fili. Sed volo te non talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non sentiat.

Sed tunc etiam æstimare te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus.

Si dixeris te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem Purgatorii?

De duobus malis, minus est semper eligendum.

Ut ergo æterna futura supplicia possis evadere, mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quod homines sæculi huius nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quæsieris.

3. Sed habent, inquis, multas delectationes, & proprias sequuntur voluntates: ideoque parum ponderant suas tribulationes.

4. Esto,

4. Esto, ita fit, ut habeant quidquid voluerint: sed quandiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in sæculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed & cùm adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris poenam frequenter recipiunt.

Iustè illis fit, ut quia inordinate delectationes quærunt & sequuntur, non sine confusione & amaritudine eas expleant.

O quàm breves, quàm falsæ, quàm inordinatæ & turpes omnes sunt!

Veruntamen præ ebrietate & cæcitate non intelligunt: sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum mortem animæ incurrunt.

Tu ergo, fili, post concupiscentias
tuas

tuas non eas, & à voluntate tua avertere.

Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

5. Etenim si veraciter vis delectari, & abundantius à me consolari: ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quantò te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tantò in me suaviores & potentiores consolationes invenies.

Sed primò non sine quadam tristitia & labore certaminis, ad has pertinges.

Obfistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur.

Remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur.

Instigabit & exacerbat te serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CA-

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi ad exemplum IESU CHRISTI.

1. **F**lli, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia: & qui querit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter & sponte suo Superiori se subdit, signum est quod caro sua necdum perfectè sibi obedit; sed sæpe recalcitrat & remurmurat.

Disce ergo celeriter Superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior & peior animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oporteret omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prava-

prævalere adversus carnem & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plenè te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis; quando ego Omnipotens & Altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus & infimus, ut tuam superbiam meâ humilitate vinceret.

Disce obtemperare, pulvis. Disce te humiliare, terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed ita subjectum & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare.

Quid habes., homo, inanis, conqueri?

Quid,

Quid, sordide peccator, potes contradicere, exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo, ut cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficiis meis existeres:

Et ut ad veram subjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

C A P U T XIV.

*De occultis Dei iudiciis considerandis,
ne extollamur in bonis.*

I. **I**ntonas super me iudicia tua, Domine, & timore, ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde.

Sto attonitus, & considero, quia celi non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in Angelis reperisti pravitatem,
nec

nec tamen pepercisti ; quid fiet de me ?

Ceciderunt stellæ de cælo : & ego pulvis quid præsumo ?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima : & qui comedebant panem Angelorum, vidi filiquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla iuvat fortitudo, si conservare desinas.

Nulla secura castitas, si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia.

Nam relictī, mergimur & perimus : visitati verò, erigimur & vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur : tepescimus, sed à te accendimur.

3. O quàm humiliter & abjectè mihi de me ipso sentiendum est !
quàm

quàm nihil pendendum, si quid boni videar habere !

O quàm profundè submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine ; ubi nihil aliud me esse invenio, quàm nihil & nihil !

O pondus immensum ! ô pelagus intransnatabile , ubi nihil de me reperio, quàm in toto nihil !

Ubi est ergo latebra gloriæ ; ubi confidentia de virtute concepta ?

Absorpta est omnis gloriatio vana, in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo ?

Numquid gloriabitur lutum contra formantem se ?

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo ?

Non eum totus mundus eriget, quem Veritas sibi subjecit ; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam

Nam & ipsi qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum: Veritas autem Domini manet in æternum.

CAPUT XV.

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.

1. **F**ili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita.

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, & utile esse probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ salutis prodesse, aufer à me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est à Spiritu Sancto, etiam si homini videatur rectum & bonum.

Difficile est pro vero judicare, utrum spiritus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel

K

illud:

illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primò bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est & petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis, qualiter melius est: fiat hoc vel illud, sicut volueris.

Da quod vis, & quantum vis, & quando vis.

Fac mecum sicut scis, & sicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, & liberè age mecum in omnibus.

In manu tua sum, gyra & reversa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi: utinam dignè & perfectè!

ORA-

O R A T I O

Pro beneplacito DEI perficiendo.

3. **C**Oncede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, ut mecum sit, mecum laboret, mecum usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare & velle quod tibi magis acceptum est, & charius placet.

Tua voluntas mea sit: & mea voluntas tuam semper sequatur, & optimè ei concordet.

Sit mihi unum velle & nolle tecum: nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis & nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo sunt: & propter te amare contemni, & nesciri in hoc sæculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia & inquietata. In hac pace in idipsum, hoc

K 2

est,

172 *De Imitatione Christi*
est, in te uno summo æterno bono,
dormiam & requiescam. Amen.

C A P U T XVI.

*Quòd verum solatium in solo Deo
est quærendum.*

1. **Q**uidquid desiderare possum,
vel cogitare ad solatium
meum, non hîc expecto, sed in po-
sterum.

Quòd si omnia solatia mundi so-
lus haberem, & omnibus deliciis
frui possem, certum est, quòd diu
durare non possent.

Unde non poteris, anima mea,
plenè consolari, nec perfectè recrea-
ri, nisi in Deo consolatore paupe-
rum, ac susceptore humilium.

Expecta modicum, anima mea,
expecta divinum promissum, & ha-
bebis abundantiam omnium bono-
rum in cælo.

Si nimis inordinatè ista appetis
præsentia, perdes æterna & cæ-
lestia.

Sint

Sint temporalia in usu, æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua & felicitas consistit.

Non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus; sed qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales ac mundicordes, quorum conversatio in cælis est.

Vanum est & breve omne humanum solatium.

Beatum & verum solatium, quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco & tempore.

Hæc mihi sit consolatio libenter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit
mihi tua voluntas & iusta probatio
pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irascê-
ris, neque in æternum commina-
beris.

C A P U T XVII.

*Quòd omnis sollicitudo in Deo
statuenda sit.*

1. **F**lli, sine me tecum agere, quod
volo: ego scio, quid expedit
tibi.

Tu cogitas sicut homo: tu sentis
in multis, sicut humanus suadet af-
fectus.

Domine, verum est quod dicis.
Major est sollicitudo tua pro me,
quàm omnis cura quam ego gerere
possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui
non projicit omnem sollicitudinem
suam in te.

Domine, dummodo voluntas
mea recta & firma ad te permaneat,
fac de me quidquid tibi pacuerit.

Non

Non enim potest esse nisi bonum,
quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari, sis æquè semper benedictus.

3. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patientium, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives.

4. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triste suscipere, & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ;

non mihi nocebit , quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

Quòd temporales miseriae , exemplo Christi equanimiter sunt ferenda.

1. **F**ili , ego descendi de cælo pro tua salute : suscepi tuas miseriae , non necessitate , sed charitate trahente , ut patientiam disceres , & temporales miseriae non indignanter ferres.

Nam ab hora ortûs mei usque ad exitum in cruce , non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui : multas querimonias de me frequenter audiui : confusiones & opprobria benignè sustinui : pro beneficiis ingratitude recepi , pro miraculis blasphemias , pro doctrina reprehensiones.

2. Domine , quia tu patiens fuisti in vita tua , in hoc maximè implendo præceptum Patris tui ; dignum est
est

est ut ego misellus peccator secundum voluntatem tuam patienter me sustineam : & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita , facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria : atque exemplo tuo & Sanctorum tuorum vestigiis , infirmis tolerabilior & clarior.

Sed & multò magis consolatoria, quàm olim in lege veteri fuerat, cum porta cæli clausa persisteret : & obscurior etiam via ad cælum videbatur , quando tam pauci regnum cælorum quærere curabant.

Sed neque qui tunc iusti erant & salvandi, ante passionem tuam & sacræ mortis debitum , cæleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quòd viam rectam & bonam dignatus es mihi & cunctis fidelibus, ad æternum regnum ostendere !

Nam vita tua , via nostra : & per sanctam

sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses, & docuisses, quis sequi curaret?

Heu, quanti longè retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus.

CAPUT XIX.

De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.

1. **Q**uid est, quod loqueris, fili? Cessa conqueri, consideratâ meâ & aliorum Sanctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati.

Opor-

Oportet te igitur aliorum gravio-
ra ad mentem reducere, ut levius fe-
ras tua minima.

Et si tibi minima non videntur,
vide ne & hoc tua faciat impatien-
tia.

Sive tamen parva sive magna sint,
stude cuncta patienter sufferre.

2. Quantò melius ad patiendum
te disponis, tantò sapientius agis, &
amplius promereris: feres quoque
levius animo & usu ad hoc non se-
gniter paratis.

Nec dicas: Non valeo hæc ab ho-
mine tali pati, nec hujusmodi mi-
hi patienda sunt: grave enim intu-
lit damnum, & impropere mihi,
quæ nunquam cogitaveram: sed ab
alio libenter patiar, & sicut patienda
videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ
virtutem patientiæ non considerat,
nec à quo coronanda erit, sed magis
personas & offensas sibi illatas per-
pendit.

3. Non est verus patiens, qui pati
non

non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit à quo homine, utrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori; utrum à bono & sancto viro, vel à perverso & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque, & quotiescunque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat:

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari. Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem, nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

Fiat, Domine, mihi possibile per gratiam,

gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, & quod citò dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis & optabilis: nam pati & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

CAPUT XX.

*De confessione propriæ infirmitatis,
& hujus vitæ miseriis.*

I. **C**onfitebor adversum me injustitiam meam: confitebor tibi, Domine, infirmitatem meam.

Sæpe parva res est, quæ me dejicit & contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit.

Et dum puto me aliquantulum

L

tutum

tutum, cum non sentio, invenio me nonnunquam penè devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humilitatem meam, & fragilitatem tibi undique notam.

Miserere, & eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter re-
verberat, & coram te confundit,
quòd tam labilis sum & infirmus ad
resistendum passionibus.

Et si non omnino ad consensio-
nem, tamen mihi etiam molestia, &
gravis est earum insectatio, & tædet
valde sic quotidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas
mea: quia multò faciliùs irruunt ab-
ominandæ semper phantasiæ, quàm
discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israel,
zelator animarum fidelium, respi-
cias servi tui laborem & dolorem,
assistasque illi in omnibus ad quæ-
cunque perrexerit.

Robo-

Robora me cælesti fortitudine, ne
vetus homo, misera caro spiritui
necdum plenè subacta, prævaleat
dominari, adversus quam certare
oportebit, quandiu spiratur in hac
vita miserrima.

Heu qualis est hæc vita, ubi non
desunt tribulationes & miseriæ; ubi
plena laqueis & hostibus sunt om-
nia!

Nam una tribulatione seu tenta-
tione recedente, alia accedit: sed &
priori adhuc durante conflictu, alii
plures superveniunt, & insperatè.

4. Et quomodo potest amari vita,
tantas habens amaritudines, tot sub-
jecta calamitatibus & miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot
generans mortes & pestes?

Et tamen amatur, & delectari in
ea à multis quæritur.

Reprehenditur frequenter mun-
dus, quòd fallax sit & vanus, nec
tamen facile relinquitur, quia con-
cupiscentiæ carnis nimis dominan-
tur.

L 2

Sed

Sed alia trahunt ad amandum,
alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed poenæ ac miseriæ justè sequentes ea, odium mundi pariunt & tædium.

5. Sed vincit (proh dolor!) delictatio prava mentem mundo deditam, & esse sub sentibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfectè contemnunt, & DEO vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem veris abrenuntiatoribus promissam non ignorant; & quàm graviter mundus errat & variè fallitur, clariùs vident.

C A P U T XXI.

Quod in DEO super omnia bona & dona requiescendum est.

1. **S**uper omnia, & in omnibus,
requiesces, anima mea, in Domino

mino semper, quia ipse Sanctorum
æterna requies.

Da mihi, dulcissime & amantissi-
me JESU, in te super omnem crea-
turam requiescere, super omnem sa-
lutem & pulchritudinem, super
omnem potentiam & dignitatem,
super omnem scientiam & subtilita-
tem, super omnes divitias & artes,
super omnem lætitiā & exultatio-
nem, super omnem famam & lau-
dem, super omnem suavitatem &
consolationem, super omnem spem
& promissionem, super omne meri-
tum & desiderium.

Super omnia dona & munera,
quæ potes dare, & infundere: super
omne gaudium & jubilationem,
quam potest mens capere & sen-
tire:

Denique super Angelos & Archan-
gelos, & super omnem exercitum
cæli: super omnia visibilia & invisi-
bilia, & super omne, quod tu Deus
meus non es.

2. Quia tu Domine Deus meus su-

L 3

per

per omnia optimus es : tu solus altissimus : tu solus potentissimus : tu solus sufficientissimus & plenissimus : tu solus suavissimus & solatiofissimus.

Tu solus pulcherrimus, & amantissimus : tu solus nobilissimus & gloriosissimus super omnia : in quo cuncta bona simul & perfectè sunt, & semper fuerunt, & erunt.

Atque ideo minus est & insufficiens quidquid præter te ipsum mihi donas, aut de ipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plenè adepto.

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse JESU Christe, amator purissime, dominator universæ creaturæ, quis mihi dat pennas veræ libertatis ad volandum & pensandum in te?

O quan-

O quando ad plenum dabitur mihi vacare & videre, quàm suavis es, Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo non sentiam me, sed te solum, supra omnem sensum & modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriorum occurrunt, quæ me sæpius conturbant, contristant, & obnubilant: sæpius impediunt & distrahunt, alliciunt & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, præsto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O JESU, splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ: apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi.

L 4

Usque-

Usquequò tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat. Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te nulla erit læta dies aut hora, quia tu lætitia mea: & sine te vacua est mensa mea.

Miser sum, & quodammodo incarcerationatus, & compedibus gravatus; donec luce præsentia tua me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcunque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo; donec gratia tua revertatur, mihi que tu intus loquaris.

6. Ecce adsum. Ecce ego ad te, quia invocasti me, Lacryma tua & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua & contritio cordis, inclinaverunt me, & adduxerunt ad te.

7. Et

7. Et dixi : Domine , invocavi te ,
& desideravi frui te , paratus omnia
respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me , ut
quærerem te.

Sis ergo benedictus, Domine , qui
fecisti hanc bonitatem cum servo
tuò , secundum multitudinem mise-
ricordiæ tuæ.

Quid habet ultrà dicere servus
tuus coram te , nisi ut humiliet se
valde ante te , memor semper pro-
priæ iniquitatis & vilitatis ?

Non enim est similis tui in cunctis
mirabilibus cæli & terræ.

Sunt opera tua bona valde, iudicia
vera , & providentiâ tuâ reguntur
universa.

Laus ergo tibi & gloria , ô Patris
Sapientia : te laudet , te benedicat os
meum , anima mea , & cuncta crea-
ta simul.

C A P U T XXII.

*De recordatione multiplicium be-
neficiorum Dei.*

1. **A** Peri, Domine , cor meum in
lege

lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam, & cum magna reverentia ac diligenti consideratione, beneficia tua tam in generali quàm in speciali memorari; ut dignè tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verùm scio, & confiteor nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi præstitis: & cùm tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia, quæ in anima habemus & corpore, & quæcunque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia; & te beneficium, pium, ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt: & si ne te nec minimum potest haberi.

Ille

Ille qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare; quia ille major & melior, qui sibi minus adscribit, & in regratiano humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliolem se existimat, & indigniorem se iudicat, aptior est ad percipienda maiora.

3. Qui autem pauciora accepit, non debet contristari, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: sed te potius attendere, & tuam bonitatem maximè laudare, quòd tam affluenter, tam gratis & libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat, & cur iste minus, & ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno

quo etiam reputo beneficio non multa habere, unde exterius & secundum homines laus & gloria apparet: ita ut considerata quis paupertate & vilitate personæ suæ, non modò gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat, sed potius consolationem & hilaritatem magnam.

Quia tu Deus pauperes & humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares & domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti.

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles & simplices, sine omni malitia & dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo; & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum & cognitorem beneficiorum tuorum ita lætificare debet, sicut voluntas tua

tua in eo , & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ :

De qua tantum contentari debet & consolari , ut ita libenter velit esse minimus , sicut aliquis optaret esse maximus :

Et ita pacificus & contentus in novissimo sicut in loco primo : atque ita libenter despicabilis & abjectus , nullius quoque nominis & famæ , sicut cæteris honorabilior & major in mundo.

Nam voluntas tua & amor honoris tui , omnia excedere debet ; & plus eum consolari magisque placere , quàm omnia beneficia sibi data vel danda.

C A P U T XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. **F**lli, nunc docebo te viam pacis & veræ libertatis.

2. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

L 7

3. Stu-

3. Stude, fili, alterius potiùs facere voluntatem, quàm tuam.

Elige semper minus, quàm plus habere.

Quære semper inferiorem locum, & omnibus subesse.

Opta semper & ora, ut voluntas Dei integrè in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis & quietis.

4. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, & uber in fructu.

Nam si posset à me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio, & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diligis, adauge maiorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem.

ORA-

O R A T I O

Contra malas cogitationes.

5. **D**omine Deus meus, ne elongeris à me : Deus meus in auxilium meum respice, quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes, timores magni affigentes animam meam.

Quomodo pertransibo illæsus?
quomodo perfringam eas?

6. Ego, inquit, ante te ibo, & gloriosos terræ humiliabo. Aperiam januas carceris, & arcana secretorum revelabo tibi.

7. Fac, Domine, ut loqueris : & fugiant à facie tua omnes iniquæ cogitationes.

Hæc spes & unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, ex intimo invocare, & patienter consolationem tuam expectare.

ORA-

O R A T I O

Pro illuminatione mentis.

3. **C**larifica me Jesu bone, claritate interni luminis : & educ de habitaculo cordis mei tenebras universas.

Cohibe evagationes multas , & vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me , & expugna malas bestias , concupiscentias dico illecebrosas : ut fiat pax in virtute tua , & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta , hoc est, in conscientia pura.

Impera ventis & tempestatibus: dic mari, quiesce; & Aquiloni, Ne flaveris; & erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam & veritatem, ut luceant super terram : quia terra sum inanis & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam de super: perfunde cor meum rore cælesti, ministra devo-

devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, & ad cælestia totum desiderium meum suspende, ut gustatâ suavitatē supernæ felicitatis pigeat de terrenis cogitare.

10. Rape me, & eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione, quia nulla res creata appetitum meum valet plenariē quietare & consolari.

Junge me tibi, inseparabili dilectionis vinculo; quoniam tu solus sufficis amanti, & absque te frivola sunt universa.

C A P U T XXIV.

*De evitatione curiosa inquisitionis
super alterius vita.*

1. **F**ili, noli esse curiosus, nec vacuas gerere sollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me sequere.

Quid

Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic & sic agit vel loquitur?

Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce ego omnes cognosco, & cuncta quæ sub sole fiunt video; & scio, qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, & ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda sunt; tu verò serva te in bona pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum
meum,

meum, & abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares, & ostium cordis mihi aperires.

Esto providus & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.

1. **F**ili, ego locutus sum: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis.

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus & mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris multâ pace frui.

2. Quid igitur faciam?

3. In omni re attende tibi, quid facias,

facias, & quid dicas: & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias, vel quæras.

Sed & de aliorum dictis vel factis nil temerè judices: nec cum rebus tibi non commissis te implices; & poterit fieri, ut parum vel raro turberis.

Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis; nec in istis consistit profectus & perfectio hominis.

4. In

4. In quo ergo, Domine?

5. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate.

Ita ut una æquali facie in gratiarum actione perman eas, inter prospera & contraria, omnia æquâ lance pensando.

Si fueris tam fortis & longanimis in spe, ut subtractâ interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc tantæque pati non deberes.

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, & sanctum laudaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantiam pacis perfruêris, secundum possibilitatem tui incolatus.

CA-

CAPUT XXVI.

*De eminentia liberæ mentis, quam
supplex oratio magis meretur,
quàm lectio.*

1. **D**omine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione cælestium animum relaxare, & inter multas curas quasi sine cura transire: non more torpentis, sed prerogativâ quâdam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinatâ affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana: sed ab his miseriis, quæ animam servi tui communi maledicto mortalitatis pœnaliter gravant & retardant,
ne

ne in libertatem spiritûs, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me abstrahentem: & ad se intuitu cuiusdam boni delectabilis præsentis malè allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro & sanguis: non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam spiritûs tui unctionem; & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, ac cætera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperatè

ratè uti , non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet , quia natura sustentanda est : requirere autem superflua , & quæ magis delectant , lex sancta prohibet : nam aliàs caro adversus spiritum insolesceret.

Inter hæc , quæso , manus tua me regat & doceat , ne quid nimium fiat.

C A P U T XXVII.

Quòd privatus amor à summo bono maxime retardet.

1. **F**ili, oportet te dare totum pro toto, & nihil tui ipsius esse.

Scito quòd amor tui ipsius magis nocet tibi , quàm aliqua res mundi.

Secundùm amorem & affectum quem geris , quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus , simplex & bene ordinatus eris , sine captivitate rerum.

Noli

Noli concupiscere quod non licet habere.

Noli habere , quod te potest impedire , & libertate interiori privare.

Mirum quòd non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis , cum omnibus quæ desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mœrore consumeris ? Cur superfluis curis fatigaris ?

Sta ad beneplacitum meum , & nullum patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud , & volueris esse ibi vel ibi , propter tuum commodum & proprium beneplacitum magis habendum ; nunquam eris in quietudine , nec liber à sollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit, qui adversetur.

3. Juvat igitur non quælibet res adepta , vel multiplicata exterius : sed potius contempta , & decisa ex corde radicitus.

M

Quod

Quod non tantum de censu æris
& divitiarum intelligas, sed de ho-
noris etiam ambitu, ac vanæ lauda-
tionis desiderio: quæ omnia tran-
seunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiri-
tus fervoris: nec diu stabit pax illa
quæsitæ forinsecus, si vacat à vero
fundamento status cordis; hoc est,
nisi steteris in me: permutare te po-
tes, sed non meliorare.

Nam occasione ortâ & acceptâ,
invenies, quod fugisti, & am-
plius.

ORATIO

*Pro purgatione cordis & celesti
sapientia.*

4. **C**onfirma me Deus per gra-
tiam Sancti Spiritûs.

Da virtutem corroborari in inte-
riori homine, & cor meum ab om-
ni inutili sollicitudine & angore
evacuare, nec variis desideriis trahi
cujuscunque rei, vilis aut pretiosæ;
sed

sed omnia inspicere sicut transeuntia, & me pariter cum illis transiturum.

Quia nihil permanens sub sole, ubi omnia vanitas, & afflictio spiritus. O quam sapiens, qui ita considerat !

5. Da mihi, Domine, cælestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere & invenire, super omnia sapere & diligere : & cætera secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adversantem :

Quia hæc magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem malè blandienti præbere Sirenæ : sic enim incepta pergitur via securè.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

1. **E**lli, non ægrè feras, si quidam de te malè senserint : & dixerint, quod non libenter audias.

M 2

Tu

Tu deteriora de te ipso sentire debes, & neminem infirmiores te credere.

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia filere in tempore malo, & introrsus ad me converti, nec humano iudicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum: siue enim bene, siue malè interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum.

C A P U T XXIX.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est & benedicendus.

1. **S**it nomen tuum, Domine, benedictum in sæcula: qui voluisti

luisse hanc tentationem & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere : ut me adjuves, & in bonum mihi conver-
tas.

Domine, modò sum in tribulatione, & non est cordi meo bene, sed multum vexor à præsenti passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero validè humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum, & quò ibo sine te?

Da patientiam, Domine, etiam hac vice.

Adjuva me, Deus meus, & non timebo quantumcunque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua.

M 3

Ego

Ego bene merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam: & utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat.

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem à me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam; quemadmodum & prius sæpius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quantò mihi difficilius, tantò tibi facilius est hæc mutatio dexteræ Excelsi.

C A P U T XXX.

De divino petendo auxilio, & confidentia recuperanda gratia.

1. **F**ili, ego Dominus, confortans in die tribulationis.

Venias ad me, cùm tibi non fuerit bene.

Hoc est, quod maximè consolationem impedit cælestem, quia tardius

tardiùs te convertis ad orationem.

Nam antequam me intentè roges, multa interim solatia quæris & recreas te in externis.

Ideoque fit, ut parum omnia profint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum, dicit Dominus, ut restaurem universa, non solum integrè, sed & abundanter ac cumulatè.

2. Nunquid mihi quidquam est difficile; aut ero similis dicenti & non facienti?

Ubi est fides tua? Sta firmiter & perseveranter.

Esto longanimis, & vir fortis: veniet tibi consolatio in tempore suo.

Expecta me, expecta, veniam, & curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Sufficiat diei malitia sua.

Vanum est & inutile de futuris conturbari vel gratulari, quæ fortè nunquam evenient.

3. Sed humanum est hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat utrum veris an falsis illudat & decipiat; utrum præsentium amore, aut futurorum formidine prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum à me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas penè totum perditum, tunc sæpe majus merendi inquit lucrum.

Non

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum præsens sentire: nec sic gravitati alicui, undecunque venienti, inhære-
re, accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, veletiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cælorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & cæteris servis meis: ut exercitemini adversis, quàm si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne fortè eleveris in bono successu, & tibi ipsi placere velis in eo, quod non es.

Quod dedi, auferre possum; & restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dederò, meum est; cum
retra-

retraxero , tuum non tuli ; quia meum est omne datum bonum , & omne donum perfectum.

Si tibi admiserò gravitatem , aut quamlibet contrarietatem , ne indigneris , neque concidat cor tuum:

Ego citò sublevare possum , & omne onus in gaudium transmutare.

Veruntamen justus sum , & commendabilis multum , cùm sic facio tecum.

6. Si rectè sapis , & in veritate aspicias , nunquam debes propter adversa tam dejectè contristari ; sed magis gaudere , & gratias agere.

Imò hoc unicum reputare gaudium , quòd affligens te doloribus , non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater , & ego vos diligo , dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia , sed ad magna certamina; non ad honores, sed ad despectiones ; non ad otium , sed ad labores; non ad requiem , sed ad afferendum fru-

fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturæ, ut Creator possit inveniri.

1. **D**omine, bene indigeo adhuc majori gratiâ, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit nec ulla creatura impedire.

Nam quandiu res aliqua me retinet, non possum liberè ad te volare.

Cupiebat liberè volare, qui dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius, nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam, & se ipsum perfectè deserere, ac in excessu mentis stare, & videre te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere.

Et nisi

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit liberè intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se à perituris & creaturis ad plenum sequestrari.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & supra semetipsum rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus; quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, & infrà jacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solum unum immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est, & pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientia illuminati & devoti viri, & scientia litterati atque studiosi clerici.

Multò nobilior est illa doctrina, quæ de fursum ex divina influenza manat,

manat, quàm quæ laboriosè humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare, sed quæ ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statur, & parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio, quid est, quo spiritu ducimur, & quid prætendimus, qui spirituales dici videmur, quòd tantum laborem, & ampliorem sollicitudinem pro transitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix rarò, plenè recollectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus; nec opera nostra districtâ examinatione trutinamus.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus; & quàm impura sint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corruerat
N
viam

viam suam , & ideo sequebatur diluvium magnum.

Cùm ergo interior affectus noster multùm corruptus sit , necesse est, ut actio sequens , index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Et puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit , quæritur : sed ex quanta virtute agit , non tam studiosè pensatur.

Si fuerit fortis , dives, pulcher, habilis , vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator , investigatur: quàm pauper sit spiritu , quàm patiens & mitis , quàm devotus & internus, à multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit , gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur , ista in Deo sperat , ut non decipiatur.

* * * *
* * *

CA-

CAPUT XXXII.

*De abnegatione sui, & abdicatione
omnis cupiditatis.*

1. **F**ili, non potes perfectam possi-
dere libertatem, nisi totaliter
abneges te metipsum.

Compediti sunt omnes proprie-
tarii, & sui ipsius amatores, cupidi,
curiosi, gyrovagi, quærentes sem-
per mollia, non quæ Jesu Christi;
sed hoc sæpe fingentes & compo-
nentes, quod non itabit.

Peribit enim totum, quod non est
ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum
verbum: Dimitte omnia, & inve-
nies omnia: relinque cupidinem, &
reperies requiem.

Hoc mente pertracta: & cum im-
pleveris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus u-
nius diei, nec ludus parvulorum:
imò in hoc brevi includitur omnis
perfectio Religiosorum.

N 2

Fili,

Fili, non debes averti, nec statim dejici, auditâ viâ perfectorum; sed magis ad sublimiora provocari, & ad minus ad hæc ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esses, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum purè stares, & ejus quem tibi præposui Patris: tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, cælestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam & propriam complacentiam.

3. Dixi viliora tibi emenda pretiosis & altis in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva, ac penè obli-

oblivioni tradita videtur vera cælestis sapientia; non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi ore tenus prædicant, sed vitâ longè dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita, à multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

De instabilitate cordis & de intentione finali ad DEUM habenda.

I. **F**lli, noli credere affectui tuo, qui nunc est: citò mutabitur in aliud.

Quandiu vixeris, mutabilitati subjectus es, etiam nolens; ut modò lætus, modò tristis; modò pacatus, modò turbatus; nunc devotus, nunc indevotus; nunc studiosus, nunc accediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens, & bene doctus in spiritu: non attendens quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis, sed ut

tota intentione mentis ejus ad debitum & optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus & idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo, per tot varios eventus ad me imprætermisè directo.

2. Quàntò autem purior fuerit intentionis oculus, tantò constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculis puræ intentionis: respicitur enim citò in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & rarò totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquisitionis.

Sic Judæi olim venerant in Bethaniam, ad Martham & Mariam; non propter JESUM tantùm, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CA-

CAPUT XXXIV.

*Quod amanti sapit DEUS super
omnia, & in omnibus.*

1. **E**cce Deus meus, & omnia.
Quid volo amplius, & quid
felicius desiderare possum.

O sapidum & dulce verbum! sed
amanti Verbum, non mundum, nec
ea, quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia. Intelligenti
satis dictum est: & sæpe repetere,
jucundum est amanti.

Te siquidem præsentem, jucunda
sunt omnia: te autem absente, fasti-
diunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, & pa-
cem magnam, lætitiâque festi-
vam.

Tu facis bene sentire de omnibus,
& in omnibus te laudare: nec potest
aliquid sine te diu placere; sed si de-
bet gratum esse & bene sapere, oportet
gratiam tuam adesse, & condi-
mento tuæ sapientiæ condiri.

N 4

2. Cui

2. Cui tu sapis, quid ei rectè non sapiet?

Et cui tu non sapis, quid ei ad iudicanditatem esse poterit?

Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hinc mors invenitur.

Qui autem te per contemptum mundanorum & carnis mortificationem sequuntur, verè sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur.

Istis sapit Deus: & quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris.

Dissimilis tamen, & multum dissimilis sapor creatoris & creaturæ, æternitatis & temporis, lucis increatæ & lucis illuminatæ.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrantem omnia cordis mei intima.

Purifica, lætifica, clarifica, & vivifica,

non
d ju
nun-
unt:
hic
fica, spiritum meum cum suis po-
tentiis, ad inhærendum tibi jubilo-
fis excessibus.

O quando veniet hæc beata & de-
siderabilis hora, ut tuâ me saties præ-
sentiâ, & sis mihi omnia in omni-
bus!

Quandiu hoc datum non fuerit,
nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor!) vivit in me
vetus homo; non est totus crucifi-
xus: non est perfectè mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra
spiritum, bella movet intestina, nec
regnum animæ patitur esse quie-
tum.

4. Sed tu, qui dominaris potesta-
ti maris, & motum fluctuum ejus
mitigas, exurge, adjuva me.

Dissipa gentes, quæ bella volunt:
contere eas in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua, &
glorificetur dextera tua: quia non est
spes alia, nec refugium mihi,

nisi in te, Domine Deus
meus.

N 5

CA-

CAPUT XXXV.

Quòd non est securitas à tentatione in hac vita.

1. **F**lli, nunquam securus es in hac vita; sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

Inter hostes versaris, & à dextris & à sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiæ, non eris diu sine vulnere.

Insuper si non ponis cor tuum fixè in me, cum mera voluntate cuncta patiendū propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam pertingere beatorum.

Oportet ergo viriliter omnia pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem,
quo-

quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis: non in hominibus, nec in cæteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores scilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones, & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem: hæc probant Christi tyronem: hæc fabricant cælestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quòd semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habue-

N 6

runt

runt tales, sed multas gravitates, & tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, & magis confisi sunt Deo quàm sibi: scientes quia non sunt condignæ passionēs hujus temporis ad futuram gloriam promerendam.

Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas & magnos labores vix obtinuerunt?

Expecta Dominum, viriliter age, & confortare: noli diffidere, noli discedere, sed corpus & animam expone constanter pro gloria Dei.

Ego reddam plenissimè: ego tecum ero in omni tribulatione.

C A P U T XXXVI.

Contra vana hominum iudicia.

I. **F**ili, jacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas iudicium, ubi te conscientia pium reddit & infontem.

Bonum est & beatum taliter pati,
nec

ne hoc erit grave humili cordi , &
Deo magis quàm sibi ipsi confi-
denti.

Multi multa loquuntur , & ideo
parva fides est adhibenda.

Sed & omnibus satis esse , non est
possibile.

Et si Paulus omnibus studuit in
Domino placere , & omnibus om-
nia factus est : tamen etiam pro mi-
nimo duxit , quòd ab humano die
judicatus fuit.

2. Egit satis pro aliorum ædifica-
tione & salute , quantum in se erat
& poterat : sed ne ab aliis aliquando
judicaretur , vel non despiceretur,
cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commisit , qui
totum noverat : & patientia ac hu-
militate , contra ora loquentium
iniqua , aut etiam vana ac mendo-
sa cogitantium , atque pro libitu suo
quæque jactantium , se defendit.

Respondit tamen interdum , ne
infirmis ex sua taciturnitate genera-
retur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas à mortali homine? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet quam tibi: nec poterit iudicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, & noli contendere verbis querulosis.

Quòd si ad præsens tu videris succumbere, & confusionem pati quam non meruisti; ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam:

Sed ad me potius respice in cælum, qui potens sum eripere ab omni confusione & injuria, & unicuique reddere secundum opera sua.

C A P U T XXXVII.

*De pura & integra resignatione sui ad
obtinendam cordis libertatem.*

o. **F**lli, relinque te, & invenies me.

Sta:

Sta sine electione , & omni proprietate ; & lucraberis semper.

Nam & adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

2. Domine , quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

3. Semper, & omni hora : sicut in parvo, sic & in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin , quomodo poteris esse meus, & ego tuus ; nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus?

Quantò celerius hoc agis , tantò melius habebis : & quantò plenius & sincerius , tantò mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant , sed cum aliqua exceptione : non enim plenè Deo confidunt , ideo sibi providere fatagunt.

Quidam etiam primò totum offerunt , sed postea tentatione pulsati ad propria redeunt ; ideo minimè in virtute proficiunt.

Hi

Hi ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam, non pertingent; nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius facta: sine qua non stat, nec stabit unio fructiva.

5. Dixi tibi sæpius: & nunc iterum dico: Relinque te, resigna te, & fruëris magna interna pace.

Da totum pro toto: nil exquire, nil repetere: ita purè & inhæsitanter in me, & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc desiderare: ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nudus nudum Jesum sequi; tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phantasiæ, conturbationes iniquæ, & curre superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

CA-

CAPUT XXXVIII.

*De bono regimine in externis & recur-
sū ad Deum in periculis.*

1. **F**ili, ad istud diligenter inten-
dere debes, ut in omni loco
& actione, seu occupatione externa,
sis intimus liber & tui ipsius potens,
& sint omnia sub te, & tu non sub
eis:

Ut sis Dominus actionum tuarum
& rector, non servus, nec empti-
tius:

Sed magis exemptus verusque
Hebræus, in sortem ac libertatem
transeas filiorum Dei.

Qui stant super præsentia, & spe-
culantur æterna.

Qui transitoria sinistro intuentur
oculo, & dextro cælestia.

Quos temporalia non trahunt ad
inhærendum, sed trahunt ipsi ma-
gis ea ad bene serviendum: prout
ordinata sunt à Deo, & instituta à
summo opifice, qui nihil inordina-
tum in sua reliquit creatura.

2. Si

2. Si etiam in omni eventu stas, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita: sed mox in qualibet causa intrans cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nunquam divinum responsum, & redibis instructus de multis præsentibus & futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum, pro dubiis & quæstionibus solvendis: fugitque ad orationis adjutorium, pro periculis & improbitatibus hominum sublevandis.

Sic & tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium.

Propterea namque Josue & filii Israël à Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

* * *
* * *

CA-

C A P U T XXXIX.

*Quòd homo non sit importunus
in negotiis.*

1. **F**ili , committe mihi semper
causam tuam ; ego bene di-
sponam in tempore suo.

Expecta ordinationem meam , &
senties inde profectum.

2. Domine satis libenter tibi om-
nes res committo , quia parum po-
test cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhærerem
futuris eventibus , sed ad beneplaci-
tum tuum incunctanter me offer-
rem.

3. Fili , sæpe homo rem aliquam
vehementer agitat , quam desiderat :
sed cùm ad eam pervenerit , aliter
sentire incipit : quia affectiones cir-
ca idem non sunt durabiles , sed ma-
gis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum , etiam in
minimis se ipsum relinquere.

4. Verus profectus hominis est
abne-

abnegatio sui ipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si fortè in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

C A P U T XL.

Quòd homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest.

I. **D**omine, quid est homo, quòd memor es ejus; aut filius hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid justè obtendere possum, si quod peto non feceris?

Certè hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine, nihil sum, nihil

nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo.

Et nisi à te fuero adjutus, & interioris informatus, totus efficior tepidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, & permanes in æternum, semper bonus, justus & sanctus; bene, justè, ac sanctè agens omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus, quàm ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans, quia septem tempora mutantur super me.

Veruntamen citò melius fit, cùm tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem, quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus ampliùs in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur, & quiescat.

3. Unde si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere,
five

sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, quâ compellor te quærere, quia non est homo, qui me consoletur:

Tunc possem meritò de gratia tua sperare, & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum veniet, quotiescunque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas, & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc vanissimum est.

Verè inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia à vera trahit gloria, & cælesti spoliatur gratiâ.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta, gloriari in te, &
non

non in se: gaudere in nomine tuo,
non in propria virtute, nec in ali-
qua creatura delectari, nisi pro-
pter te.

Laudetur nomen tuum, non me-
um: magnificetur opus tuum, non
meum: benedicatur nomen san-
ctum tuum, nihil mihi autem attri-
buatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cor-
dis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die;
pro me autem nihil, nisi in infirmi-
tatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam, quæ
ab invicem est: ego hanc requiram,
quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana,
omnis honor temporalis, omnis al-
titude mundana, æternæ gloriæ tuæ
comparata, vanitas est & stulti-
tia.

O veritas mea & misericordia
mea, Deus meus, Trinitas beata, ti-
bi soli laus, honor, virtus & gloria,
per infinita sæculorum sæcula.

CA-

CAPUT XLI.

*De contemptu omnis temporalis
honoris.*

1. **F**ili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari & elevari, te autem despici & humiliari.

Erige cor tuum ad me in cælum, & non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. Domine, in cæcitate sumus, & vanitate citò seducimur.

Si rectè me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec justè habeo conqueri adversum te.

Quia autem frequenter & graviter peccavi tibi, meritò armatur contra me omnis creatura.

Mihi etiam justè debetur confusio & contemptus; tibi autem laus, honor & gloria.

Et nisi me ad hoc præparavero, quòd velim libenter ab omni creatura despici & relinqui, atque penitus

tus

tus nihil videri, non possum interiorius pacificari & stabiliri, nec spiritualiter illuminari, neque plenè tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quòd pax non est ponenda in hominibus.

1. **F**lli, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire & convivere, instabilis eris & implicatus.

Sed si recursum habes & semper viventem & manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum charus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum,

O

ut

ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tantum homo Deo magis appropinquat, quantum ab omni solatio terreno longius recedit.

Tantum etiam altius ad Deum ascendit, quantum profundius in se descendit, & plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus Sancti cor humile semper quaerit.

Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore evacuaré, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cogitationem pertingere.

Quantumcunque modicum sit, si inordinate diligitur & respicitur, retardat à summo, & vitiat.

CA-

C A P U T XLIII.
*Contra vanam & secularem
scientiam.*

1. **F**ili, non te moveant pulchra
& subtilia hominum dicta.
Non enim est regnum Dei in sermone,
sed in virtute.

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant: inducunt compunctionem: & variam ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri.

Stude mortificationem vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quàm notitia multarum difficilium quæstionum.

2. Cùm multa legeris & cognoveris, ad unum semper oportet redire principium.

Ego sum, qui doceo hominem scientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quàm ab homine possit doceri.

O 2

Cui

Cui ego loquor, citò sapiens erit,
& multum in spiritu proficiet.

Væ eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, & de via mihi serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit Magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis, & manifesta erunt abscondita tenebrarum, & tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem; ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quàm si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doces terrena despicere, præsentia fastidire, æterna quærere, æterna sapere, honores fugere,

gere, scandala sufferre, omnem
spem in me ponere, extra me nil cu-
pere, & super omnia me ardentem
amare.

4. Nam quidam amando me in-
timè, didicit divina, & loquebatur
mirabilia.

Plus profecit in relinquendo om-
nia, quàm in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis
specialia: aliquibus in signis & figu-
ris dulciter appareo, quibusdam
verò in multo lumine revelo my-
steria.

Una vox librorum, sed non om-
nes æquè informat: quia intus sum
Doctor veritatis, scrutator cordis,
cogitationum intellectus, actionum
promotor, distribuens singulis, pro-
ut dignum judicavero.

C A P U T XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. **F**ili, in multis oportet te esse in-
scium, & æstimare te tan-
quam

quam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surdâ aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt magis cogitare.

Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere, & unicuique suum sentire relinquere, quàm contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, & ejus judicium adspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum desideratur temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix serò reditur.

Quod parum vel nihil prodest, attenditur; & quod summè necessarium est, negligenter præteritur: quia totus homo ad externa defluit; & nisi citò resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

*Quòd omnibus non est credendum: &
de facili lapsu verborum.*

1. **D**A mihi auxilium, Domine,
de tribulatione, quia vana
salus hominis.

Quàm sæpe ibi non inveni fidem,
ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi mi-
nus præsumpsi?

Vana ergo spes in hominibus: sa-
lus autem justorum in te, Deus.

Benedictus sis, Domine Deus meus,
in omnibus, quæ accidunt nobis.

Infirmi sumus & instabiles: citò
fallimur & permutamur.

2. Quis est homo, qui ita cautè &
circumspectè in omnibus se custodi-
re valet, ut aliquando in aliquam
deceptionem vel perplexitatem non
veniat?

Sed qui in te, Domine, confidit,
ac simplici ex corde quærit, non tam
facilè labitur.

O 4

Et

Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocunque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut à te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te non est alter talis.

3. O quàm bene sapuit sancta illa anima quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata!

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit?

Si prævisa sæpe etiam lædunt, quid improvvisa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud quàm fragiles homines sumus, etiam

etiam si Angeli à multis æstimamur
& dicimur.

Cui credam, Domine? cui, nisi tibi; Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes.

Et rursum: Omnis homo mendax, infirmus, stabilis & labilis, maximè in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quàm prudenter præmonuisti, cavendum ab hominibus: & quia inimici hominis, domestici ejus, nec credendum, si quis dixerit: Ecce hîc, aut ecce illic.

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi.

Cautus ergo (ait quidam) cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego fileo, & absconditum credo, nec ille filere potest, quod filendum petiit, sed statim prodit me & se, & abit.

Ab hujusmodi fabulis & incautis hominibus protege me, Domine, ne
in

in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum & stabile da in os meum, & linguam callidam longè fac à me.

Quod pati nolo, omnimodè cavere debeo.

5. O quàm bonum & pacificum de aliis filere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari:

Paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quærere:

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima & externa secundùm placitum tuæ voluntatis optare perfici!

Quàm tutum pro conservatione cælestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere, quæ foris admirationem videntur præbere: sed ex totâ sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem!

Quàm multis nocuit virtus scita, ac præproperè laudata!

Quàm

Quàm sanè profuit gratia silentio
servata in hac fragili vita , quæ tota
tentatio fertur & militia !

C A P U T XLVI.

*De confidentia in Deo habenda quan-
do insurgunt verborum jacula.*

I. **F**ili , sta firmiter, & spera in me.
Quid enim sunt verba , nisi
verba ? Per aërem volant , sed lapi-
dem non lædunt.

Si reus es , cogita quòd libenter
emendare te velis.

Si nihil tibi conscius es , pensa
quòd velis libenter pro Deo hoc su-
stinere.

Parum satis est, ut vel verba inter-
dum sustineas , qui necdum fortia
verba tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor
transeunt , nisi quia adhuc carnalis
es , & homines magis , quàm oportet,
attendis ?

Nam quia despici metuis , repre-
hendi pro excessibus non vis & excu-
sationum umbracula quæris.

2. Sed

2. Sed inspicere te melius, & agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissimè possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plusquam festucam perpenderes? Nunquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec proprio iudicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex, & cognitor
omnium

omnium secretorum : ego scio qualiter res acta est ; ego injuriantem novi , & sustinentem.

A me exiit verbum istud , me permittente hoc accidit , ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum & innocentem judicabo , sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpè fallit : meum judicium verum est , stabit , & non subvertetur.

Latet plerumque , & paucis ad singula patet : nunquam tamen errat , nec errare potest , etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni judicio , nec proprio innitendum arbitrio.

Justus enim non conturbabitur , quidquid à Deo ei acciderit. Etiamsi injustè aliquid contra eum prolatum fuerit , non multum curabit.

Sed nec vanè exultabit , si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque , quia ego sum
P scriu-

scrutans corda & renes, qui non
judico secundum faciem & huma-
nam apparentiam.

Nam sæpè in oculis meis reperitur
culpabile, quod hominum iudicio
creditur laudabile.

5. Domine Deus, iudex iuste, for-
tis & patiens, qui hominum nôsti
fragilitatem & pravitatem, esto ro-
bur meum, & tota fiducia mea: non
enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nôsti, quod ego non novi: &
ideo in omni reprehensione humili-
are me debui, & mansuetè sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius,
quoties sic non egi, & dona merum
gratiam amplioris sufferentiæ.

Melior est enim mihi tua copiosa
misericordia, ad consecutionem in-
dulgentiæ, quàm mea opinata ju-
stitia pro defensione latentis con-
scientiæ.

Etsi nihil mihi conscius sum, ta-
men in hoc justificare me non pos-
sum: quia remotâ misericordiâ tuâ,
non justificabitur in conspectu tuo
omnis vivens.

CA.

C A P U T XLVII.

*Quòd omnia gravia pro æterna vita
sunt toleranda.*

1. **F**illi, non te frangant labores,
quos assumpſisti propter me,
nec tribulationes te dejiciant usque-
quaque; sed mea promissio in omni
eventu te roboret & conſoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum
supra omnem modum & mensu-
ram.

Non diu hîc laborabis, nec sem-
per gravaberis doloribus.

Expecta paulisper, & videbis ce-
lerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessa-
bit omnis labor & tumultus.

Modicum est & breve, omne
quod transit cum tempore.

2. Age quod agis: fideliter labora.
in vinea mea, ego ero merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace,
ora, sustine viriliter contraria: di-
gna est his omnibus & majoribus
præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino : & erit non dies neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secura.

Non dices tunc: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Neque clamabis: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! quoniam præcipitabitur mors, & salus erit indefectiva, anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis & decora.

3. O si vidisses Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quantâ quoque nunc exultant gloriâ, qui huic mundo olim contemptibiles, & quasi vita ipsa indigni putabantur! profectò te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quàm uni præesse.

Nec hujus vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes, & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4. O si tibi hæc saperent, & profundè ad cor transfirent, quomodo auderes vel semel conqueri?

Nonne pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cælum. Ecce ego, & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnum habuere certamen, modò gaudent, modò consolantur, modò securi sunt, modò requiescunt,

& sine fine mecum in regno

Patris mei permanebunt.

C A P U T XLVIII.

De die æternitatis, & hujus vite angustii.

1. **O** Supernæ civitatis mansio beatissima! O dies æternitatis clarissima, quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat; dies semper læta, semper secunda: & nunquam statum mutans in contraria!

P 3

3. O

O utinam dies illa illuxisset, & cuncta hæc temporalia finem accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi à longè & per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cœli cives quàm gaudiofa sit illa: gemunt exules filii Evæ, quòd amara & tædiofa sit ista.

Dies huius temporis parvi & mali, pleni doloribus & angustis; Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum? quando liberabor à misera servitute vitiorum?

Quando memorabor, Domine, tui solius? quando ad plenum lætabor in te?

Quan-

Quando ero sine omni impedi-
mento in vera libertate, sine om-
ni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax solida, pax im-
pe- turbabilis & segura, pax intus &
& foris, pax ex omni parte firma?

Jesu bone, quando stabo ad vi-
dendum te? quando contemplabor
gloriam regni tui? quando eris mi-
hi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno
tuo, quod præparasti dilectis tuis
ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in
terra hostili, ubi bella quotidiana,
& infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mi-
tiga dolorem meum, quia ad te su-
spirat omne desiderium meum.
Nam onus mihi totum est, quid-
quid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intimè frui, sed ne-
queo apprehendere.

Opto inhærere cœlestibus, sed
deprimunt res temporales, & im-
mortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invitè subesse cogor.

Sic ergo homo infelix mecum pugno, & factus sum mihi metipſi gravis, dum ſpiritus ſurſum & caro quærit eſſe deorſum.

O quid intus patior, dum mente cœleſtia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti? Deus meus, ne elongeris à me, neque declines in ira à ſervo tuo.

Fulgura coruſcationem tuam, & diſſipa eas: emitte ſagittas tuas, & conturbentur omnes phantaſiæ inimici.

Recollige ſenſus meos ad te: fac me obliſci omnium mundanorum: da citò abjicere & contemnere phantaſmata vitiorum.

Succurre mihi æterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni cœleſtis ſuavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas.

Ignofce quoque mihi, & miſericorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolveo.

Con.

Confiteor etenim verè, quia valde
distractè me habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi
corporaliter sto aut sedeo: sed ibi ma-
gis sum, quò cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi
est frequenter cogitatio mea, ubi est
quod amo.

Hoc mihi citò occurrit, quod na-
turaliter delectat, aut ex usu pla-
cet.

6. Unde tu Veritas apertè dixisti :
Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est
& cor tuum.

Si cœlum diligo, libenter de cœ-
lestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitati-
bus congaudeo, & de adversitati-
bus ejus tristor.

Si carnem diligo, quæ carnis sunt,
sæpè imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus
cogitare delector.

Quæcunque enim diligo, de his
libenter loquor, & audio; atque ta-
lium imagines mecum ad domum
reporto.

P 5

Sed

Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit: qui naturæ vim facit, & concupiscentias carnis fervore spiritûs crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignûsque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris & intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio æternæ vitæ, & quanta sint certantibus bona promissa.

I. **F**lli, cûm tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis, & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis; dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ Bonitatis gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardent-

ter

ter excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernæ gratiæ & divini respectus: quatenus in virtutibus & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihi que toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, sæpè ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad cœlestia flagrant, & tamen à tentatione carnalis affectus liberi non sunt.

Idcirco nec omnino purè pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpè desiderium quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete non quod tibi est delectabile & commodum, sed quod mihi est

est acceptabile atque honorificum: quia si rectè judicas, meam ordinationem tuo desiderio & omni desiderato præferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, & frequenter gemitus audivi.

Jam velles esse in libertate gloriæ filiorum Dei: jam te delectat domus æterna & cœlestis patria gaudio plena, sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris & probationis.

Optas summo repleri bono, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum: expecta me, dicit Dominus, donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, & esto robustus, tam in agendo quàm patiendo naturæ contraria.

Oportet te novum induere hominem, & in alterum virum mutari.

Opor-

Oportet te sæpè agere, quod non vis; & quod vis, oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultrà non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Petent alii, & accipient; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utile judicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur; & magnum, si filens portaveris.

In his & similibus multis probari solet fidelis Domini servus, qualiter se abnegare, & in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre & pati, quæ voluntati tuæ adversa sunt, maximè autem cùm disconvenientia & quæ minùs utilia tibi apparent, fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati sub dominio constitutus: ideo durum tibi videtur ad nutum alterius ambulare, & omne proprium sentire omittere.

6. Sed penſa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum, & non habebis inde gravamen, sed fortissimum sapientiæ tuæ solamen.

Nam & pro modica hac voluntate quam nunc sponte deferis, habebis semper voluntatem tuam in cœlis.

Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper tecum, nil cupiet extraneum vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque
affe-

affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpeſſa; pallium laudis, pro mœrore; pro loco novissimo, ſedem regni in ſæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pœnitentiæ, & humilis ſubjectio coronabitur glorioſè.

7. Nunc ergo inclina te humiliter ſub omnium manibus: nec ſit tibi curæ, quis hoc dixerit vel jufferit.

Sed hoc magnopere curato, ut ſive Prælatuſ, ſeu minor, aut æqualis, aliquid à te expoſcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, & ſincera voluntate ſtudeas adimplere.

Quærat aliuſ hoc, aliuſ illud: gloriatur ille in illo, & iſte in iſto, laudeturque millies mille: tu autem nec in iſto, nec in illo, ſed in tui ipſiuſ gaude contemptu, & in mei ſolius beneplacito ac honore.

Hoc optandum eſt tibi, ut ſive per vitam, ſive per mortem Deus ſemper in te glorificetur.

CA-

CAPUT L.

*Qualiter homo desolatus se debet
in manus Dei offerre.*

I. **D**omine Deus sancte Pater, sis
nunc & in æternum benedi-
ctus, quia sicut vis, sic factum est:
& quod facis, bonum est.

Lætetur in te servus tuus, non in
se, nec in aliquo alio: quia tu solus
lætitia vera, tu spes mea & corona
mea, tu gaudium meum & honor
meus Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod
à te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti &
quæ fecisti.

Pauper sum, & in laboribus meis
à juventute mea: & contristatur
anima mea nonnunquam usque ad
lacrymas; quandoque etiam con-
turbatur ad se propter imminentes
passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem
filiorum tuorum flagito, qui in
lumi-

lumine consolationis à te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut sæpissimè soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum; sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi sicut heri & nudiustertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, & sub umbra alarum tuarum protegatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater juste, sancte & semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est, ut hac horâ patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetuè venerande, venit hora quam ab æterno præsciebas affuturam: ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat verò semper apud te intus.

Pau-

Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram hominibus, passionibus, conteratur & languoribus: ut iterum tecum in aurora novæ lucis resurgat, & in cœlestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, & sic voluisti: & hoc factum est, quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad amicum tuum: pati & tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque & à quocunque id permiseris fieri.

Sine consilio & providentia tua, & sine causa, nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me? ut discam justificationes tuas, & omnes elationes cordis atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quòd confusio cooperuit faciem meam: ut te potius quàm homines ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile iudicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine æquitate & iustitia.

5. Gra-

milie
nibus
anguo-
urora
elesti.
i, &
quod
cum
ndo
e &
ua,
hu-
io-
dis
oe-
uis
re-
ile
li-
ne
a-

5. Gratias tibi, quia non peperci-
sti malis meis, sed attrivisti me ver-
beribus amaris, infligens dolores, &
immitens angustias foris & intus.

Non est, qui me consoletur ex
omnibus quæ sub cœlo sunt, nisi
tu Domine Deus meus, cœlestis me-
dicus animarum: qui percutis & sa-
nas, deducis ad inferos & reducis.

Disciplina tua super me, & virga
tua ipsa me docebit.

6. Ecce, Pater dilecte, in mani-
bus tuis sum ego, sub virga corre-
ctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, & collum
meum, ut incurvem ad voluntatem
tuam; tortuositatem meam.

Fac me pium & humilem discipu-
lum, sicut bene facere consuevisti,
ut ambulem ad omnem nutum
tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad cor-
rigendum commendo, melius est
hic corripì, quàm in futuro.

Tu scis omnia & singula, & nil te
latet in humana conscientia.

Ante-

Antequam fiant, nosti ventura;
& non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expedit ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam nulli melius nec clariùs, quàm tibi soli notam.

2. Da mihi, Domine, scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summè placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet, hoc vituperare quod oculis tuis sordescit.

Non me finas secundùm visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundùm auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in iudicio vero de visibilibus & spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Fal.

8. Falluntur sæpè hominum sensus in iudicando : falluntur & amatores sæculi, visibilia tantummodo amando.

Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major.

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exultat : & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est & non amplius, ait humilis Sanctus Franciscus.

C A P U T L I.

Quòd humilibus insistendum est operibus, cùm deficitur à summis.

I. **F**illi, non vales semper in ferventi desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere : sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam, ad inferiora descendere & onus corru-

corruptibilis vitæ, etiam invitè & cum tædio portare.

Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpè in carne de carnis onere gemere, eò quòd non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indefinenter inhærere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare, adventum meum, & supernam visitationem firmâ confidentiâ expectare: exilium tuum & ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum à me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te parata Scripturarum, ut dilatato corde currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dicas: Non sunt condignæ passionēs hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

CA.

CAPUT LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus reum.

1. **D**omine non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: & ideo iuste mecum agis, quando me inopem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quam flagellari & puniri: quia graviter & saepe offendi, & in multis valde deliqui.

Ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens & misericors Deus; qui non vis perire opera tua ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ

Tuæ enim consolationes non sunt
sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi
conferres aliquam cœlestem conso-
lationem?

Ego nihil boni me egisse recolo,
sed semper ad vitia pronum, & ad
emendationem pigrum fuisse.

Verum est, & negare non possum.
Si aliter dicerem, tu stares contra me,
& non esset, qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi
infernum & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam
dignus sum omni ludibrio & con-
temptu, nec decet me inter tuos de-
votos commemorari. Et licet hoc
ægrè audiam, tamen adversum me
pro veritate peccata mea arguam,
ut facilius misericordiam tuam me-
rear impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni con-
fusione plenus?

Nō habeo os loquendi, nisi hoc
tantum verbum: Peccavi, Domine,
peccavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine

Sine me paululum, ut plangam
dolorem meum, antequam vadam
ad terram tenebrosam, & opertam
mortis caligine.

Quid tam maximè à reo & misero
peccatore requiris, nisi ut contera-
tur, & humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione & cordis hu-
miliatione, nascitur spes veniæ, re-
conciliatur perturbata conscientia,
reparatur gratia perdita, tuetur ho-
mo à futura ira; & occurrunt sibi
mutuò, in osculo sancto, DEUS &
poenitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio,
acceptabile tibi est, Domine, sacrifi-
cium; longè suaviùs odorans in con-
spectu tuo, quàm thuris incensum.

Hoc est gratum etiam unguen-
tum, quod sacris pedibus tuis in-
fundi voluisti: quia cor contritum
& humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii à facie iræ ini-
mici. Ibi emendatur & abluatur,
quidquid aliunde contractum est &
inquinatum.

Q

CA-

CAPUT LIH.

*Quòd gratia DEI non miscetur
terrena sapientibus.*

I. **F**lli, pretiola est gratia mea,
non patitur se misceri extra-
neis rebus, nec consolationibus ter-
renis.

Abjicere ergo oportet omnia im-
pedimenta gratiæ, si optas ejus infu-
sionem suscipere.

Pete secretum tibi; ama solus ha-
bitare tecum: nullius require con-
fabulationem; sed magis ad Deum
devotam effunde precem, ut com-
punctam teneas mentem, & puram
conscientiam.

Totum mundum nihil æstima:
Dei vocationem, omnibus exteriori-
bus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, &
in transitoriis pariter delectari.

A notis & à charis oportet elon-
gari, & ab omni temporali solatio
mentem tenere privatam.

Sic obsecrat beatus Apostolus Pe-
trus

eris, ut tanquam advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo!

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus; nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si verè velit esse spiritualis; oportet eum renuntiare tam remotis, quàm propinquis; & à nemine magis cavere, quàm à seipso.

Si temetipsum perfectè viceris, cætera faciliùs subjugabis.

Perfecta victoria est, de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi; hic verè victor est sui, & Dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam, inordinatam

Q 2

incli-

inclinationem ad te ipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semetipsum nimis inordinatè diligit, pene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto & subacto malo, pax magna & tranquillitas erit continua.

Sed quia pauci sibi ipsis perfectè mori laborant, nec plenè extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem liberè mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturæ, privato amore, concupiscenter inhæreat.

C A P U T LIV.

*De diversis motibus naturæ
& gratiæ.*

I. **F**lli, diligenter adverte motus naturæ & gratiæ, quia valdè contrariè & subtiliter moventur: &

VIX

vix nisi à spirituali & intimo illuminato homine, discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in suis dictis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, & multos trahit, illaqueat & decipit, & se semper pro fine habet:

Sed gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat; fallacias non prætendit, & omnia purè propter DEUM agit, in quo & finaliter requiescit.

3. Natura invitè vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari:

Gratia verò studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare & esse: atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

Q₃

4. Na-

4. Natura pro suo commodo laborat ; & quid lucri ex alio sibi proveniat , attendit.

Gratia autem , non quid sibi utile & commodum sit , sed quod multis proficiat , magis considerat.

5. Natura libenter honorem & reverentiam accipit :

Gratia verò omnem honorem & gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet & contemptum :

Gratia autem gaudet pro nomine JESU contumeliam pati.

7. Natura otium amat & quietem corporalem :

Gratia verò vacua esse non potest , sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quærit habere curiosa & pulchra , abhorret vilia & grossa :

Gratia verò simplicibus delectatur & humilibus , aspera non aspernatur , nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia , gaudet ad lucra terrena , tristatur de

de damno, irritatur levi injuriæ
verbo:

Sed gratia attendit æterna, non
inhæret temporalibus, nec in per-
ditione rerum turbatur, neque ver-
bis durioribus acerbatur, quia the-
saurum suum & gaudium in cœlo,
ubi nil perit, constituit.

10. Natura cupida est, & libentius
accipit, quàm donat, amat propria
& privata:

Gratia autem pia est & commu-
nis, vitat singularia, contentatur
paucis, beatius dare judicat quàm
accipere.

11. Natura inclinatur ad creaturas,
ad carnem propriam, ad vanitates
& discursus:

Sed gratia trahit ad Deum & ad
virtutes, renuntiat creaturis, fugit
mundum, odit carnis desideria, re-
stringit evagationes, erubescit in
publico apparere.

12. Natura libenter aliquod sola-
tium habet externum, in quo dele-
ctetur ad sensum:

Q 4

Sed

Sed gratia in solo Deo quærit consolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit:

Gratia verò nil temporale quærit; nec aliud præmium, quàm Deum solum, pro mercede postulat; nec ampliùs de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum hæc sibi ad assecutionem æternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco & ortu generis, arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus;

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit.

Fayet

Favet magis pauperi quàm diviti,
compatitur plus innocenti quàm po-
tenti; congaudet veraci, non fallaci.

Exhortatur semper bonos melio-
ra charismata æmulari, & Filio Dei
per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu & molestia
citò conqueritur:

Gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit,
pro se certat & arguit:

Gratia autem ad Deum cuncta re-
ducit, unde originaliter emanant;
nihil boni sibi adscribit, nec arro-
ganter præsumit; non contendit,
nec suam sententiam aliis præfert;
sed in omni sensu & intellectu, æter-
næ sapientiæ, ac divino examini se
submittit.

Natura appetit scire secreta, & no-
va audire; vult exterius apparere, &
multa per sensus experiri; desiderat
agnosci, & agere, unde laus & admi-
ratio procedit:

Sed gratia non curat nova nec cu-
riosa percipere; quia totum hoc de
vetustate corruptionis est ortum,

cū nihil novum & durabile sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam & ostentationem devitare, laudanda & dignè miranda humiliter abscondere, & de omni re, & in omni scientia, utilitatis fructum atque Dei laudem & honorem quærere.

Non vult se nec sua prædicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

17. Hæc gratia supernaturale lumen, & quoddam Dei speciale donum est, & propriè electorum signaculum, & pignus salutis æternæ: quæ hominem de terrenis ad cœlestia amanda sustollit, & de carnali spirituale efficit.

Quantò igitur natura ampliùs premitur & vincitur, tantò major gratia infunditur; & quotidie novis visitationibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

CA.

CAPUT LV.

*De corruptione natura, & efficacia
gratie divina.*

1. **D**omine Deus meus, qui me creasti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam & necessariam ad salutem: ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati contradicentem legi mentis meae, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratiâ tuâ, & magnâ gratiâ: ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculae

culæ descendit : ut ipsa natura , quæ bene & recta à te condita fuit , pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur , eò quòd motus ejus sibi relictus ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis , quæ remansit , est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis , circumfusa magna caligine , adhuc judicium habens boni & mali , veri falsique distantiam , licet impotens sit adimplere omne , quod approbat , nec pleno jam lumine veritatis , nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est , Deus meus , quòd condelector legi tuæ secundum interiorem hominem , sciens mandatum tuum fore bonum , justum & sanctum , arguens etiam omne malum , & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati , dum magis sensualitati obedio quàm rationi.

Hinc

Hinc est, quòd velle bonum mihi
adjacet, perficere autem non inve-
nio.

Hinc sæpè multa bona propono,
sed quia gratia deest ad adjuvandum
infirmi-
tatem meam, ex levi resi-
stentia resilio & deficio.

Hinc accidit, quòd viam profe-
ctionis agnosco, & qualiter agere de-
beam, clarè satis video.

Sed propriæ corruptionis pondere
pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quàm maximè est mihi ne-
cessaria, Domine, tua gratia ad in-
choandum bonum, ad proficien-
dum, & ad perficiendum!

Nam sine ea nihil possum facere:
omnia autem possum in te, confor-
tante me gratiâ.

O verè cœlestis gratia, sine qua
nulla sunt propria merita, nulla
quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil
pulchritudo vel fortitudo; nihil in-
genium vel eloquentia valent apud
te, Domine, sine gratiâ.

R.

Nam

Nam dona naturæ, bonis & malis sunt communia: electorum autem proprium donum est gratia sive dilectio; quâ insigniti digni habentur vitâ æternâ.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetiæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid æstimetur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliæ virtutes, tibi acceptæ sunt sine charitate & gratia.

5. O beatissima gratia, quæ pauperem spiritu, virtutibus divitem facis: & divitem multis bonis, humilem corde reddis!

Veni, descende ad me, reple me manè consolatione tua, ne deficiat præ lassitudine & ariditate mentis anima mea.

Obsecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, cæteris non obtentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, consilium confert & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, & sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me, Domine, gratia semper & præveniat & sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentum, per JESUM Christum Filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

Quòd nos ipsos abnegare, & Christum imitari debemus per Crucem.

1. **F**lli, quantum à te vales exire, tantum in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interius relinquere Deo, conjungit.

Volo te addiscere perfectam ab-

R 2

neg-

negationem tui in voluntate mea,
sine contradictione & querela.

Sequere me : Ego sum via, veritas, & vita. Sine via non itur, sine veritate non cognoscitur, sine vita non vivitur. Ego sum via, quam sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in vita mea, cognosces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia.

Si vis esse discipulus meus, abnega ternetipsum.

Si vis beatam vitam possidere, præsentem vitam contemne.

Si

Si vis exaltari in cœlo, humilia
te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta cru-
cem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt
viam beatitudinis, & veræ lucis.

3. Domine JESU, quia arcta est
vita tua, & in mundo despecta, do-
na mihi te cum mundi despectu
imitari.

Non enim major est servus Do-
mino suo, nec discipulus supra ma-
gistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua,
quia ibi est salus mea, & sanctitas
vera.

Quidquid extra eam lego, vel au-
dio, non me recreat, nec delectat
plenè.

4. Fili, quia hæc scis, & legisti
omnia, beatus eris, si feceris ea.

Qui habet mandata mea, & ser-
vat ea, ipse est, qui diligit me: &
ego diligam eum, & manifestabo ei
me ipsum: & faciam eum confedere
mecum in regno Patris mei.

R 3

5. Do-

5. Domine J E S U, sicut dixisti & promifisti, sic utique fiat, & mihi promereri contingat.

Suscepi, suscepi de manu tua crucem ; portabo , & portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Verè vita boni Monachi crux est, sed dux paradisi.

Inceptum est , retrò abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eja fratres, pergamus simul, JESUS erit nobiscum.

Propter JESUM suscepimus hanc crucem : propter J E S U M perseveremus in cruce.

Erit adjutor noster, qui est dux noster, & præcessor.

En rex noster ingreditur ante nos qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores, simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ nostræ, ut fugiamus à cruce.

* *

CA-

CAPUT LVII.

*Quòd homo non sit nimis dejectus,
quando in aliquos labitur
defectus.*

I. **F**illi, magis placent mihi pati-
entia & humilitas in adver-
sis, quàm multa consolatio & devo-
tio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum fa-
ctum contra te dictum?

Si ampliùs fuisset commoveri
non debuisses.

Sed nunc permitte transire: non
est primum nec novum, nec ulti-
mum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quamdiu nil ob-
viat adversi.

Bene etiam consulis, & alios no-
sti roborare verbis: sed cùm ad ja-
nuam tuam venit repentina tribu-
latio, deficis consilio & robore.

Attende magnam fragilitatem
tuam, quam sæpiùs experiris in mo-
dicis objectis: tamen pro salute
tua

tua ista fiunt, cū & hæc similia contingunt.

2. Pone, ut meliùs nôsti, ex corde: & si te tetigit, non tamen deiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minus libenter audis, & indignationem sentis: reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Citò conquiescet commotio excitata, & dolor internus revertente dulcorabitur gratiâ.

Adhuc vivo ego, dicit Dominus, juvare te paratus, & solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, & devotè invocaveris.

3. Animæquior esto, & ad majorem sustententiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpiùs percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, & non Deus: caro es, non Angelus.

Quo-

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cœlo, & primo homini in paradiso?

Ego sum, qui merentes erigo sospitate: & suam cognoscentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem.

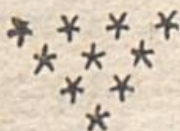
4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel & favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribulationibus & angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curæ est, quæ & quanta passus fuero?

Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei, Deus meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII.

*De altioribus rebus, & occultis
judiciis Dei non scrutandis.*

1. **F**lli, caveas disputare de altis materiis, & de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, & ille ad tantam gratiam assumitur; cur etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum judicium divinum, ulla ratio prævalet, vel disputatio.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: Justus es Domine, & rectum judicium tuum.

Et illud: Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis
alio

alio sit sanctior, aut quis major fuerit in Regno cœlorum.

Talia generant sæpè lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbè præferre.

Talia autem velle scire & investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent; quia non sum Deus dissensionis, sed pacis: quæ pax magis humilitate vera, quàm in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quàm divino.

Ego sum, qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam, ego præstiti gloriam.

Ego novi singulorum merita; ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ.

Ego præscivi dilectos ante sæcula

R 6

ego

ego eos elegi de mundo, non ipsi me praelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum & novissimum agnosco; ego omnes inæstimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, & honorandus in singulis, quos sic gloriosè magnificavi & prædestinavi, sine ullis præcedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum & magnum ego feci.

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat & mihi, & cæteris omnibus in regno cælorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt

volunt, & omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem, quod multò altius est, plus me, quàm se & sua merita diligunt.

Nam supra se rapti, & extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo & fruitionem quiescunt.

Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales & animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non nòrunt nisi privata gaudia diligere. Demunt & addunt pro sua inclinatione, non prout placet æternæ Veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maximè qui parum illuminati, rarò aliquem perfectà dilectione spirituali diligere nòrunt.

Multum adhuc naturali affectu, & humanâ amicitia, ad hos vel illos trahuntur: & sicut in inferioribus

se habent, ita & de cœlestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiosè tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage & intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, & in maiorem nominis mei laudem exurgeret?

Multò acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quàm longè à perfectione Sanctorum distat; quàm is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat.

Melius est sanctos devotis precibus & lacrymis exorare, & eorum gloriosa

riosa suffragia humili mente implorare; quàm eorum secreta vanâ inquisitione perscrutari.

8. Illi bene & optimè contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compefcere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi; quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, & gaudio supereffluenti replentur; ut nihil eis defit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti, quantò altiores in gloria, tantò humiliores in se ipsis & mihi viciniore & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia mittebant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram agno, & adoraverunt viventem in sæcula sæculorum.

9. Multi quærunt quis major sit in regno Dei, qui ignorant an cum mini-

minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in cœlo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur & erunt.

Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur.

Cum enim quærerent discipuli, quis major esset in regno cœlorum? tale audierunt responsum:

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli; non intrabitis in regnum cœlorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic major est in regno cœlorum.

10. Væ eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni cœlestis eos non admittet intrare.

Væ etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes.

Gaudete humiles, & exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CA-

CAPUT LIX.

*Quòd omnis spes & fiducia in solo
Deo est figenda.*

1. **D**omine quæ est fiducia mea,
quam in hac vita habeo?
aut quod majus solatium meum,
ex omnibus apparentibus sub cœ-
lo?

Nonne tu, Domine Deus meus,
cujus misericordiæ non est nume-
rus?

Ubi mihi bene fuit, sine te? Aut
quando malè esse potuit, præsentem
te?

Malo pauper esse propter te, quàm
dives sine te.

Eligo potiùs tecum in terra pere-
grinari, quàm sine te cœlum posside-
re. Ubi tu, ibi cœlum: atque ibi mors
& infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: & ideo
post te gemere, clamare, & exorare
necesse est.

In nullo denique possum plenè
confidere, qui in necessitatibus
auxi-

auxilietur opportuniùs nisi in solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea, tu consolator meus, & fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salutem meam, & profectum meum solummodo prætendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minùs diligere debes & laudari, quàm si cœlestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam & refugium: in te omnem tribulationem & angustiam meam constituo; quia totum infirmum & instabile invenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim procedunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii

liarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus & amœnus contutari: si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas & custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, & felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas eloquiorum tu es: & in te super omnia sperare fortissimum solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater.

Benedic & sanctifica animam meam benedictione cœlesti, ut fiat habitatio sancta tua, & sedes æternæ gloriæ, nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miserationis tuæ.

tionum tuarum, respice in me, & exaudi orationem pauperis servi tui, longè exulantis in regione umbræ mortis.

Protege & conserva animam servuli tui inter tot discrimina vitæ corruptibilis; ac comitante gratiâ tuâ, dirige per viam pacis, ad Patriam perpetuæ claritatis. Amen.

D E

IMITATIONE CHRISTI

LIBER QUARTUS.

De Sacramento.

Devota Exhortatio ad sacram
Communione.

VOX CHRISTI.

VENITE ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos, dicit Dominus.

Panis,

Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.

Accipite & comedite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur; hoc facite in meam commemorationem.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

C A P U T I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

I. **H**Æc sunt verba tua, Christe, Veritas æterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, & vera; grater mihi & fideliter cuncta accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti: & mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Liben-

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut
arctius inferantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis,
plena dulcedinis & dilectionis: sed
terrent me delicta propria; & ad ca-
pienda tanta mysteria, me reverbe-
rat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborum
tuorum, sed onerat multitudo viti-
orum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te acce-
dam, si tecum velim habere partem:
& ut immortalitatis accipiam ali-
moniam, si æternam cupiam obti-
nere vitam & gloriam.

Venite, inquis, ad me omnes, qui
laboratis & onerati estis, & ego resi-
ciam vos.

O dulce & amicabile verbum in
aure peccatoris, quod tu Domine
Deus meus, egenum & pauperem
invitas ad communionem tui san-
ctissimi Corporis.

Sed quis ego sum, Domine, ut ad
te præsumam accedere?

Ecce cæli cælorum te non capi-
unt;

unt; & tu dicis: Venite ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpius offendi benignissimam faciem tuam?

Reverentur Angeli & Archangeli, metuunt Sancti & Iusti; & tu dicis, venite ad me omnes.

Nisi tu Domine hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi tu juberes, quis accedere attemptaret?

4. Ecce Noe vir justus in arcæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: & ego quomodo me potero unâ horâ præparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyse famulus tuus magnus & specialis amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam & mundissimo vestivit auro, ut tabulas Legis

in

in ea reponeret: & ego putrida creatura, audebo te conditorem legis ac vitæ datorem tam facilè suscipere?

Salomon sapientissimus Regum Israel, Templum magnificum septem annis in laudem Nominis tui ædificavit.

Et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit: & Arcam fœderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solemniter collocavit.

Et ego infelix & pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devotè novi horam? & utinam vel semel dignè ferè mediam!

5. O mi Deus, quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt!

Heu quàm pusillum est, quod ago! quàm breve expleo tempus, cùm me ad communicandum dispono!

Rarò totus collectus, rarissimè ab omni distractione purgatus.

Et certè in tua salutari Deitatis præ-

præsentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: non Angelum, sed Angelorum Dominum suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter Arcam fœderis cum suis reliquiis, & mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa sacrificia futurorum præfigurativa, & veram tui Corporis hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco præsentiam?

Cur non majori me præparo sollicitudine ad tua sancta sumenda; quando illi antiqui sancti Patriarchæ & Prophetæ, Reges quoque & Principes, cum universo populo tantum devotionis demonstrarunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus Rex David coram Arca Dei totis viribus,

S

reco-

recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, & cantari instituit cum lætitia, cecinit & ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratiâ, docuit populum Israel toto corde Deum laudare, & ore confono diebus singulis benedicere & prædicare.

Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinæ laudis extitit recordatio coram Arca testamenti; quanta nunc mihi, & omni Populo Christiano habenda est reverentia & devotio in præsentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi?

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis Reliquiis Sanctorum; & mirantur auditis gestis eorum ampla ædificia templorum inspiciunt, & osculantur fericis & auro involuta sacra ossa ipsorum.

Et ecce, tu præsens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus Sanctorum, Creator hominum, & Dominus Angelorum.

Sæpè

Sæpè in talibus videndis curiositas est hominum, & novitas in-visorum, & modicus reportatur emendationis fructus: maximè ubi est tam levis sine vera contritione discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Iesus: ubi & copiosus percipitur æternæ salutis fructus, quotiescunque fueris dignè ac devotè susceptus.

Ad istud verò non trahit levitas aliqua, nec curiosa aut sensualitas: sed firma fides, devota spes, & sincera charitas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quàm mirabiliter agis nobiscum! quàm suaviter & gratiosè cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in Sacramento sumentum proponis?

Hoc namque omnem intellectum superat, hoc specialiter devotorum corda trahit, & accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui , qui totam vitam suam ad emendationem disponunt , ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam , & virtutis amorem frequenter recipiunt.

11. O admirabilis & abscondita gratia Sacramenti , quam norunt tantum Christi fideles ! infideles autem , & peccatis servientes experiri non possunt.

In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia , & reparatur in anima virtus amissa : & per peccatum deformata , redit pulchritudo.

Tanta est aliquando hæc gratia , ut ex plenitudine collatæ devotionis , non tantum mens , sed & debile corpus , vires sibi præstitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen valde & miserandum super tepiditate & negligentia nostra , quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum : in quo tota spes salvandorum consistit , & meritum.

Ipsè

Ipsa enim est sanctificatio nostra,
& redemptio : ipsa consolatio via-
torum, & Sanctorum æterna frui-
tio.

Dolendum itaque valde, quòd
multi tam parum hoc salutare my-
sterium advertunt, quod cœlum læ-
tificat, & mundum conservat uni-
versum.

Heu cæcitas, & duritia cordis hu-
mani, tam ineffabile donum non
magis attendere, & ex quotidiano
usu etiam ad inadvertentiam deflu-
ere!

13. Si enim hoc Sanctissimum
Sacramentum in uno tantum cele-
braretur loco, & ab uno tantum con-
secraretur sacerdote in mundo :
quanto putas desiderio ad illum lo-
cum, & ad talem Dei Sacerdotem ho-
mines afficerentur, ut divina myste-
ria celebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt sa-
cerdotes, & in multis locis offertur
Christus, ut tantò major appareat
gratia, & dilectio Dei ad hominem,

318 *De Imitatione Christi,*
quantò latiùs est sacra Communio
diffusa per orbem.

Gratias tibi, J E S U bone, pastor
æterne, qui nos pauperes & exules
dignatus es pretioso Corpore & San-
guine tuo reficere: & ad hæc myste-
ria percipienda, etiam proprii oris
tui alloquio invitare dicendo: Ve-
nite ad me omnes, qui laboratis &
onerati estis, & ego reficiam vos.

C A P U T, II.

*Quòd magna bonitas & cha-
ritas Dei in Sacramento ho-
mini exhibetur.*

VOX DISCIPULI.

I. **S**uper bonitate tua & magna
misericordia tua, Domine,
confusus, accedo æger ad Salvato-
rem esuriens & sitiens ad fontem vi-
tæ, egenus ad Regem cœli; servus
ad Dominum, creatura ad Creator-
em, desolatus ad meum pium con-
solatorem.

Sed

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? quis ego sum, ut præstes mihi te ipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorem venire?

Tu nosti servum tuum, & scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectius commendetur.

Quid ergo tibi de hoc placet, & tu sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua; & utinam iniquitas mea non obstat!

2. O dulcissime & benignissime JESU, quanta tibi reverentia & gratiarum actio cum perpetua laude pro susceptione sacri Corporis tui

debetur, cuius dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac Communionem, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, & tamen devote suscipere desidero?

Quid cogitabo melius & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando supra me?

Laudote, Deus meus, & exalto in æternum. Despicio me, & subijicio tibi, in profundum vilitatis meæ.

3. Ecce tu Sanctus Sanctorum, & ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis cœlestem cibum, & panem Angelorum ad manducandum: non alium sanè quàm
te

te ipsum, panem vivum, qui de cœlo descendisti, & das vitam mundo.

4. Ecce unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quàm magnæ gratiarum actiones & laudes tibi pro his debentur!

O quàm salutare & utile consilium tuum, cùm istud instituisti! quàm suave & jucundum convivium, cùm te ipsum in cibum donasti!

O quàm admirabilis operatio tua, Domine! quàm potens virtus tua! quàm infallibilis veritas tua!

Dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum: quòd tu, Domine Deus meus, verus Deus & homo, sub modica specie panis & vini integer contineris, & sine consumptione à fumente manducaris.

Tu Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis.

S 5

Con-

Conserua cor meum & corpus immaculatum : ut lætâ & purâ conscientiâ sæpius tua valeam celebrare myſteria, & ad meam perpetuam accipere salutem; quæ ad tuum præcipuè honorem & memoriale perenne ſanxiſti & inſtituiſti.

6. Lætare anima mea, & gratias age Deo pro tam nobili munere & ſolatio ſingulari in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc myſterium recolis, & Chriſti Corpus accipis : toties tuæ redemptionis opus agis, & particeps omnium meritorum Chriſti efficeris.

Charitas etenim Chriſti nunquam minuitur, & magnitudo propitiati-
onis ejus nunquam exhauritur.

Ideo nova ſemper mentis renovatione ad hoc diſponere te debes, & magnum ſalutis myſterium attentâ conſideratione penſare.

Ita magnum, novum & jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Miſſam audis; ac ſi eodem die
Chri-

Christus primum in uterum Virgini descendens, homo factus esset; aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur & moreretur.

C A P U T III.

Quòd utile sit sèpè communicare.

VOX DISCIPULI.

1. **E**cce ego ad te venio, Domine ut bene mihi sit ex munere tuo, & lætificet in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi, Deus.

Ecce in te est totum, quod desiderare possum & debeo; tu salus mea & redemptio, spes & fortitudo, decus & gloria.

Lætifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine JEsu, animam meam levavi.

Desidero te nunc devotè ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachæo merear à te benedici, ac inter filios Abrahæ computari.

Ani-

Anima mea Corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit: nam præter te nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo; & sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium salutis meæ recipere: ne fortè deficiam in via, si fuero cœlesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu miserrimissime JESU, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixisti: Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ: & qui te dignè manducaverit, particeps & hæres erit æternæ gloriæ.

Necessarium quidem mihi est, qui tam sæpè labor & pecco, tam citò torpescō & deficio, ut per frequentes
oratio-

orationes & confessiones, ac sacram
Corporis tui perceptionem, me re-
novem, mundem, & accendam;
ne fortè diutiùs abstinendo, à sancto
proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus homi-
nis ad malum ab adolescentia sua;
& nisi succurrat divina medicina,
labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta Communio
à malo, & confortat in bono.

Si enim modò tam sæpè negligens
sum & tepidus, quando commu-
nico, aut celebros; quid fieret, si
medelam non sumerem, & tam
grande juvamen non quærerem?

Et licèt omni die non sim aptus,
nec ad celebrandum bene dispositus:
dabo tamen operam congruis tem-
poribus divina percipere myste-
ria, ac tantæ gratiæ participem
me præbere.

Nam hæc est una principalis fide-
lis animæ consolatio, quandiu pe-
regrinatur à te in mortali corpore,
ut sæpius memor Dei sui dilectum

T

suum

suum devotâ suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quòd tu Domine Deus, creator & vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, & cum tota divinitate tua ac humanitate ejus impinguare esuriem!

O felix mens, & beata anima, quæ te Dominum Deum suum meretur devotè suscipere, & in tui susceptione spirituali gaudio repleri!

O quàm magnum suscipit Dominum, quàm dilectum inducit hospitem, quàm jucundum recipit socium, quàm fidelem acceptat amicum, quàm speciosum & nobilem amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Sileant à facie tua (dulcissime dilecte meus) cœlum & terra, & omnis ornatus eorum; quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuæ est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis,

nis, cujus sapientiæ non est numerus.

CAPUT IV.

Quòd multa bona præstantur devotè communicantibus.

VOX DISCIPULI.

1. **D**omine DEUS meus, præveni servum tuum in benedictionibus dulcedinis tuæ, ut ad tuum magnificum Sacramentum dignè ac devotè merear accedere.

Excita cor meum in te, & à gravi torpore exue me. Visita me in salutari tuo ad gustandam in spiritu suavitatem tuam, quæ in hoc Sacramento, tanquam in fonte, plenariè laret.

Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum mysterium, & ad credendum illud indubitata fide me roborata.

Est enim operatio tua, non hu-

mana potentia : tua sacra institutio,
non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capienda & intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quæ angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra & cinis, de tam alto sacro secreto potero investigare & capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua iussione, ad te cum spe ac reverentia accedo : quia tu præsens es hic in Sacramento, Deus & Homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, & me ipsum tibi in charitate uniam.

Unde tuam precor clementiam, & specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam; ut totus in te liquefiam & amore pereffluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum & dignissimum Sacramentum, salus animæ & corporis, medicina omnis
spiri-

spiritualis languoris : in quo vitia
mea curantur , passiones frænân-
tur , tentationes vincuntur aut mi-
nuuntur : gratia major infundi-
tur , virtus incepta augetur , fir-
matur fides , spes roboratur , &
charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largi-
tus es , & adhuc sæpius largiris
in Sacramento dilectis tuis devo-
tè communicantibus , Deus meus,
susceptor animæ meæ , reparator
infirmittatis humanæ , & totius da-
tor consolationis internæ.

Nam multam ipsis consolatio-
nem adversus variam tribulatio-
nem infundis , & de imo dejectio-
nis propriæ ad spem tuæ protectio-
nis erigis , atque nova quadam
gratia eos intus recreas & illustras :
ut qui anxii primum , & sine affe-
ctione se ante Communionem sen-
serant ; postea resecti cibo potuque
cœlesti , in meliùs se mutatos in-
veniant.

Quod idcirco cum electis tuis
T 3 dispen-

dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patenter experiantur, quantum infirmitatis ex se ipsis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

At quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus & superabundans, ignis jugiter ardens, & nunquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen cœlestis fistulæ: ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam, & non penitus exarescam.

Et si necdum totus cœlestis & tam
igni-

ignitus, ut Cherubim & Seraphim,
esse possum, conabor tamen devoti-
oni insistere, & cor meum præpara-
re, ut vel modicam divini incendii
flammam, ex humili sumptione vi-
vifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest JESU
bone, Salvator sanctissime, tu pro
me supple benignè ac gratiosè, qui
omnes ad te dignatus es vocare,
dicens: Venite ad me omnes, qui la-
boratis & onerati estis, & ego refi-
ciam vos.

Ego quidem laboro in sudore
vultus mei, dolore cordis torque-
or, peccatis oneror, tentationibus
inquietor, multis malis passionibus
implicor & premor: & non est, qui
adjuvet, non est, qui liberet & sal-
vum faciat, nisi tu Domine Deus
Salvator meus: cui committo me &
omnia mea, ut me custodias, & per-
ducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem & gloriam
Nominis tui, qui Corpus tuum &
Sanguinem in cibum & potum mihi
parasti.

T 4

Præsta

Præsta Domine Deus salutaris
meus, ut cum frequentatione my-
sterii tui crescat devotionis affectus.

CAPUT V

*De dignitate Sacramenti, &
statu sacerdotali.*

VOX DILECTI.

I. **S**I haberes angelicam purita-
tem, & sancti Joannis Bapti-
stæ sanctitatem; non esses dignus
hoc Sacramentum accipere, nec
tractare.

Non enim hoc meritis debetur
hominum, quòd homo consecret
& tractet Christi Sacramentum, &
sumat in cibum panem Angelorum.

Grande mysterium, & magna di-
vinitas Sacerdotum: quibus datum
est, quod Angelis non est conces-
sum.

*Soli namque Sacerdotes ritè in Ec-
clesia ordinati, potestatem habent
celebrandi, & Corpus Christi conse-
crandi.

Sacerdos quidem minister est
DEI,

DEI, utens verbo DEI, per iussio-
nem & institutionem DEI: DEUS
autem ibi principalis est auctor, &
invisibilis operator, cui subest om-
ne, quod voluerit, & paret omne
quod iusserit.

2. Plus ergo credere debes DEO
omnipotenti, in hoc excellentissimo
Sacramento, quàm proprio sensui
aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore & reveren-
tia ad hoc opus est accedendum.

Attende tibi, & vide, cujus mi-
nisterium tibi traditum est per im-
positionem manûs Episcopi.

Ecce sacerdos factus es, & ad cele-
brandum consecratus: vide nunc,
ut fideliter & devotè in suo tempore
Deo sacrificium offeras, & teipsum
irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed ar-
ctiori jam alligatus es vinculo disci-
plinæ, & ad maiorem teneris per-
fectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus de-

T 5

bet

bet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus conversatio non cum popularibus & communibus hominum viis, sed cum Angelis in cælo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se & pro omni populo suppliciter & humiliter roget.

Habet ante se & retro Dominicæ Crucis signum ad memorandam jugiter Christi passionem.

Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quælibet ab aliis illata clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat. Post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat, & se medium inter Deum & peccatorem constitutum esse sciat.

Nec ab oratione & oblatione sancta torpescat, donec gratiam & misericordiam

sericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos lætificat, Ecclesiam ædificat, vivos adjuvat, defunctis requiem præstat, & se omnium bonorum participem facit.

CAPUT VI.

*Interrogatio de exercitio ante
Communionem.*

VOX DISCIPULI.

1. **C**Um tuam dignitatem, Domine, & meam vilitatem penso, valde contremisco, & in me ipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fugio: & si indignè me ingesserò, offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus, & consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, sacræ Communioni congruum.

T 6

Utile

Utile est enim scire qualiter scilicet devotè ac reverenter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum & divinum sacrificium.

CAPUT VII.

De discussione propria conscientia, & emendationis proposito.

VOX DILECTI.

1. **S**uper omnia, cum humilitate cordis & supplici reverentia, cum plena fide & pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum & sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam: & pro posse tuo, verâ contritione & humili confessione eam munda & clarifica: ita ut nil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, & liberum accessum impediat.

Habeas

Habeas displicentiam omnium
peccatorum tuorum in generali,
& pro quotidianis excessibus magis
in speciali doleas & gemas,

Et si tempus patitur, Deo in secre-
to cordis cunctas confitere passio-
num tuarum misérias.

2. Ingemisce & dole, quòd adhuc
ita carnalis sis & mundanus: tam
immortificatus à passionibus: tam
plenus concupiscentiarum moti-
bus:

Tam incustoditus in sensibus ex-
terioribus: tam sæpè multis vanis
phantasiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exte-
riora: tam negligens ad interiora:

Tam levis ad risum & dissolutio-
nem: tam durus ad fletum & com-
punctionem:

Tam promptus ad laxiora, & car-
nis commoda: tam segnis ad rigo-
rem & fervorem:

Tam curiosus ad nova audienda,
& pulchra intuenta: tam remissus
ad humilia & abjecta amplectenda:

T 7

Tam

Tam cupidus ad multa habenda :
tam parcus ad dandum : tam tenax
ad retinendum :

Tam inconsideratus in loquendo :
tam incontinens in tacendo :

Tam incompositus in moribus :
tam importunus in actibus :

Tam effusus super cibum : tam
surdus ad Dei verbum :

Tam velox ad quietem : tam tar-
dus ad laborem :

Tam vigilans ad fabulas : tam
somnialetus ad vigilias sacras :

Tam festinus ad finem : tam vagus
ad attendendum.

Tam negligens in Horis persol-
vendis : tam tepidus in celebrando :
tam aridus in communicando :

Tam citò distractus : tam rarò ple-
nè tibi collectus :

Tam subitò commotus ad iram :
tam facilis ad alterius displicentiam :

Tam pronus ad iudicandum :
tam rigidus ad arguendum :

Tam lætus ad prospera : tam de-
bilis in adversis.

Tam

Tam sæpè multa bona proponens,
& modicum ad effectum perdu-
cens.

3. His & aliis defectibus tuis, cum
dolore & magna displicentia pro-
pria infirmitatis confessis ac deplo-
ratis firmum statue propositum
semper emendandi vitam tuam, &
in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione &
integra voluntate, offer te ipsum
in honorem nominis mei, in ara
cordis tui holocaustum perpetuum;
corpus tuum scilicet, & animam
mihi fideliter committendo;

Quatenus & sic dignè merearis ad
offerendum Deo sacrificium ac-
cedere, & Sacramentum Corpo-
ris mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior,
& satisfactio major pro peccatis
diluendis, quàm se ipsum purè & in-
tegrè, cum oblatione Corporis Chri-
sti, in Missâ & in Communione Deo
offerre.

Si fecerit homo, quod in se est,
&

& verè poenituerit : quotiescunque pro venia & gratia ad me accesserit : Vivo ego , dicit Dominus , qui nolo mortem peccatoris , sed ut magis convertatur & vivat : quoniam peccatorum suorum non recordabor ampliùs , sed cuncta sibi indulta erunt.

C A P U T VIII.

De oblatione Christi in cruce , & propria resignatione.

V O X D I L E C T I .

1. **S**icut ego me ipsum expansis in cruce manibus ; & nudo corpore , pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli ; ita ut nihil in me remaneret , quin totum in sacrificium divinæ placationis transfiret !

Ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam , quotidie in Missa , cum omnibus viribus & affectibus tuis , quantò intimiùs vales , offerre.

Quid

Quid magis à te requiro, quàm ut
te studeas mihi ex integro resig-
nare?

Quidquid præter te ipsum das, ni-
hil curo : quia non quæro datum
tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omni-
bus habitis præter me : ita nec mihi
placere poterit, quidquid dederis,
te non oblato.

Offer te mihi, & da totum pro
Deo, & erit accepta oblatio.

Ecce, ego me totum obtuli Patri
pro te, dedi etiam totum Corpus
meum & Sanguinem in cibum, ut
totus tuus essem, & tu meus perma-
neres.

Si autem in te ipso steteris, nec
sponte te ad voluntatem meam ob-
tuleris, non est plena oblatio, nec in-
tegra erit inter nos unio.

Igitur omnia opera tua præcedere
debet spontanea tui ipsius in mani-
bus Dei oblatio, si libertatem conse-
qui vis & gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati
&

& liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus. Tu ergo si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi, cum affectionibus tuis.

C A P U T IX.

Quod nos & omnia nostra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

I. **D**omine, omnia tua sunt, quæ in coelo sunt, & quæ in terra.

Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, & tuus perpetuè permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium & in sacrificium laudis perpetuæ.

Suscipe

Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in præsentia Angelorum invisibiliter assistentium offero, ut sit pro me & pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata & delicta mea, quæ commisi coram te & sanctis Angelis tuis, à die quo primum peccare potui usque ad horam hanc, super placabili altari tuo, ut tu omnia pariter incendas & comburas igne charitatis tuæ, & deleas universas maculas peccatorum meorum? & conscientiam meam ab omni delicto emundes, & restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plenè indulgendo, & in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo & lamentando, & tuam propitiationem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propitius,

pitijs, ubi asto coram te Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea unquam amplius perpetrare : sed pro eis doleo, & dolebo, quandiu vixero, paratus poenitentiam agere, & pro posse satisfacere.

Dimitte mihi Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum : salva animam meam, quam pretioso Sanguine tuo redemisti.

Ecce committo me misericordiae tuae, resigno me manibus tuis.

Age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam & iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca & imperfecta ; ut tu ea emendes & sanctifices ; ut ea grata babeas, & accepta tibi facias, & semper ad meliora trahas ; nec non ad beatum ac laudabilem finem me pigrum & inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia
desi-

desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum, & eorum, qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt:

Et qui Orationes & Missas pro se suisque omnibus dici à me desideraverunt & petierunt; sive in carne adhuc vivant, sive jam sæculo defuncti sint:

Ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ, opem consolationis, protectionem à periculis, liberationem à pœnis advenire sentiant; & ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas læti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces & hostias placationis, pro illis specialiter qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt:

Pro his quoque omnibus quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, & scandalizavi, verbis, factis,

factis, scienter vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra & mutuas offensiones.

Aufer, Domine, à cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram & disceptationem, & quidquid potest charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuire.

Miserere, miserere Domine, misericordiam tuam poscentibus, de gratiam indigentibus; & fac nos tales existere, ut simus digni gratiâ tuâ perfrui, & ad vitam proficiamus æternam. Amen.

C A P U T X.

Quòd sacra communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI.

I. **F**Requenter recurrendum est ad fontem gratiæ & divinæ misericordiæ, ad fontem bonitatis & totius puritatis: quatenus à passionibus

nibustuis & vitiis curari valeas ; & contra universas tentationes & fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis.

Inimicus sciens fructum & remedium maximum in sacra Communionem positum , omnimodo & occasione nititur fideles & devotos , quantum prævalet retrahere & impedire.

2. Cum enim quidam sacræ Communioni se aptare disponunt , peiores satanæ immisiones patiuntur.

Ipse nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei , ut solitâ illos nequitia suâ perturbet , aut timidos nimium reddat & perplexos : quatenus affectum eorum minuat , vel fidem impugnando auferat : si fortè aut omnino Communionem relinquant , aut cum tempore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis & phantasiis illius , quantumlibet turpibus & horridis ;

ridis ; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & deridendus : nec propter insultus ejus & commotiones quas suscitatur , sacra est omittenda Communio.

3. Sæpè etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda , & anxietas quædam de confessione facienda.

Age secundum consilium sapientum , & depone anxietatem & scrupulum : quia gratiam Dei impedit , & devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvamurbationem vel gravitatem , sacram ne dimittas Communionem : sed valde citius confiteri , & omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si verò tu aliquem offendisti , veniam humiliter precare , & Deus libenter indulget tibi.

Quid prodest diu tardare confessionem , aut sacram differre Communionem ?

Expurga te cum primis , expue
velo

velociter venenum, festina accipere remedium, & senties melius, quàm si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: & sic diu posses à Communione impediri, & magis ineptus fieri.

Quantò citius vales, à præsenti gravitate & inertia te excutias: quia nihil importat diu anxari, diu cum turbatione transire, & ob quotidiana obstacula se à divinis sequestrare.

Imò plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam & gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi & dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, & Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quàm modicam charitatem, & debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt!

V

Quàm

Quàm felix ille & Deo acceptus habetur qui sic vivit, & in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus, & bene affectatus esset, si ei liceret, & sine nota agere posset!

Si quis interdum abstinet humilitatis gratiâ, aut legitimâ impediēte causâ, laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet, & facere, quod in se est; & Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cùm verò legitimè præpeditus est, habebit semper bonam voluntatem & piam intentionem communicandi, & sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus, omni die & omni hora, ad spiritua-lem Christi Communionem salubriter & sine prohibitionē accedere.

Et tamen certis diebus & statuto tempore Corpus sui Redemptoris,

ris, cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere; & magis laudem Dei & honorem prætere, quàm suam consolationem quærere.

Nam toties mysticè communicat & invisibiliter reficitur, quoties Incarnationis Christi mysterium passionemque devotè recolit, & in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non præparat, nisi instante festo, vel ex consuetudine compellente, sæpius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam & tædium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem: & potius aliorum servire utilitati, quàm propriæ devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quòd Corpus Christi , & sacra Scriptura maxime sint anima fidei necessaria.

VOX DISCIPULI.

I. **O** Dulcissime Domine JESU, quanta est dulcedo devotæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo ; ubi ei non alius cibus manducandus proponitur , nisi tu unus dilectus ejus , super omnia desideria cordis ejus desiderabilis!

Et mihi quidem dulce foret , in præsentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, & cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio ? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio?

Certè in conspectu tuo & sanctorum Angelorum tuorum , totum cor meum ardere deberet, & ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento
verè

verè præsentem , quamvis alienâ specie occultatum.

2. Nam in propria & divina claritate te conspicere , oculi mei ferre non possent : sed neque totus mundus in fulgore gloriæ majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ consulis , quòd te sub Sacramento abscondis.

Habeo verè & adoro , quem Angeli adorant in cælo , sed ego adhuc interim in fide , illi autem in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine veræ fidei , & in ea ambulare , donec aspiret dies æternæ claritatis , & umbræ figurarum inclinentur.

Cum autem venerit quod perfectum est , cessabit usus Sacramentorum ; qui Beati in gloria cœlesti non egent medicamine Sacramentali.

Gaudent enim sine fine in præsentia Dei , facie ad faciem gloriam ejus specularantes ; & de claritate in

claritatem abyſſalis Deitatis transformati, guſtant Verbum Dei caro factum, ſicut fuit ab initio & manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit tædium, etiam quodlibet ſpirituale ſolacium: quia quamdiu Dominum meum apertè in ſua gloria non video, pro nihilo duco omne, quod in mundo conſpicio & audio.

Testis es tu mihi Deus, quòd nulla res me poteſt conſolari, nulla creatura quietare, niſi tu Deus meus, quem deſidero æternaliter contemplari.

Sed non eſt hoc poſſibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, & me ipſum in omni deſiderio tibi ſubmittam.

Nam & ſancti tui, Domine, qui tecum jam in regno cœlorum exultant, in fide & patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ
tuæ

tux expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: Quod illi spectaverunt, ego spero: quod illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habebo etiam Libros sanctos pro solatio & vitæ speculo, atque super hæc omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus detentus duobus me agere fateor, cibo scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum Dei, lux

animæ meæ ! & Sacramentum tuum, panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc & inde in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri Altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum.

Altera est divinæ Legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, & firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta Sanctorum, perducens.

Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas & Apostolos, aliosque Doctores administrasti.

5. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cœnam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem proposuisti manducandum; lætificans omnes fideles convivio

vivio sacro, & calice inebrians salu-
tari, in quo sunt omnes deliciae pa-
radisi, & epulantur nobiscum
Angeli sancti, sed suavitatem felici-
ori.

6. O quàm magnum & honora-
bile est officium Sacerdotum, qui-
bus datum est Dominum majestatis
verbis sacris consecrare, labiis bene-
dicere, manibus tenere, ore pro-
prio sumere, & cæteris ministrare!

O quàm mundæ debent esse ma-
nus illæ, quàm purum os, quàm
sanctum corpus, quàm immacu-
latum cor erit Sacerdotis, ad
quem toties ingreditur Auctor pu-
ritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi san-
ctum, nihil nisi honestum & utile
procedere debet verbum, qui tam
sæpè Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices & pudici,
qui Christi Corpus solent intueri.
Manus puræ, & in cælum elevatæ,
quæ Creatorem cæli & terræ solent
contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege dicitur: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum Dominus Deus vester.

8. Adjuvet nos gratia tua omnipotens Deus, ut qui officium sacerdotale suscepimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate & conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debemus: concede nobis tamen dignè flere mala, quæ gessimus; & in spiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis proposito, tibi ferventiùs de cætero deservire.

C A P U T XII.

*Quòd magnâ diligentia se debeas
communicaturus Christo præ-
parare.*

VOX DILECTI.

1. **E**GO sum puritatis amator, & dator omnis sanctitatis.

Ego corpus purum quæro, & ibi est locus requietionis meæ.

Para

Para mihi coenaculum grande
stratum, & faciam apud te Pascha
cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud
te maneam: expurga vetus fermentum,
& munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum sæculum, & omnem
vitiorum tumultum: sede tanquam
passer solitarius in tecto, & cogita
excessus tuos in amaritudine
animæ tuæ.

Omnis namque amans suo dilecto
amatori optimum & pulcherrimum
præparat locum, quia in hoc cognoscitur
affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen te non posse satisfacere
huic præparationi ex merito tuæ actionis,
etiamsi per integrum annum te præparares,
& nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate & gratia mea
permitteris ad mensam meam accedere:
ac si mendicus ad prandium vocaretur
divitis, & ille nihil aliud

aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando & ei regratiando.

Fac quod in te est, & diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego sum, qui vocavi, ego jussi fieri, ego supplebo, quod tibi deest: veni, & suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa: nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare & meliorare venio.

Tu

Tu venis, ut ex me sanctificeris,
& mihi uniaris; ut novam gratiam
recipias, & de novo ad emendatio-
nem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam: sed
præpara cum omni diligentia cor
tuum & introduce ad te dilectum tu-
um.

4. Oportet autem ut non solum
te præpares ad devotionem ante
Communionem, sed ut etiam te
sollicitè conserves in ea post Sacra-
menti perceptionem. Nec minor
custodia post exigitur, quàm de-
vota præparatio prius. Nam bona
postmodum custodia, optima ite-
rum est præparatio ad majorem
gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus
quis redditur, si statim fuerit nimis
effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in se-
creto, & fruire Deo tuo: ipsum enim
habes, quem totus mundus tibi au-
ferre non potest.

Ego sum, cui t e totum dare debet:

X

ita

ita ut jam ultrà non in te sed in me
absque omni sollicitudine vivas.

C A P U T XIII.

*Quòd toto corde anima devota Chri-
sti unionem in Sacramento asse-
ctare debet.*

VOX DISCIPULI.

I. **Q**uis mihi det Domine, ut inve-
niam te solùm, & aperiam
tibi totum cor meum, & fruam te,
sicut desiderat anima mea: & jam
me nemo despiciat, nec ulla creatura
me moveat vel respiciat, sed tu solus
mihi loquaris, & ego tibi, sicut solet
dilectus ad dilectum loqui, & amicus
cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi to-
tùs uniar, & cor meum ab omnibus
creatis rebus abstraham, magisque
per sacram Communionem ac fre-
quentem celebrationem, cœlestia &
æterna sapere discam.

Ah Domine Deus, quando ero te-
cum totus unitus, & absorptus, mei-
que totaliter oblitus?

Tu

Tu in me, & ego in te; & sic nos
pariter in unum manere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus
ex millibus, in quo complacuit ani-
mæ meæ habitare omnibus diebus
vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax
summa & requies vera, extra quem
labor & dolor, & infinita miseria.

Verè tu es Deus absconditus, &
consilium tuum non est cum impiis,
sed cum humilibus & simplicibus
sermo tuus.

O quàm suavis est Domine, spiri-
tus tuus, qui ut dulcedinem tuam in
filios demonstrares, pane suavissimo
de cœlo descendente, illos reficere
dignaris!

Verè non est alia natio tam gran-
dis, quæ habeat Deos appropinquan-
tes sibi, sicut tu Deus noster ades uni-
versis fidelibus tuis; quibus ob quo-
tidianum solatium, & cor erigen-
dum in cœlum, te tribuis ad eden-
dum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam in-

X 2

clyta

364   *De Imitatione Christi*
clyta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! ô admirabilis dignatio! ô amor immensus homini singulariter impensus?

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia?

Non est aliud, quod gratius donare queam, quàm ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, & intimè jungam.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cùm perfectè fuerit unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare Domine manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum ut cor meum tibi sit unitum.

CA-

CAPUT XIV.

*De quorundam devotorum ardenti
desiderio ad Corpus Christi.*

VOX DISCIPULI.

I. **O** Quàm magna multitudo
dulcedinis tuæ, Domine,
quam abscondisti timentibus te !
Quando recordor devotorum ali-
quorum ad Sacramentum tuum,
Domine, cum maxima devotione
& affectu accedentium, tunc sæ-
pius in me ipso confundor & eru-
besco : quòd ad altare tuum, & sacræ
Communions mensam, tam tepi-
dè & frigidè accedo.

Quòd ita aridus, & sine affectione
cordis maneo : quòd non sum tota-
liter accensus coram te Deo meo :
nec ita vehementer attractus & affe-
ctus sicut multi devoti fuerunt, qui
præ nimio desiderio Communio-
nis, & sensibili cordis amore, à fletu
se non potuerunt continere.

Sed ore cordis & corporis pariter
ad te Deum fontem vivum medulli-
tùs inhiabant, suam esuriem non va-

lentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni iucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, & probabile existens argumentum sacrae praesentiae tuae!

Illi enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de Jesu ambulante cum eis.

Longè est à me saepe talis affectus & devotio, tam vehemens amor & ardor.

Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis & benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra communione sentire, ut fides mea magis convalescat; spes in bonitate tua proficiat & charitas semel perfectè accensa, & coeleste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi praestare, & in spiritu ardoris cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissimè visitare. Ete-

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium fervidorum amorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quod gratia devotionis humilitate & sui ipsius abnegatione acquiritur.

VOX DILECTI.

1. **O**Portet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter expectare, humiliter conservare, studiosè cum ea operari, ac Deo terminum & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipuè te debes, cum parum aut nihil devotionis interiùs sentis; sed non nimium dejici, nec inordinatè contristari.

Dat sæpè Deus in uno brevi mo-

mento , quod longo negavit tempore.

Dat quandoque in fine , quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper citò gratia daretur, & pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe, & humilipatientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen & peccatis tuis imputa, cum non datur, veletiam occultè tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum, & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit, quod petisti.

3. Statim namque ut te Deo ex toto corde tradideris, ne hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsieris, sed integrè te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum: quia nil ita bene sapiet & placebit, sicut beneplacitum divinæ voluntatis.

Quis-

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ, evacuaverit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quantò perfectius infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tantò gratia celerius venit, copiosius intrat, & altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo; & ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in sæculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam.

Hic in accipiendo Sacram Eucharistiam magnam promeretur divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem &

consolationem, sed super omnem devotionem & consolationem, ad Dei gloriam & honorem.

CAPUT XVI.

Quòd necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiam postulare debemus.

VOX DISCIPULI.

I. **O** Dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devotè desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam, & necessitatem, quam patior: in quantis malis & vitiis jaceo; quàm sæpè sum gravatus, tentatus, turbatus & inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione & sublevamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, & qui solus potes me perfectè consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo præ omnibus, & quàm pauper sum in virtutibus.

2. Ecce

2. Ecce sto ante te pauper & nudus, gratiam postulans, & misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiae tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia & contraria in patientiam; omnia infima & creata in contemptum & oblivionem.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne dimittas me vagari super terram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum; quia tu solus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea & totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præsentia accendas, comburas, & in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, & liquefactionem ardentis amoris!

Ne patiaris me jejunum & aridum
à te

à te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut sapiens operatus est cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum, si totus ex te ignescerem, & in me ipso deficerem, cum tu sis ignis semper ardens, & nunquam deficiens; amor corda purificans, & intellectum illuminans?

C A P U T XVII.

De ardenti amore, & vehementi affectu suscipiendi Christum.

V O X D I S C I P U L I.

I. **C**Um summa devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore desidero te Domine suscipere, quemadmodum multi Sancti, & devotæ personæ, in communicando te desideraverunt, qui tibi maximè in sanctitate vitæ placuerunt, & in ardentissimâ devotione fuerunt.

O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, & dignissimâ reverentia, quam aliquis Sanctorum

ctorum unquam habuit, & sentire potuit.

Et licet indignus sum omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem.

Sed & quaecunque potest pia mens concipere, & desiderare, hæc omnia tibi, cum summa veneratione & intimo favore, præbeo & offero.

Nihil opto mihi reservare, sed me ac omnia mea tibi sponte & libentissimè immolare.

Domine Deus meus, creator meus, & redemptor meus, cum tali affectu reverentia, laude & honore; cum tali gratitudine, dignitate & amore; cum tali fide, spe & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desideravit sanctissima mater tua gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi Incarnationis mysterium, humiliter ac devotè respondit: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

3. Et

3. Et sicut beatus Præcursor tuus, excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in præsentia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritus sancti, dum adhuc maternis claude- retur visceribus; & postmodum cernens inter homines Jesum ambu- lantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: Amicus autem sponsi, qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic & ego magnis & sacris desideriis opto inflammari, & tibi ex toto corde me ipsum præsentare.

Unde & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac super- naturales illuminationes, & cœli- cas visiones tibi offero & exhibeo cum omnibus virtutibus & laudi- bus, ab omni creatura in cælo & in terra celebratis & celebrandis, pro me & omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omni- bus dignè lauderis, & in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus,

meus, & desideria infinitæ laudationis, ac immensæ benedictionis; quæ tibi secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere desidero per singulos dies & momenta temporum; atque ad reddendum mecum tibi gratias & laudes, omnes cœlestes spiritus, & cunctos fideles tuos, precibus & affectibus invito & exoro.

5. Laudent te universi populi, tribus, & linguæ; & sanctum ac mellifluum nomen tuum, cum summa jubilatione, & ardente devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devotè altissimum Sacramentum tuum celebrant, & plena fide recipiunt, gratiam & misericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione potiti fuerint, & bene consolari, ac mirificè refecti, de sacra mensa cœlesti absefferint, mei pauperis recordari dignentur.

CA.

CAPUT XVIII.

*Quòd homo non sit curiosus scrutator
Sacramenti, sed humilis imitator
Christi, subdendo sensum suum
sacra fidei.*

VOX DILECTI.

I. **C**Avendum est tibi à curiosa & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

Qui scrutator est Majestatis, opprimetur à gloria. Plus valet Deus operari, quàm homo intelligere potest.

Tolerabilis, pia & humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, & per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ difficiles quæstionum relinquit vias, & planâ ac firmâ pergit semitâ mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, & sincera vita;
non

non altitudo intellectûs, neque profunditas myſteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te ſunt; quomodo comprehendes, quæ ſupra te ſunt?

Subdere Deo, & humilia ſenſum tuum fidei, & dabitur tibi ſcientiæ lumen, prout tibi fuerit utile ac neceſſarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento: ſed non eſt hoc ipsis imputandum, ſed potiùs inimico.

Noli curare, noli diſputare cum cogitationibus tuis, nec ad immiſſas à diabolo dubitationes reſponde; ſed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Sæpè multum prodeſt, quòd talia ſuſtinet Dei ſervus.

Nam infideles & peccatores non tentat, quos ſecurè jam poſſidet; fideles autem devotos variis modis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum ſimplici & indubitata fide, & cum ſupplici reverentia ad Sacramentum accede. Et

Y

quid-

quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti securè committe.

Non fallit te Deus, fallitur, qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplicibus; revelat se humilibus; dat intellectum parvulis; aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiam curiosis & superbis.

Ratio humana debilis est, & falli potest; fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio, & naturalis investigatio, fidem sequi debet, non præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maximè præcellunt, & occultis modis in hoc sanctissimo & superexcellentiſſimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immensus, infinitæque potentia, facit magna & inscrutabilia in coelo & in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

INDEX.

I N D E X

Capitulum.

LIBER PRIMUS

CAP. I. D E Imitatione Christi, & contemptu omnium vanitatum mundi.	pag. 1
II. De humili sentire sui ipsius.	4
III. De doctrina veritatis.	6
IV. De prudentia in agendis.	11
V. De lectione sanctarum Scripturarum.	12
VI. De inordinatis affectionibus.	13
VII. De vana spe, & elatione fugienda.	14
VIII. De cavenda nimia familiaritate.	16
IX. De obedientia, & subiectione.	17
X. De cavenda superfluitate verborum.	19
XI. De pace acquirenda, & zelo proficiendi.	21
XII. De utilitate adversitatis.	24
XIII. De tentationibus reprimendis.	25
XIV. De temerario iudicio vitando.	30

Y 2

XV.

INDEX CAPITUM.

XV. De operibus ex charitate factis.	32
XVI. De sufferentia defectuum aliorum.	33
XVII. De vita monastica.	36
XVIII. De exemplis sanctorum Patrum.	37
XIX. De exercitiis boni Religiosi.	41
XX. De amore solitudinis & silentii.	46
XXI. De compunctione cordis.	51
XXII. De consideratione humanæ miseriæ.	55
XXIII. De meditatione mortis.	60
XXIV. De iudicio & pœnis peccatorum.	65
XXV. De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.	71

LIBER SECUNDUS.

CAP. I. D E interna conversatione.	79
II. De humili submissione.	85
III. De bono pacifico homine.	86
IV. De pura mente, & simplici intentione.	89
V. De propria consideratione.	91

VI.

INDEX CAPITUM.

VI. De lætitia bonæ conscientia. 93

VII. De amore JESU super omnia. 96

VIII. De familiari amicitia JESU. 98

IX. De carentia omnis solatii. 102

X. De gratitudine pro gratia Dei. 108

XI. De paucitate amatorum Crucis JESU. 111

XII. De regia via sanctæ Crucis. 115

LIBER TERTIUS.

CAP. **D**E interna Christi locutione

I. **D** ad animam fidelem. 125

II. Quod veritas intus loquitur
sine strepitu verborum. 127

III. Quod verba Dei cum humili-
tate sunt audienda: & quod
multi ea non ponderant. 129

Oratio ad implorandum de-
votionis gratiam. 133

IV. Quod in veritate & humili-
tate coram Deo conversan-
dum est. 134

V. De mirabili effectu divini a-
moris. 137

VI. De probatione veri amoris. 142

VII. De occultanda gratia sub hu-
militatis custodia. 146

Y 3

VIII.

INDEX CAPITUM.

- VIII. De vili æstimatione sui ipsius in oculis Dei. 150
- IX. Quòd omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum sunt referenda. 152
- X. Quòd spreto mundo, dulce est servire Deo. 154
- XI. Quòd desideria cordis examinanda sunt, & moderanda. 158
- XII. De informatione patientiæ & luctamine adversus concupiscentias. 160
- XIII. De obedientia humilis subditi, ad exemplum JESU CHRISTI. 164
- XIV. De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis. 166
- XV. Qualiter standum sit accedendum in omni re desiderabili. 169
- Oratio pro beneplacito Dei perficiendo. 171
- XVI. Quòd verum solatium in solo Deo est quærendum. 172
- XVII. Quòd omnis sollicitudo in Deo statuenda sit. 174

XVIII

INDEX CAPITUM.

50 XVIII. Quòd temporales miserix
exemplo Christi æquanimi-
ter sunt ferendæ. 176

52 XIX. De tolerantia injuriarum, &
quis verus patiens probetur. 178

54 XX. De confessione propriæ infir-
mitatis, & hujus vitæ miseriis. 181

58 XXI. Quòd in Deo super omnia
bona & dona requiescen-
dum est. 184

60 XXII. De recordatione multipli-
cium beneficiorum Dei. 189

XXIII. De quatuor magnam im-
portantibus pacem. 193

64 Oratio contra malas cogitatio-
nes. 195

Oratio pro illuminatione mentis. 196

66 XXIV. De evitatione curiosæ in-
quisitionis super alterius vita. 197

69 XXV. In quibus firma pax cordis,
& verus profectus consistit. 199

71 XXVI. De eminentia liberæ men-
tis, quam supplex oratio ma-
gis meretur, quàm lectio. 202

72 XXVII. Quòd privatus amor à
summo bono maximè re-
tardet. 204

Y 4

Ora-

INDEX CAPITUM

- Oratio pro purgatione cordis,
& cœlesti sapientia. 206
- XXVIII. Contra linguas obtre-
ctatorum. 207
- XXIX. Qualiter, instante tribula-
tione, Deus invocandus est
& benedicendus. 208
- XXX. De divino petendo auxilio,
& confidentia recuperandæ
gratiæ. 210
- XXXI. De neglectu omnis creatu-
ræ, ut creator possit inveniri. 215
- XXXII. De abnegatione sui, & ab-
dicatione omnis cupiditatis. 219
- XXXIII. De instabilitate cordis, &
de intentione finali ad De-
um habenda. 221
- XXXIV. Quòd amanti sapit Deus
super omnia, & in omnibus. 223
- XXXV. Quòd non est securitas à
tentatione in hac vita. 226
- XXXVI. Contra vana hominum
iudicia. 228
- XXXVII. De pura & integra resig-
natione sui ad obtinendam
cordis libertatem. 230
- XXXVIII. De bono regimine in
exte-

INDEX CAPITUM.

externis, & recurſu ad Deum
in periculis.

233

XXXIX. Quòd homo non ſit im-
portunus in negotiis.

235

XL. Quòd homo nihil boni ex ſe
habet, & de nullo gloriari
poſeſt.

236

XLI. De contemptu omnis tem-
poralis honoris.

240

XLII. Quòd pax non eſt ponenda
in hominibus.

241

XLIII. Contra vanam & ſæcula-
rem ſcientiam.

243

XLIV. De non attrahendo ſibi res
exteriores.

245

XLV. Quòd omnibus non eſt
credendum: & de facili lap-
ſu verborum.

247

XLVI. De confidentia in eo ha-
benda, quando inſurgunt
verborum jacula.

251

XLVII. Quòd omnia gravia pro
æterna vita ſunt toleranda.

255

XLVIII. De die æternitatis, & hu-
jus vitæ anguſtiis.

257

XLIX. De deſiderio æternæ vitæ:

Y 5

&

INDEX CAPITUM.

- & quanta sint certantibus
bona promissa. 262
- L. Qualiter homo desolatus se de-
bet in manus Dei offerre. 268
- LI. Quòd humilibus insistendum
est operibus, cum deficitur à
summis. 273
- LII. Quòd homo non reputet se
consolatione dignum, sed
magis verberibus reum. 275
- LIII. Quòd gratia Dei non misce-
tur terrena sapientibus. 278
- LIV. De diversis motibus naturæ
& gratiæ. 280
- LV. De corruptione naturæ, &
efficacia gratiæ divinæ. 287
- LVI. Quòd nos ipsos abnegare, &
Christum imitari debemus
per crucem. 291
- LVII. Quòd homo non sit nimis
dejectus, quando in aliquos
labitur defectus. 295
- LVIII. De altioribus rebus, & oc-
cultis judiciis Dei non scru-
tandis. 298
- LIX. Quòd omnis spes & fiducia
in solo Deo est figenda. 305

LIBER

INDEX CAPITUM.
LIBER QUARTUS.

De Sacramento.

- 62
68 **D**evota exhortatio ad sacram
Communionem. 308
CAP. I. Cum quanta reverentia
Christus sit suscipiendus. 309
73 II. Quòd magna bonitas & clari-
tas Dei in Sacramento ho-
mini exhibetur. 318
75 III. Quòd utile sit sæpè commu-
nicare. 323
78 IV. Quòd multa bona præstantur
devotè communicantibus. 327
80 V. De dignitate Sacramenti, & sta-
tu Sacerdotali. 332
87 VI. Interrogatio de exercitio ante
Communionem. 335
91 VII. De discussione propriæ con-
scientiæ, & emendationis
proposito. 336
95 VIII. De oblatione Christi in cru-
ce, & propria resignatione. 340
98 IX. Quòd nos & omnia nostra
Deo debemus offerre, & pro
omnibus orare. 342
05 X. Quòd sacra Communio de fa-
cili non est relinquenda. 346
XI.

INDEX CAPITUM.

- XI. Quòd Corpus Christi, & sacra
Scriptura maximè sint ani-
mæ fidei necessaria. 352
- XII. Quòd magna diligentia se
debeat communicaturus
Christo præparare. 358
- XIII. Quòd toto corde anima de-
vota Christi unionem in Sa-
cramento affectare debet. 362
- XIV. De quorundam devoto-
rum ardenti desiderio ad
Corpus Christi. 365
- XV. Quòd gratia devotionis hu-
militate, & sui ipsius abnega-
tione acquiritur. 367
- XVI. Quòd necessitates nostras
Christo aperire, & ejus gra-
tiam postulare debemus. 370
- XVII. De ardenti amore, & ve-
hementi affectu suscipiendi
Christum. 372
- XVIII. Quòd homo non sit curi-
osus scrutator Sacramenti,
sed humilis imitator Chri-
sti, subdendo sensum suum
sacræ Fidei. 376

F I N I S.

52

58

62

65

67

70

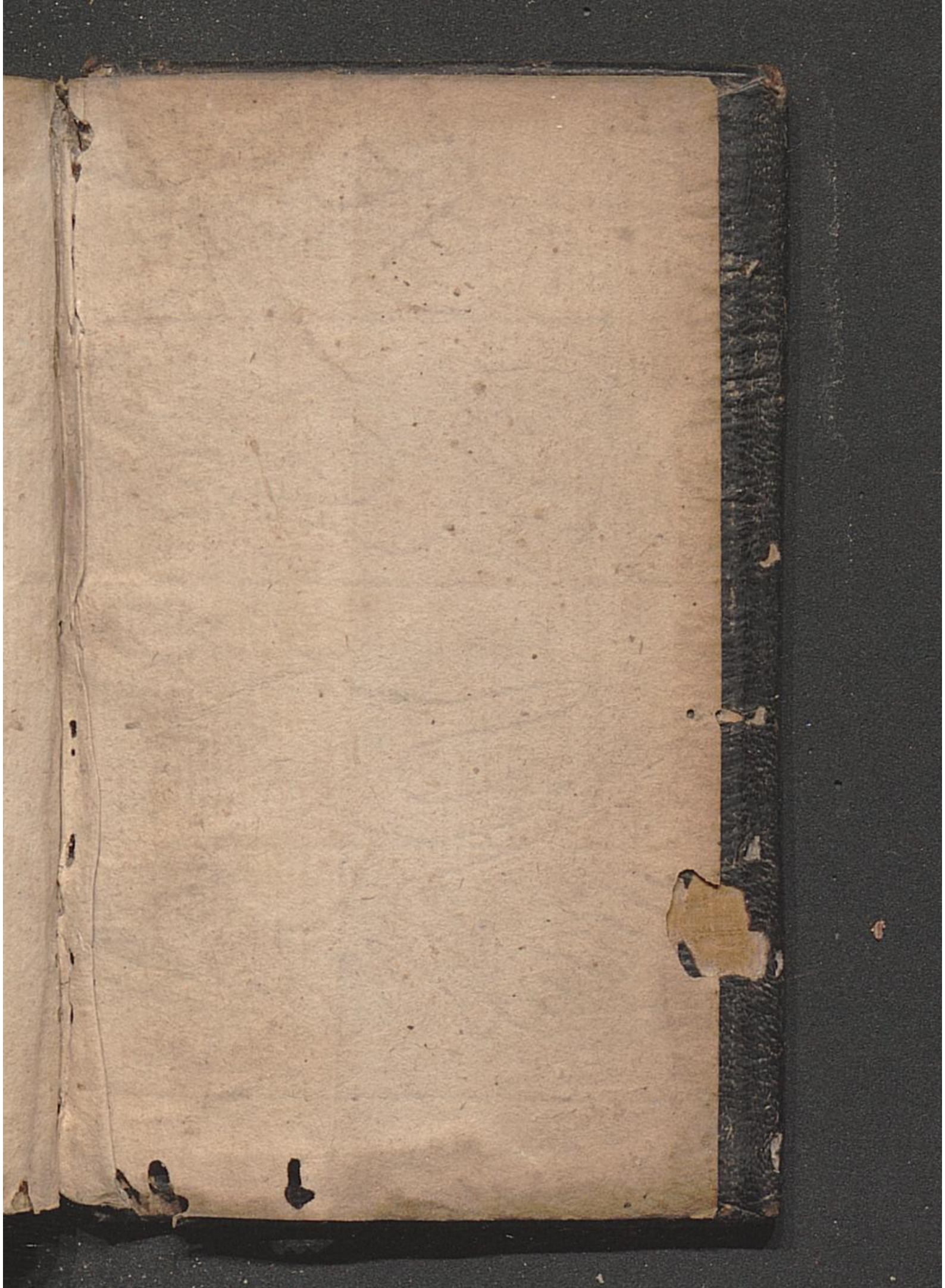
72

76

X

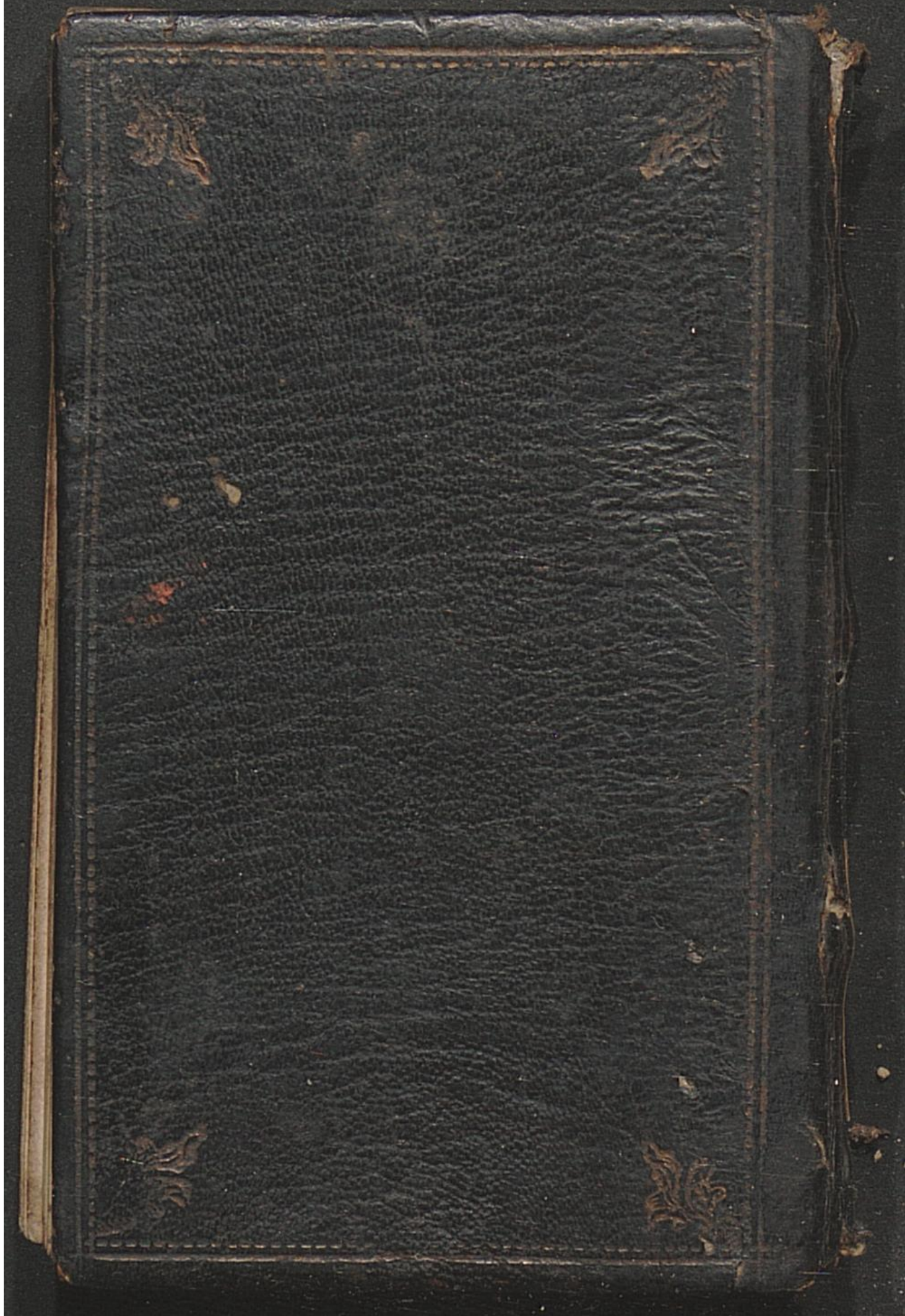

Th³

2622